Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

26. märts 2026*

Sisukord

I. Õiguslik raamistik ja vaidluse taust . . . 8

A. Otsus 2022/329 . . . 9

B. Otsus 2014/145, mida on muudetud muu hulgas otsusega 2022/329 . . . 10

C. Määrus nr 269/2014 . . . 11

D. Vaidlusalune otsus ja määrus (kohtuasjad C-696/23 P ja C-35/24 P) . . . 11

E. Vaidlusalused aktid (kohtuasjad C-704/23 P, C-711/23 P ja C-111/24 P) . . . 12

1. Algsed vaidlusalused aktid (kohtuasjad C-704/23 P, C-711/23 P ja C-111/24 P) . . . 12

2. Esimesed vaidlusalused loetellu jätmise aktid (kohtuasjad C-704/23 P, C-711/23 P ja C-111/24 P) . . . 13

3. Teised vaidlusalused loetellu jätmise aktid (kohtuasjad C-704/23 P ja C-711/23 P) . . . 14

II. Hagid Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsused . . . 14

A. Hagi Üldkohtus ja esimene vaidlustatud kohtuotsus (kohtuasi C-696/23 P) . . . 14

B. Hagi Üldkohtus ja teine vaidlustatud kohtuotsus (kohtuasi C-704/23 P) . . . 15

C. Hagi Üldkohtus ja kolmas vaidlustatud kohtuotsus (kohtuasi C-711/23 P) . . . 17

D. Hagi Üldkohtus ja neljas vaidlustatud kohtuotsus (kohtuasi C-35/24 P) . . . 18

E. Hagi Üldkohtus ja viies vaidlustatud kohtuotsus (kohtuasi C-111/24 P) . . . 18

III. Menetlus Euroopa Kohtus ja apellatsioonimenetluse poolte nõuded . . . 20

A. Kohtuasjade liitmine . . . 20

* Kohtumenetluse keeled: inglise ja prantsuse.

B. Menetlusse astumise avaldused . . . 20

C. Apellatsioonimenetluse poolte nõuded . . . 20

1. Poolte nõuded kohtuasjas C-696/23 P . . . 20

2. Poolte nõuded kohtuasjas C-704/23 P . . . 21

3. Poolte nõuded kohtuasjas C-711/23 P . . . 21

4. Poolte nõuded kohtuasjas C-35/24 P . . . 22

5. Poolte nõuded kohtuasjas C-111/24 P . . . 22

D. Menetluse suulise osa uuendamise taotlused . . . 22

1. Menetluse suulise osa uuendamise taotlus kohtuasjas C-696/23 P . . . 22

2. Menetluse suulise osa uuendamise taotlus kohtuasjas C-711/23 P . . . 23

IV. Apellatsioonkaebused . . . 24

A. Väited, et Üldkohus on rikkunud kriteeriumi g . . . 25

1. Argumendid, et Üldkohus tõlgendas valesti kriteeriumi g tähenduses väljendit „suur sissetulekuallikas Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“ . . . 26

a) Kohtuasjas C-711/23 P esitatud teine väide ja kolmanda väite esimene osa ning kohtuasjas C-35/24 P esitatud teine väide ja kolmanda väite esimene osa . . . 26

1) Poolte argumendid . . . 26

2) Euroopa Kohtu hinnang . . . 27

b) Kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite teise osa teine etteheide, kohtuasjas C-711/23 P esitatud neljanda väite esimene kuni kolmas osa, kohtuasjas C-35/24 P esitatud neljanda väite teise osa esimene etteheide ja kohtuasjas C-111/24 P esitatud seitsmes väide . . . 32

1) Poolte argumendid . . . 32

2) Euroopa Kohtu hinnang . . . 33

2. Väited, et Üldkohus tõlgendas valesti kriteeriumi g tähenduses mõistet „mõju“ . . . 34

a) Poolte argumendid . . . 34

b) Euroopa Kohtu hinnang . . . 36

1) Kohtuasjas C-696/23 P esitatud esimese väite vastuvõetavus . . . 36

2) Sisulised küsimused . . . 38

i) Kohtuasjas C-696/23 P esitatud esimene väide, kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite kolmas osa ja kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite neljas osa . . . 38

ii) Kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite esimese osa esimene ja teine etteheide ning kohtuasjas C-111/24 P esitatud teine väide ja neljanda väite esimene osa . . . 41

B. Väited, et Üldkohus on rikkunud proportsionaalsuse põhimõtet ja harta artikli 52 lõiget 1, ning kohtuasjas C-111/24 P esitatud neljanda väite teine osa . . . 44

1. Kohtuasjas C-696/23 P esitatud kolmas väide, et on rikutud harta artikli 52 lõike 1 esimest lauset . . . 44

a) Poolte argumendid . . . 44

b) Euroopa Kohtu hinnang . . . 44

2. Kohtuasjas C-696/23 P esitatud neljas väide ja kohtuasjas C-704/23 P esitatud kolmas väide, et on rikutud harta artikli 52 lõike 1 teist lauset, ning kohtuasjas C-704/23 P esitatud neljanda väite teine osa, et on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet . . . 46

a) Poolte argumendid . . . 46

b) Euroopa Kohtu hinnang . . . 47

1) Kohtuasjas C-696/23 P esitatud neljanda väite esimese, teise ja neljanda osa vastuvõetavus . . . 47

2) Sisulised küsimused . . . 48

i) Sissejuhatavad märkused . . . 48

ii) Analüüs . . . 49

3. Kohtuasjas C-111/24 P esitatud neljanda väite teine osa . . . 52

a) Poolte argumendid . . . 52

b) Euroopa Kohtu hinnang . . . 52

C. Väited, et Üldkohus rikkus kriteeriumi g õigusvastasuse vastuväidete analüüsimisel õigusnorme . . . 53

1. Kohtuasjas C-111/24 P esitatud kolmas väide . . . 53

a) Poolte argumendid . . . 53

b) Euroopa Kohtu hinnang . . . 54

2. Kohtuasjades C-711/23 P ja C-35/24 P esitatud kolmandate väidete teine osa . . . 56

a) Poolte argumendid . . . 56

b) Euroopa Kohtu hinnang 57

D. Väited, et Üldkohus on võrdse kohtlemise põhimõtte analüüsimisel rikkunud õigusnorme. 58

1. Poolte argumendid 58

2. Euroopa Kohtu hinnang 59

E. Väited, et Üldkohus on rikkunud õigusnorme ning moonutanud faktilisi asjaolusid ja tõendeid seoses küsimusega, kas kriteeriumi g koostisosad olid viie apellandi puhul täidetud 61

1. Väidetavad õigusnormide rikkumised ja moonutused Üldkohtu analüüsis selle kohta, kas majandussektorid, millega teine kuni viies apellant on seotud või olid seotud, kujutavad endast Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suurt sissetulekuallikat 61

a) Kohtuasjas C-704/23 P esitatud teine väide ning kohtuasjades C-711/23 P ja C-35/24 P esitatud esimeste väidete esimene osa 62

1) Poolte argumendid 62

2) Euroopa Kohtu hinnang 63

i) Kohtuasjas C-704/23 P esitatud teise väite ja kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite esimese osa vastuvõetavus 63

ii) Sisulised küsimused 63

b) Kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite teise osa esimene etteheide, kohtuasjas C-711/23 P esitatud esimese väite teine osa ja neljanda väite neljas kuni kuues osa, kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite teine ja kolmas osa, neljanda väite esimene osa ja neljanda väite teise osa teine etteheide ning kohtuasjas C-111/24 P esitatud viies ja kuues väide 65

1) Kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite teise osa esimene etteheide 65

i) Poolte argumendid 65

ii) Euroopa Kohtu hinnang 65

2) Kohtuasjas C-711/23 P esitatud esimese väite teine osa ja neljanda väite neljas kuni kuues osa 66

i) Poolte argumendid 66

ii) Euroopa Kohtu hinnang 67

3) Kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite teine ja kolmas osa ning neljanda väite esimene osa ja teise osa teine etteheide 69

i) Poolte argumendid 69

ii) Euroopa Kohtu hinnang 70

4) Kohtuasjas C-111/24 P esitatud viies ja kuues väide 71

i) Poolte argumendid 71

ii) Euroopa Kohtu hinnang 72

2. Üldkohtu väidetavad õigusnormide rikkumised ja asjaolude moonutamised seoses teise apellandi „mõjuga“ ning esimese ja viienda apellandi „seotusega“ kriteeriumi g tähenduses 73

a) Kohtuasjas C-696/23 P esitatud teise väite esimene osa 73

1) Poolte argumendid 73

2) Euroopa Kohtu hinnang 73

b) Kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite esimese osa kolmas etteheide 74

1) Poolte argumendid 74

2) Euroopa Kohtu hinnang 74

c) Kohtuasi C-111/24 P 75

1) Poolte argumendid 75

2) Euroopa Kohtu hinnang 76

i) Vastuvõetavus 76

ii) Sisulised küsimused 76

F. Kohtuasjas C-696/23 P esitatud esimese väite teine osa ja viies väide, kohtuasjas C-704/23 P esitatud kolmas nõue, kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite viies osa ja kohtuasjas C-111/24 P esitatud esimene väide 77

1. Kohtuasjas C-696/23 P esitatud esimese väite teine osa ja viies väide 77

a) Esimese väite teine osa 77

1) Poolte argumendid 77

2) Euroopa Kohtu hinnang 78

b) Viies väide 78

2. Kohtuasjas C-704/23 P esitatud kolmas nõue 78

3. Kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite viies osa 79

4. Kohtuasjas C-111/24 P esitatud esimene väide 79

a) Poolte argumendid 79

b) Euroopa Kohtu hinnang 80

V. Järeldus 81

VI. Kohtukulud 82

Apellatsioonkaebus – Piiravad meetmed seoses sõjalise agressiooniga Ukraina vastu – Otsus 2014/145/ÜVJP – Artikli 1 lõike 1 punkt e ja artikli 2 lõike 1 punkt g – Määrus (EL) nr 269/2014 – Artikli 3 lõike 1 punkt g – Rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamine – Mõiste „juhtivad ettevõtjad, kes on seotud majandussektoritega, mis on suur sissetulekuallikas Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“ – Õigusvastasuse vastuväide – Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklid 7, 16, 17, 47 ja artikli 52 lõige 1 – Õigus era- ja perekonnaelu austamisele, ettevõtlusvabadus, õigus omandile ja õigus tõhusale õiguskaitsevahendile – Piirangud – Seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõte – Võrdse kohtlemise põhimõte

Liidetud kohtuasjades C-696/23 P, C-704/23 P, C-711/23 P, C-35/24 P ja C-111/24 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel esitatud viis apellatsioonkaebust, mis kohtuasjades C-696/23 P ja C-704/23 P esitati 16. novembril 2023, kohtuasjas C-711/23 P 22. novembril 2023, kohtuasjas C-35/24 P 18. jaanuaril 2024 ja kohtuasjas C-111/24 P 8. veebruaril 2024,

Dmitry Alexandrovich Pumpyanskiy, elukoht Jekaterinburg (Venemaa), esindajad: *Rechtsanwälte* A. Egger, P. Goeth, G. Lansky ja E. Steiner (C-696/23 P),

Tigran Khudaverdyan, elukoht Moskva (Venemaa), esindajad: *avocats* F. Bélot, T. Bontinck, M. Brésart ja J. Goffin, hiljem *avocats* F. Bélot, T. Bontinck ja J. Goffin (C-704/23 P),

Viktor Filippovich Rashnikov, elukoht Magnitogorsk (Venemaa), esindajad: *avvocato* M. Campa, *avocat* M. Moretto, *avvocata* M. Pirovano, *avocat* D. Rovetta ja *avvocato* V. Villante (C-711/23 P),

Dmitry Arkadievich Mazepin, elukoht Moskva, esindajad: *avocat* A. Bass, *avvocato* M. Campa, *avocats* M. Moretto, D. Rovetta ja *avvocato* V. Villante (C-35/24 P),

German Khan, elukoht London (Ühendkuningriik), esindajad: *avocats* A. Bass ja T. Marembert (C-111/24 P),

apellandid,

teised menetlusosalised:

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: B. Driessen, P. Mahnič, P. Pecheux, V. Piessevaux, J. Rurarz, L. Vétillard ja S. Van Overmeire, hiljem B. Driessen, P. Pecheux, V. Piessevaux, J. Rurarz, L. Vétillard ja S. Van Overmeire,

kostja esimeses kohtuastmes,

keda toetavad:

Tšehhi Vabariik, esindajad: K. Najmanová, M. Smolek ja J. Vláčil,

Euroopa Komisjon, esindajad: M. Carpus Carcea ja L. Puccio,

menetlusse astujad apellatsioonimenetluses (C-35/24 P),

Läti Vabariik, esindajad: J. Davidoviča, K. Pommere ja S. Zābele,

menetlusse astuja esimeses kohtuastmes (C-35/24 P),

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, kodade presidendid C. Lycourgos, I. Jarukaitis, M. L. Arastey Sahún (ettekandja), I. Ziemele, J. Passer, O. Spineanu-Matei, M. Condinanzi ja F. Schalin, kohtunikud E. Regan, N. Piçarra, A. Kumin, B. Smulders, S. Gervasoni ja N. Fenger,

kohtujurist: L. Medina,

kohtusekretär: ametnik A. Lamote,

arvestades kirjalikku menetlust ja 11. veebruari 2025. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 5. juuni 2025. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Dmitry Alexandrovich Pumpyanskiy (edaspidi „esimene apellant“) palub kohtuasjas C-696/23 P esitatud apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 6. septembri 2023. aasta kohtuotsuse Pumpyanskiy *vs.* nõukogu (T-270/22, edaspidi „esimene vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2023:490), millega Üldkohus jättis rahuldamata tema hagi nõudega tühistada nõukogu 9. märtsi 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/397, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 80, lk 31), ja nõukogu 9. märtsi 2022. aasta rakendusmäärus (EL) 2022/396, millega rakendatakse määrust (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 80, lk 1) (edaspidi koos „vaidlusalune otsus ja määrus“), kuivõrd vaidlusaluse otsuse ja määrusega kanti ta nimi neile lisatud loeteludesse.

2 Tigran Khudaverdyan (edaspidi „teine apellant“) palub kohtuasjas C-704/23 P esitatud apellatsioonkaebuses tühistada Üldkohtu 6. septembri 2023. aasta kohtuotsuse Khudaverdyan *vs.* nõukogu (T-335/22, edaspidi „teine vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2023:500), millega Üldkohus jättis rahuldamata tema hagi nõudega tühistada esiteks nõukogu 15. märtsi 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/429, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 87 I, lk 44), ja nõukogu 15. märtsi 2022. aasta rakendusmäärus

(EL) 2022/427, millega rakendatakse määrust (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 87 I, lk 1) (edaspidi koos „algsed vaidlusalused aktid“), teiseks nõukogu 14. septembri 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/1530, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 239, lk 149), ja nõukogu 14. septembri 2022. aasta rakendusmäärus (EL) 2022/1529, millega rakendatakse määrust (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 239, lk 1) (edaspidi koos „esimesed vaidlusalused loetellu jätmise aktid“), ning kolmandaks nõukogu 13. märtsi 2023. aasta otsus (ÜVJP) 2023/572, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2023, L 75 I, lk 134), ja nõukogu 13. märtsi 2023. aasta rakendusmäärus (EL) 2023/571, millega rakendatakse määrust (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2023, L 75 I, lk 1) (edaspidi koos „teised vaidlusalused loetellu jätmise aktid“ ning koos algsete vaidlusaluste aktide ja esimeste loetellu jätmise aktidega „vaidlusalused aktid“), osas, milles vaidlusaluste aktidega kanti ta nimi neile aktidele lisatud loeteludesse ja jäeti see sinna.

3 Viktor Filippovich Rashnikov (edaspidi „kolmas apellant“) palub kohtuasjas C-711/23 P esitatud apellatsioonkaebuses tühistada Üldkohtu 13. septembri 2023. aasta kohtuotsuse Rashnikov *vs.* nõukogu (T-305/22, edaspidi „kolmas vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2023:530), millega Üldkohus jättis rahuldamata tema hagi nõudega tühistada vaidlusalused aktid, kuivõrd nendega kanti ta nimi neile aktidele lisatud loeteludesse ja jäeti see sinna.

4 Dmitry Arkadievich Mazepin (edaspidi „neljas apellant“) palub kohtuasjas C-35/24 P esitatud apellatsioonkaebuses tühistada Üldkohtu 8. novembri 2023. aasta kohtuotsuse Mazepin *vs.* nõukogu (T-282/22, edaspidi „neljas vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2023:701), millega Üldkohus jättis rahuldamata tema hagi nõudega tühistada vaidlusalune otsus ja määrus, kuivõrd nendega kanti ta nimi neile aktidele lisatud loeteludesse ja jäeti see sinna.

5 German Khan (edaspidi „viies apellant“) palub kohtuasjas C-111/24 P esitatud apellatsioonkaebuses tühistada Üldkohtu 29. novembri 2023. aasta kohtuotsuse Khan *vs.* nõukogu (T-333/22, edaspidi „viies vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2023:758), millega Üldkohus jättis rahuldamata tema hagi nõudega tühistada algsed vaidlusalused aktid ja esimesed vaidlusalused loetellu jätmise aktid, kuivõrd nendega kanti ta nimi neile aktidele lisatud loeteludesse ja jäeti see sinna.

I. Õiguslik raamistik ja vaidluse taust

6 Kohtuvaidluste faktiline ja õiguslik kontekst on esitatud esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 2–17, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 2–18, kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 2–25, neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 2–15 ja viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 2–18. Käesolevate kohtuasjade huvides võib selle kokku võtta ja seda täiendada järgmiselt.

7 Käesolevad kohtuasjad puudutavad piiravaid meetmeid, mille Euroopa Liit on alates 2014. aastast võtnud vastusena Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustavale või ohustavale tegevusele.

8 Esimene, kolmas ja neljas apellant on Venemaa kodakondsusega ettevõtjad, teine apellant on Armeenia kodakondsusega ettevõtja ning viies apellant on nii Venemaa kui ka Iisraeli kodakondsusega ettevõtja.

9 Euroopa Liidu Nõukogu võttis ELL artikli 29 alusel 17. märtsil 2014 vastu otsuse 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2014, L 78, lk 16).

10 Samal kuupäeval võttis nõukogu ELTL artikli 215 lõike 2 alusel vastu määruse (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2014, L 78, lk 6).

11 Pärast Venemaa Föderatsiooni relvajõudude sissetungi Ukrainasse 24. veebruaril 2022 võttis nõukogu 25. veebruaril 2022 vastu otsuse (ÜVJP) 2022/329, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 50, lk 1). Nõukogu võttis samal kuupäeval vastu määruse (EL) 2022/330, millega muudetakse määrust (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 51, lk 1).

A. Otsus 2022/329

12 Otsuse 2022/329 põhjendustes 5 ja 8–11 on märgitud järgmist:

„(5) [N]õukogu [kordas] 24. jaanuaril 2022 […], et igasugusel Venemaa poolt Ukraina vastu suunatud edasisel sõjalisel agressioonil on tohutud tagajärjed ja kõrge hind, mis hõlmab mitmesuguseid valdkondlikke ja individuaalseid piiravaid meetmeid, mis võetakse vastu koostöös partneritega.

[…]

(8) Kõrge esindaja tegi 22. veebruaril 2022 liidu nimel avalduse, milles mõistis hukka selle ebaseadusliku akti, mis õõnestab veelgi Ukraina suveräänsust ja sõltumatust ning kujutab endast tõsist rahvusvahelise õiguse ja rahvusvaheliste lepingute, sealhulgas ÜRO põhikirja, Helsingi lõppakti, Pariisi harta ja Budapesti memorandumi rikkumist ning lisaks ka Minski kokkulepete ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2202 (2015) rikkumist. Kõrge esindaja kutsus Venemaad kui konflikti osalist tungivalt üles tühistama seda tunnustamisotsust, täitma oma kohustusi, järgima rahvusvahelist õigust ning pöörduma tagasi arutelude juurde Normandia formaadis ja kolmepoolses kontaktrühmas. Ta teatas, et liit reageerib kõnealustele Venemaa viimastele rikkumistele, võttes kiiremas korras vastu täiendavad piiravad meetmed.

(9) Venemaa Föderatsiooni president kuulutas 24. veebruaril 2022 välja sõjalise operatsiooni Ukrainas ja Venemaa relvajõud alustasid rünnakut Ukrainale. Kõnealune rünnak kujutab endast Ukraina territoriaalse terviklikkuse, suveräänsuse ja sõltumatuse jämedat rikkumist.

(10) [Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika k]õrge esindaja tegi 24. veebruaril 2022 liidu nimel avalduse, milles mõistis kõige karmimalt hukka Venemaa Föderatsiooni relvajõudude provotseerimata sissetungi Ukrainasse ja Valgevene osalemise selles Ukraina vastu suunatud agressioonis. [Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika k]õrge esindaja märkis, et ELi vastus hõlmab nii valdkondlikke kui ka individuaalseid piiravaid meetmeid.

(11) Võttes arvesse olukorra tõsidust, on nõukogu seisukohal, et loetellu kandmise kriteeriume tuleks muuta, et hõlmata isikud ja üksused, kes toetavad Venemaa Föderatsiooni valitsust ja saavad selle tegevusest kasu, samuti isikud ja üksused, kes on tema oluliseks tuluallikaks, ning loetellu kantud isikute või üksustega seotud füüsilised või juriidilised isikud.“

B. Otsus 2014/145, mida on muudetud muu hulgas otsusega 2022/329

13 Otsuse 2014/145, mida on muudetud otsusega 2022/329 (edaspidi „otsus 2014/145“), artikli 1 lõikega 1 pannakse liikmesriikidele kohustus võtta vajalikud meetmed, et muu hulgas füüsilised isikud, kes vastavad selle punktides a, b, d ja e toodud kriteeriumidele, ei siseneks nende territooriumile ega läbiks seda, ilma et see mõjutaks sama artikli 1 lõigetes 2, 3 ja 6 täpsustatud erandeid.

14 Otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktides a, d, f ja g on ette nähtud, et külmutatakse rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad muu hulgas füüsilistele isikutele, kes vastavad nendes punktides määratletud kriteeriumidele, või on nende omandis, valduses või kontrolli all; need kriteeriumid on sisuliselt identsed selle otsuse artikli 1 lõike 1 punktides a, b, d ja e toodud kriteeriumidega. Selles normis on sätestatud järgmist:

„Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad järgmistele isikutele või on nende omandis, valduses või kontrolli all:

a) füüsilised isikud, kes on vastutavad sellise tegevuse või poliitika toetamise või elluviimise eest, mis kahjustab või ohustab Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust või stabiilsust või julgeolekut Ukrainas, või millega takistatakse rahvusvaheliste organisatsioonide Ukrainas tehtavat tööd;

[…]

d) füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused, kes annavad materiaalset või rahalist toetust Krimmi annekteerimise või Ukraina destabiliseerimise eest vastutavatele Venemaa otsustusõiguslikele isikutele või saavad nende tegevusest kasu;

[…]

f) füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused, kes annavad materiaalset või rahalist toetust Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutavale Venemaa Föderatsiooni valitsusele või saavad selle tegevusest kasu; või

g) juhtivad ettevõtjad või juriidilised isikud, üksused või asutused, kes on seotud majandussektoritega, mis on suur sissetulekuallikas Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutava Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks,

[…]

ning nendega seotud füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused, kes on loetletud lisas.“

15 Otsuse 2014/145 algses redaktsioonis oli artikli 2 lõige 1 sõnastatud järgmiselt:

„Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad või milles kontroll või kasutusõigus kuulub lisas loetletud füüsilistele isikutele, kes on vastutavad Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevuse eest, ning nendega seotud füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele.“

16 Otsuse 2014/145 artikli 2 lõigetes 3–5, 7 ja 8 on sisuliselt sätestatud, et liikmesriikide pädevad asutused võivad teatud olukorras ja tingimustel lubada teatavate külmutatud rahaliste vahendite või majandusressursside vabastamist ja lubada makseid teatud üksustele ning et selle otsuse lisas asuvasse loetellu kantud füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused võivad teha makseid tulenevalt lepingust, mis on sõlmitud enne asjaomase füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse loetellu kandmise kuupäeva.

17 Otsuse 2014/145 artikli 6 kolmandas lõigus on sätestatud, et seda otsust vaadatakse pidevalt läbi ning et vajaduse korral pikendatakse selle kehtivust või muudetakse seda, kui nõukogu leiab, et selle eesmärke ei ole saavutatud.

C. Määrus nr 269/2014

18 Määruse nr 269/2014, mida on muudetud määrusega 2022/330 (edaspidi „määrus nr 269/2014“), artikli 3 lõike 1 punktides a, d, f ja g on loetletud kriteeriumid, mille alusel muu hulgas kantakse selle määruse I lisas olevasse loetellu füüsilised isikud, kelle rahalised vahendid ja majandusressursid külmutatakse selle määruse artikli 2 lõike 1 kohaselt. Need kriteeriumid on sisuliselt identsed käesoleva kohtuotsuse punktis 14 mainitutega.

19 Määruse nr 269/2014 artiklites 4–6b on sisuliselt korratud neid sätteid, mis on esitatud otsuse 2014/145 artikli 2 lõigetes 3–5 ning 7 ja 8.

20 Määruse nr 269/2014 artikli 14 lõikes 4 on sätestatud, et I lisas esitatud loetelu vaadatakse korrapäraselt ja vähemalt iga 12 kuu tagant läbi.

D. Vaidlusalune otsus ja määrus (kohtuasjad C-696/23 P ja C-35/24 P)

21 Arvestades olukorra tõsidust Ukrainas, võttis nõukogu 9. märtsil 2022 vastu vaidlusaluse otsuse ja määruse. Nimetatud aktidega kanti esimese ja neljanda apellandi nimi vastavalt otsusele 2014/145 lisatud loetellu ja määruse nr 269/2014 I lisas olevasse loetellu järgmistel põhjendustel:

„[Esimene apellant] on metallurgiaettevõtte PJSC Pipe Metallurgical Company [(edaspidi „TMK“)] direktorite nõukogu esimees ning ettevõtte Group Sinara juht ja juhatuse liige. Seeläbi toetab ta Venemaa Föderatsiooni ametivõime ja riigiettevõtteid, sealhulgas Venemaa raudteed, Gazpromi, Rosnefti, ning saab kasu nendega tehtavast koostööst. Seetõttu on ta seotud majandussektoritega, mis on Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutava Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks oluliseks tuluallikaks.

Pärast Venemaa Ukraina vastu suunatud agressiooni esimesi etappe kohtus [esimene apellant] koos 36 teise ärimehega 24. veebruaril 2022 Vladimir Putini ja teiste Venemaa valitsuse liikmetega, et arutada Lääne sanktsioonide järgse tegevuse mõju. Asjaolu, et teda kutsuti sellel kohtumisel osalema, näitab, et ta kuulub Vladimir Putini lähimasse ringi ning toetab või rakendab meetmeid või poliitikat, mis kahjustab või ohustab Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust ning stabiilsust ja julgeolekut. Samuti näitab see, et ta on üks juhtivaid ettevõtjaid, kes on seotud majandussektoritega, mis on Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutava Venemaa valitsuse jaoks oluliseks tuluallikaks.

[…]

[Neljas apellant] on mineraalväetiste ettevõtte Uralchem omanik ja tegevjuht. Uralchem Group on Venemaa tööstusettevõte, mis toodab paljusid erinevaid keemiatooteid, sealhulgas mineraalväetisi ja ammooniumsalpeetrit. Ettevõtte väitel on ta Venemaa suurim ammooniumnitraadi tootja ning Venemaa suuruselt teine ammoonium-ja lämmastikväetiste tootja. Seetõttu on [neljas apellant] seotud majandussektoritega, mis on Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutava Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks oluliseks tuluallikaks.

Pärast Venemaa Ukraina vastu suunatud agressiooni esimesi etappe kohtus [neljas apellant] koos 36 teise ärimehega 24. veebruaril 2022 president Vladimir Putini ja teiste Venemaa valitsuse liikmetega, et arutada Lääne sanktsioonide järgse tegevuse mõju. Asjaolu, et teda kutsuti sellel kohtumisel osalema, näitab, et ta kuulub Vladimir Putini lähimasse ringi ning toetab või rakendab meetmeid või poliitikat, mis kahjustab või ohustab Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust ning stabiilsust ja julgeolekut. Samuti näitab see, et ta on üks juhtivaid ettevõtjaid, kes on seotud majandussektoritega, mis on Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutava Venemaa valitsuse jaoks oluliseks tuluallikaks.

2021. aasta detsembris registreeris [neljas apellant] oma Küprosel registreeritud ettevõtted Uralchem Holding ja CI-Chemical Invest, mis kontrollivad ettevõtet „Uralchem“, ümber Venemaa jurisdiktsiooni erihaldusüksusesse Oktyabrsky saarel Kaliningradi oblastis.“

E. Vaidlusalused aktid (kohtuasjad C-704/23 P, C-711/23 P ja C-111/24 P)

1. Algsed vaidlusalused aktid (kohtuasjad C-704/23 P, C-711/23 P ja C-111/24 P)

22 Arvestades olukorra tõsidust Ukrainas, võttis nõukogu 15. märtsil 2022 vastu algsed vaidlusalused aktid. Nende aktidega kanti teise, kolmanda ja viienda apellandi nimi otsusele 2014/145 lisatud loetellu ja määruse nr 269/2014 I lisas olevasse loetellu järgmistel põhjendustel, mis on mõlemas loetelus sõnastatud identselt:

„[Viies apellant] on üks suuraktsionäre Alfa Groupis, millesse kuulub Alfa Bank, mis on üks suuremaid Venemaa maksumaksjaid. Teda peetakse üheks mõjukaimaks isikuks Venemaal. Nagu teistelgi Alfa Banki omanikel (Mikhail Fridman ja Petr Aven) on tal lähedased suhted Vladimir Putiniga ning need suhted on neile jätkuvalt vastastikku kasulikud. Alfa Groupi omanikud saavad nendest suhetest ärilist ja juriidilist kasu. Vladimir Putini vanim tütar Maria juhtis heategevusprojekti Alfa-Endo, mida rahastas Alfa Bank. Vladimir Putin tasustas Alfa Groupi lojaalsust Venemaa võimudele, andes poliitilist abi Alfa Groupi välisinvesteeringute kavadele.

Seetõttu annab ta aktiivselt materiaalset või rahalist toetust Krimmi annekteerimise või Ukraina destabiliseerimise eest vastutavatele Venemaa otsustusõiguslikele isikutele ning saab nende tegevusest kasu. Samuti on ta üks juhtivaid Venemaa ettevõtjaid, kes on seotud majandussektoritega, mis on Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutava Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks oluliseks tuluallikaks.

[…]

[Kolmas apellant] on üks juhtivaid Venemaa oligarhe, kes on terasetootja Magnitogorsk Iron & Steel Works (MMK) omanik ja direktorite nõukogu esimees. MMK on üks Venemaa suurimaid maksumaksjaid. Äriühingu maksukoormus suurenes hiljuti, suurendades oluliselt Venemaa riigieelarvesse laekuvat tulu.

Seetõttu on ta üks juhtivaid Venemaa ettevõtjaid, kes on seotud majandussektoritega, mis on Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutava Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks oluliseks tuluallikaks.

[…]

[Teine apellant] on Yandex [NV] tegevdirektor – tegemist on Venemaa ühe juhtiva äriühinguga, mis tegeleb masinõppepõhiste nutitoodete ja -teenustega. Yandexi endise meediajuhi süüdistuse kohaselt mängib äriühing võtmerolli Ukraina sõda puudutava info varjamisel venelaste eest. Lisaks on äriühing hoiatanud nende otsingumootori kaudu Ukraina kohta infot otsivaid Vene kasutajaid internetis leiduva ebausaldusväärse info eest pärast seda, kui Venemaa valitsus avaldatud materjali tõttu Vene meediat ähvardas.

[Teine apellant] osales 24. veebruaril 2022 Kremlis oligarhide kohtumisel Vladimir Putiniga, et arutada Lääne sanktsioonide järgse tegevuse mõju. Asjaolu, et teda kutsuti sellel kohtumisel osalema, näitab, et ta kuulub Vladimir Putinile lähedaste oligarhide siseringi ning toetab või rakendab tegevust või poliitikat, mis kahjustab või ohustab Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust ning stabiilsust ja julgeolekut. Lisaks on ta üks juhtivaid ettevõtjaid, kes on seotud majandussektoritega, mis on Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutava Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks oluliseks tuluallikaks.“

23 Rakendusmääruse 2022/427, mis on üks kahest algsest vaidlusalusest aktist, põhjenduses 5 on märgitud:

„Nõukogu võttis 25. veebruaril 2022 vastu [määruse 2022/330], millega muudeti loetellu kandmise kriteeriume, et hõlmata isikud ja üksused, kes toetavad Venemaa Föderatsiooni valitsust ja saavad selle tegevusest kasu, isikud ja üksused, kes on Vene Föderatsiooni valitsuse oluliseks tuluallikaks, ning loetellu kantud isikute või üksustega seotud füüsilised või juriidilised isikud.“

2. Esimesed vaidlusalused loetellu jätmise aktid (kohtuasjad C-704/23 P, C-711/23 P ja C-111/24 P)

24 Nõukogu võttis 14. septembril 2022 vastu esimesed vaidlusalused loetellu jätmise aktid, millega jäeti teise, kolmanda ja viienda apellandi nimi otsusele 2014/145 lisatud loetellu ja määruse nr 269/2014 lisas I asuvasse loetellu sama põhjendusega kui see, mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 22, täpsustades teise apellandi puhul põhjendust nii, et ta on Yandexi „endine“ tegevdirektor.

3. Teised vaidlusalused loetellu jätmise aktid (kohtuasjad C-704/23 P ja C-711/23 P)

25 13. märtsil 2023 võttis nõukogu vastu teised vaidlusalused loetellu jätmise aktid, millega jäeti teise ja kolmanda apellandi nimi otsusele 2014/145 ja määrusele nr 269/2014 lisatud loetellu. Kolmanda apellandi puhul jäi selle kande põhjendus samaks, kuid teise apellandi puhul kasutati järgmise sõnastusega põhjendust:

„[Teine apellant on] Yandex N.V. endine täitevdirektor ja tegevjuht, kes astus nendelt ametikohtadelt tagasi pärast tema loetellu kandmist Euroopa Liidu poolt. Ta on endiselt üks Yandexi tippjuhte, kes ettevõtte tegevust suunab.

Yandex on Venemaa suurim tehnoloogiaettevõte. Sellelt ettevõttelt saab Venemaa Föderatsiooni valitsus märkimisväärset maksutulu. Ettevõtte aktsionärid ja investorid on Venemaa riigile kuuluvad pangad, nagu Sberbank ja VTB. 2019. aastal nõustus Yandex restruktureerimisega, millega anti nn kuldaktsia vahetult enne seda loodud avalikes huvides tegutsevale sihtasutusele („Venemaa Föderatsiooni huvide kaitsmiseks“). Avalikes huvides tegutseva sihtasutuse kaudu on Venemaa Föderatsiooni valitsusel vetoõigus rea konkreetsete küsimuste üle.

Pärast Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja algust on Yandex järginud Venemaa Föderatsiooni valitsuse infopoliitikat ja tsensuuri. Yandexi otsingumootori tulemused on vastanud Vene ametivõimude nõudmistele, näidates üksnes Venemaa sõjameelse propagandaga seotud allikaid. Lisaks aitas Yandex Ukrainasse sissetungimist käsitlevaid valesid ja Vene-meelseid väiteid propageerivatel veebisaitidel teenida kasumit digireklaami kaudu.

[Teine apellant] osales 24. veebruaril 2022 Kremlis oligarhide kohtumisel Vladimir Putiniga, et arutada Lääne sanktsioonide järgse tegevuse mõju. Asjaolu, et teda kutsuti sellel kohtumisel osalema, näitab, et ta kuulub Vladimir Putinile lähedaste oligarhide siseringi ning toetab või rakendab tegevust või poliitikat, mis kahjustab või ohustab Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust ning stabiilsust ja julgeolekut.

Ta on üks juhtivaid ettevõtjaid, kes on seotud ühega nendest majandussektoritest, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse olulised tuluallikad, ning ta andis materiaalset või rahalist toetust Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutavale Venemaa Föderatsiooni valitsusele. Ta on vastutav sellise tegevuse või poliitika eest, mis kahjustab või ohustab Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust [ning] stabiilsust või julgeolekut, või toetab aktiivselt sellist tegevust või poliitikat või viib seda ellu.“

II. Hagid Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsused

A. Hagi Üldkohtus ja esimene vaidlustatud kohtuotsus (kohtuasi C-696/23 P)

26 Esimene apellant esitas 17. mail 2022 Üldkohtu kantseleisse hagi, milles palus tühistada vaidlusaluse otsuse ja määruse teda puudutavas osas. Tühistamishagis vaidles ta eelkõige vastu nõukogu hinnangule, et tema olukord vastab otsuse 2014/145 artikli 1 lõike 1 punktis e ja artikli 2 lõike 1 punktis g ning määruse nr 269/2014 artikli 3 lõike 1 punktis g toodud kriteeriumile (edaspidi „kriteerium g“). Ta leidis, et nii toimides on see institutsioon teinud ilmse hindamisvea ning rikkunud tema põhiõigusi ja proportsionaalsuse põhimõtet.

27 Üldkohus jättis esimese vaidlustatud kohtuotsusega esimese apellandi hagi rahuldamata. Kriteeriumiga g seoses leidis Üldkohus sisuliselt viidatud kohtuotsuse punktides 51, 56 ja 58, et nõukogu esitas piisavalt konkreetsete, täpsete ja ühtelangevate kaudsete tõendite kogumi, mis võimaldas tõendada ühest küljest, et esimene apellant on juhtiv ettevõtja tema ülesannete tõttu TMKs ja Group Sinaras, ning teisest küljest, et arvestades tema ülesandeid ja mitut sektorit, milles need kaks äriühingut tegutsevad, oli ta seotud majandussektoritega, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas. Selle kohtuotsuse punktis 57 täpsustas Üldkohus, et mõiste „suur sissetulekuallikas“ kriteeriumi g tähenduses on seotud olulise ja mitte vähetähtsa sissetulekuallikaga, mida majandussektorid endast kujutavad.

28 Lisaks leidis Üldkohus esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 62, et asjaolu, et apellant lahkus kahes asjaomases äriühingus oma ametikohalt samal päeval, mil võeti vastu vaidlusalune otsus ja määrus, ei ole nende aktide õiguspärasuse hindamisel asjakohane, sest nende vastuvõtmise päeval täitis ta endiselt neid ülesandeid. Selle kohtuotsuse punktis 63 märkis Üldkohus samuti, et tähtsust ei oma ka asjaolu, et mõni päev enne nende aktide vastuvõtmist võõrandas esimene apellant väidetavalt aktsiad, mis tal nendes kahes äriühingus olid, sest nende aktide põhjendused ei põhine ei sellel, et esimene apellant kontrollis neid äriühinguid, ega sellel, et ta on aktsionär. Lisaks sedastas Üldkohus nimetatud kohtuotsuse punktis 65, et sellised ülesanded nagu need, mida esimene apellant täitis TMKs ja Group Sinaras, võimaldasid iseenesest kvalifitseerida ta „juhtivaks ettevõtjaks“ kriteeriumi g tähenduses, sõltumata kontrollist, mida esimene apellant nende äriühingute üle teostas.

29 Esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 66 leidis Üldkohus, et kriteeriumi g sõnastus ei jäta mingit kahtlust, et kriteeriumiga hõlmatud „suur sissetulekuallikas“ ei pea pärinema mitte „juhtivatelt ettevõtjatelt“, vaid „majandussektoritest“. Üldkohus lükkas nimetatud kohtuotsuse punktis 67 tagasi ka esimese apellandi argumendi, et nõukogu ei saanud tugineda üksnes asjaolule, et TMK ja Group Sinara maksid Venemaal makse, kuna see argument ei olnud faktiliselt õige.

30 Mis puudutab väidet, et on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet ja põhiõigusi, siis leidis Üldkohus esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 79, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 52 lõikes 1 sätestatud neli tingimust olid käesoleval juhul täidetud. Täpsemalt märkis ta selle kohtuotsuse punktis 80, et piiravad meetmed, mis on vaidlusaluse otsuse ja määrusega esimesele apellandile kehtestatud, on „seadusega ette nähtud“, sest need olid sätestatud aktides, mis on muu hulgas üldkohaldatavad ja millel on liidu õiguses selge õiguslik alus.

31 Lisaks meenutas Üldkohus nimetatud kohtuotsuse punktis 86, et võetud meetme õiguspärasust võib mõjutada üksnes see, kui meede on valdkonnas, milles liidu seadusandjal on ulatuslik kaalutlusõigus, ilmselgelt sobimatu võrreldes pädeva institutsiooni püstitatud eesmärgiga. Sellega seoses otsustas Üldkohus sama kohtuotsuse punktides 87–95, et neist piiravatest meetmetest tulenevad piirangud esimese apellandi põhiõigustele ei ole ebaproportsionaalsed.

B. Hagi Üldkohtus ja teine vaidlustatud kohtuotsus (kohtuasi C-704/23 P)

32 Teine apellant esitas 7. juunil 2022 Üldkohtu kantseleisse hagi, milles palus vaidlusalused aktid teda puudutavas osas tühistada. Tühistamishagis vaidlustas ta eelkõige nõukogu hinnangu, et tema olukord vastab kriteeriumile g. Ta leidis, et nii toimides on see institutsioon teinud ilmse hindamisvea ning rikkunud tema põhiõigusi ja proportsionaalsuse põhimõtet.

33 Üldkohus jättis teise vaidlustatud kohtuotsusega selle hagi rahuldamata. Kriteeriumi g kohta täpsustas Üldkohus selle kohtuotsuse punktides 79–81, et arvestades eelkõige vaidlusaluse otsuse ja määrusega kehtestatud piiravate meetmetega taotletavat eesmärki, hõlmab mõiste „juhtiv ettevõtja“ ettevõtjaid, kes on olenevalt olukorrast olulised kas nende ametialase staatuse, majandustegevuse ulatuse või kapitaliosaluse tõttu või ka ülesannete tõttu ühes või mitmes ettevõtjas, kusjuures nõukogu soovis selle kriteeriumiga kasutada ära seda mõju, mida need ettevõtjad võivad Venemaa režiimile avaldada.

34 Samuti leidis Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 82 ja 83, et piiravate meetmete eesmärgist nähtub, et kriteeriumiga g ei ole silmas peetud mitte sissetulekut juhtivatelt ettevõtjatelt, vaid nendest majandussektoritest, kus need ettevõtjad tegutsevad. Selle kohtuotsuse punktides 105 ja 106 järeldas ta sisuliselt, et mõiste „suur sissetulekuallikas“ selle kriteeriumi tähenduses on seotud olulise ja mitte vähetähtsa sissetulekuallikaga, milleks on otseselt või kaudselt sellised tegevussektorid nagu käesoleval juhul info- ja kommunikatsioonitehnoloogia sektor.

35 Lisaks leidis Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 90, 107 ja 108, et mis puudutab algseid vaidlusaluseid akte, siis esitas nõukogu piisavalt konkreetsete, täpsete ja ühtelangevate kaudsete tõendite kogumi, mis võimaldas tõendada ühest küljest, et teine apellant on juhtiv ettevõtja tema seisundi ja ülesannete olulisuse tõttu Yandexis ning selle äriühingu majandusliku tähtsuse tõttu, ning teisest küljest, et arvestades neid ülesandeid ja selle äriühingu tegevust, oli ta seotud majandussektoritega, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

36 Mis puudutab esimesi ja teisi vaidlusaluseid loetellu jätmise akte, siis järeldas Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 125, et nõukogu leidis õigesti, et teisel apellandil on Yandexiga ikka veel olulised sidemed, mistõttu on tema nime jätmine kõnealustesse loeteludesse endiselt põhjendatud.

37 Lahendades väidet võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise kohta, leidis Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 137–139 muu hulgas, et arvestades asjaolu, et kriteerium g ei puuduta loetellu kantud isikute kodakondsust, ei saa seda kriteeriumi pidada kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtte rikkumiseks. Meenutades lisaks, et võrdse kohtlemise ja diskrimineerimiskeelu põhimõtted tuleb ühitada seaduslikkuse põhimõttega, mille kohaselt ei saa keegi enda huvides tugineda teise isiku kasuks toime pandud õigusvastasele teole, otsustas ta, et käesoleval juhul ei teinud nõukogu hindamisviga, võttes vastu piiravad meetmed teise apellandi suhtes.

38 Mis puudutab proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist käsitlevat väidet, siis lükkas Üldkohus selle teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 151 ja 166 tagasi eelkõige kohtuotsuse punktides 143 ja 145 esitatud põhjustel, et teise apellandi suhtes kehtestatud piiravad meetmed olid taotletavate eesmärkide saavutamiseks kohased, sest negatiivsed tagajärjed, mis tulenevad nende meetmete kohaldamisest teise apellandi suhtes, ei olnud ilmselgelt ebaproportsionaalsed, ning et talle ei kehtestatud neid meetmeid otsese rolli tõttu, mis tal väidetavalt oli Venemaa Föderatsiooni tegevuses Ukraina vastu.

C. Hagi Üldkohtus ja kolmas vaidlustatud kohtuotsus (kohtuasi C-711/23 P)

39 Kolmas apellant esitas 24. mail 2022 Üldkohtu kantseleisse hagi, milles palus vaidlusalused aktid tühistada teda puudutavas osas. Oma hagis vaidlustas ta eelkõige nõukogu hinnangu, et tema olukord vastab kriteeriumile g. Ta leidis, et nii toimides tegi see institutsioon ilmse hindamisvea ja rikkus lisaks võrdse kohtlemise põhimõtet. Menetluse käigus väitis kolmas apellant ka seda, et see kriteerium on ELTL artikli 277 alusel õigusvastane.

40 Kolmanda vaidlustatud kohtuotsusega jättis Üldkohus nimetatud hagi rahuldamata. Mis puudutab kriteeriumi g, siis kuigi Üldkohus lähtus mõistete „juhtiv ettevõtja“ ja „suur sissetulekuallikas“ samast tõlgendusest nagu teises vaidlustatud kohtuotsuses, otsustas see kohus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 78, et nõukogu kvalifitseeris kolmanda apellandi õigesti „juhtivaks ettevõtjaks“, mida viimane ei vaidlusta ning mida võis samuti tuletada äriühingu MMK – mis kuulus talle ja mille juhatuse esimees ta oli – majanduslikust tähtsusest. Lisaks leidis Üldkohus selle kohtuotsuse punktides 79–90, et nõukogu oli esitanud piisavalt konkreetsete, täpsete ja ühtelangevate kaudsete tõendite kogumi, mis võimaldab tõendada, et kolmas apellant oli seotud sellise majandussektoriga, nimelt metallurgiasektoriga, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

41 Kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 81 täpsustas Üldkohus, et MMK panus Venemaa Föderatsiooni eelarvesse ei ole määrav asjaolu selle kontrollimisel, kas majandussektor, kus kolmas apellant tegutses, on selle kolmanda riigi valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, sest kriteeriumi g kohaldamisel tuleb kontrollida majandussektorite panust tervikuna, mitte konkreetselt ettevõtjate panust. Samuti täpsustas ta selle kohtuotsuse punktis 98, et selle kriteeriumi kohaldamisel ei ole iseenesest küsimus ka maksupanuses juhtivatelt ettevõtjatelt või äriühingutelt, milles nad tegutsevad, sest see kriteerium viitab kogu tulule, mis on saadud tegevussektorist, millega need ettevõtjad on seotud.

42 Lisaks lükkas Üldkohus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 104–109 tagasi kolmanda apellandi esitatud väite, et kriteerium g on õigusvastane. Rõhutades, et see kriteerium ei kehtestanud eeldust juhtiva ettevõtja staatuse ja Venemaa Föderatsiooni valitsuse vahelise seose kohta, märkis Üldkohus sellega seoses, et viidatud kriteerium vastab nõukogu soovile avaldada survet Venemaa ametivõimudele, et need lõpetaksid oma Ukrainat destabiliseeriva tegevuse ja poliitika. Üldkohus järeldas sellest nimetatud kohtuotsuse punktis 108, et ühest küljest meetmete võtmine juhtivate ettevõtjate suhtes, kes on seotud majandussektoritega, mis on Venemaa Föderatsiooni jaoks suur sissetulekuallikas, võttes arvesse nii nende ettevõtjate kui ka nende sektorite tähtsust Venemaa majanduse jaoks, ning teisest küljest käesolevas asjas käsitletavate piiravate meetmete eesmärk – suurendada survet Venemaa Föderatsioonile ja muuta tegevus, mille eesmärk on kahjustada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust, tema jaoks kulukamaks – on omavahel loogilises seoses. Üldkohus järeldas sellest, et kriteerium g hõlmab asjaomaste isikute isikliku käitumisega seotud tingimusi, st nende mõju, mis tuleneb nende majandustegevusest teatud sektorites, võimaldades seega tuvastada piisava ja subjektiivse seose nende isikute ja asjaomase kolmanda riigi, nimelt Venemaa Föderatsiooni vahel.

43 Üldkohus lükkas võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist käsitleva väite tagasi kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 143–146 sisuliselt samadel põhjustel, mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 37.

D. Hagi Üldkohtus ja neljas vaidlustatud kohtuotsus (kohtuasi C-35/24 P)

44 Neljas apellant esitas 18. mail 2022 Üldkohtu kantseleisse hagi, milles palus vaidlusaluse otsuse ja määruse tühistada teda puudutavas osas. Tühistamishagis vaidlustas ta eelkõige nõukogu hinnangu, et tema olukord vastab kriteeriumile g. Ta leidis, et nii toimides tegi see institutsioon ilmse hindamisvea ja rikkus lisaks võrdse kohtlemise põhimõtet. Menetluse käigus väitis neljas apellant ka seda, et see kriteerium on ELTL artikli 277 alusel õigusvastane.

45 Üldkohus jättis neljanda vaidlustatud kohtuotsusega hagi rahuldamata. Mis puudutab kriteeriumi g, siis kuigi Üldkohus lähtus mõistete „juhtiv ettevõtja“ ja „suur sissetulekuallikas“ samast tõlgendusest, nagu on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktides 33 ja 34, otsustas Üldkohus neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 66, et nõukogu kvalifitseeris neljanda apellandi õigesti „juhtivaks ettevõtjaks“, mida viimane ei vaidlusta ja mida võis samuti tuletada Uralchemi – mis kuulus talle ja mille tegevjuht ta oli – majanduslikust tähtsusest. Selle kohtuotsuse punktides 67–76 leidis Üldkohus lisaks, et nõukogu oli esitanud piisavalt konkreetsete, täpsete ja ühtelangevate kaudsete tõendite kogumi, mis näitas, et neljanda apellandi tegevus oli seotud väetiste sektoriga, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas. Sarnaselt kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 81 esitatud kaalutlustega tuletas Üldkohus neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 69 sellega seoses meelde, et kuigi Uralchemi kontserni enda panus Venemaa Föderatsiooni eelarvesse võib olla kasulik tema majandusliku tähtsuse kindlaksmääramisel asjaomases sektoris või neljanda apellandi kui juhtiva ettevõtja staatuse kindlaksmääramisel, ei ole see määrav, et vastata küsimusele, kas viimast võib pidada „juhtivaks ettevõtjaks, kes on seotud majandussektoritega, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas“, sest kriteeriumi g kohaldamisel peab nimetatud valitsuse suureks sissetulekuallikaks olema asjaomane majandussektor, mitte aga füüsiline isik või konkreetne äriühing.

46 Üldkohus lükkas neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 84–92 tagasi ka neljanda apellandi esitatud väite, et kriteerium g on õigusvastane. Sellega seoses kasutas ta sama arutluskäiku kui see, mis on kokku võetud käesoleva kohtuotsuse punktis 42.

47 Üldkohus lükkas võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist käsitleva väite neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 126–131 tagasi sisuliselt samadel põhjustel, mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 37. Ta lisas neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 128, et nõukogu ei ole kohustatud kandma nende isikute loeteludesse, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, kõiki isikuid, kes vastavad sellisele kriteeriumile nagu kriteerium g. Üldkohus leidis nimelt, et nõukogul on ulatuslik kaalutlusõigus, mis võimaldab tal olenevalt olukorrast jätta piiravad meetmed isikute suhtes kohaldamata, kui ta leiab, et nende meetmetega taotletavaid eesmärke arvestades ei ole see otstarbekas.

E. Hagi Üldkohtus ja viies vaidlustatud kohtuotsus (kohtuasi C-111/24 P)

48 Viies apellant esitas 6. juunil 2022 Üldkohtu kantseleisse hagi, milles ta palus tühistada algsed vaidlusalused aktid ja esimesed vaidlusalused loetellu jätmise aktid teda puudutavas osas. Tühistamishagis vaidlustas ta eelkõige nõukogu hinnangu, et tema olukord vastab kriteeriumile g. Viies apellant leidis, et nii toimides tegi see institutsioon ilmse hindamisvea. Ta väitis ka, et see kriteerium on õigusvastane, sest sellel puudub õiguslik alus ja see rikub proportsionaalsuse põhimõtet.

49 Üldkohus jättis viienda vaidlustatud kohtuotsusega hagi rahuldamata. Lahendades väidet, et kriteerium g on õigusliku aluse puudumise tõttu õigusvastane, tuletas Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 37 meelde, et kui on olemas EL lepingu V jaotise 2. peatüki sätete alusel vastu võetud otsus, mis näeb ette piiravad meetmed, võimaldab ELTL artikli 215 lõige 2 nõukogul võtta selliseid meetmeid mis tahes isiku, üksuse või rühmituse suhtes, sealhulgas nende adressaatide suhtes, kellel ei ole mingit seost kolmandas riigis valitseva režiimiga.

50 Lisaks täpsustas Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 45, et kuna kriteerium g viitab kogu tulule, mis on saadud tegevussektorist, millega asjaomased juhtivad ettevõtjad on seotud, siis puudutab see kriteerium kõiki asjaomasest majandussektorist saadud makse, isegi neid, mida need isikud ei ole tasunud.

51 Mis puudutab väidet, et kriteerium g on õigusvastane proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise tõttu, siis lükkas Üldkohus selle viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 50–63 tagasi põhjustel, mis on analoogsed käesoleva kohtuotsuse punktis 42 kokku võetud põhjustega. Viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 58 leidis Üldkohus, et meetmete võtmine isikute suhtes, kelle olukord vastab kriteeriumile g, sõltumata nende maksustamisest Venemaal, vastab taotletud eesmärgile ega ole ilmselgelt sobimatu, sest need isikud on seotud majandussektoritega, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas. Üldkohus lükkas nimetatud kohtuotsuse punktis 60 tagasi ka viienda apellandi argumendi otsuse 2022/329 põhjenduse 11 kohta seetõttu, et põhjendus ei saa kõrvale kalduda vastava akti sätetest.

52 Mis puudutab kriteeriumi g kohaldamist viienda apellandi suhtes, siis kasutas Üldkohus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 88–93 ja 106 mõistete „juhtiv ettevõtja“ ja „suur sissetulekuallikas“ sama tõlgendust, mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktides 33 ja 34, tuletades samas meelde, et nõukogu ülesanne ei ole tõendada, et juhtivate ettevõtjate ja Venemaa Föderatsiooni valitsuse vahel on tihe seos või vastastikune sõltuvus. Konkreetsemalt täpsustas Üldkohus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 92 ja 93 ühest küljest, et mõiste „juhtiv ettevõtja“ tõlgendust ei sea kahtluse alla see, et kriteeriumi g teatud keeleversioonides on kasutatud omadussõna „juhtiv“, samas kui teistes on kasutatud omadussõna „oluline“, ning teisest küljest, et kuigi ettevõtja ülesanded võivad tõendada asjaolu, et ta on „juhtiv“ selle kriteeriumi tähenduses, ei ole need siiski ainus tegur, mida nõukogu võib seejuures arvesse võtta.

53 Mis puudutab algsete vaidlusaluste aktide põhjendatust, siis otsustas Üldkohus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 105, et kõiki tõendeid arvestades võis nõukogu hindamisviga tegemata asuda seisukohale, et viies apellant oli nende aktide vastuvõtmise ajal „juhtiv ettevõtja“. Selle kohtuotsuse punktides 106–111 otsustas Üldkohus, et nõukogu võis piisavalt konkreetsete, täpsete ja ühtelangevate kaudsete tõendite kogumi alusel õiguspäraselt otsustada, et Alfa Group, kuhu kuulub Alfa Bank ja kus viies apellant on üks suurimaid aktsionäre, tegutseb majandussektoris, nimelt pangandussektoris, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

54 Mis puudutab esimesi vaidlusaluseid loetellu jätmise akte, siis leidis Üldkohus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 125, et nõukogu ei teinud hindamisviga, kui ta tuvastas, et viienda apellandi individuaalne olukord ei ole muutunud, ning tugines samadele asjaoludele, et jätta selle apellandi suhtes võetud piiravad meetmed kehtima.

III. Menetlus Euroopa Kohtus ja apellatsioonimenetluse poolte nõuded

A. Kohtuasjade liitmine

55 Euroopa Kohtu president palus 5. juunil 2024 pooltel võtta seisukoht kohtuasjade C-696/23 P, C-704/23 P, C-711/23 P, C-35/24 P ja C-111/24 P võimaliku liitmise kohta ülejäänud menetluse huvides.

56 Teine, kolmas ja neljas apellant teatasid 20. juuni 2024. aasta kirjades Euroopa Kohtule, et neil ei ole vastuväiteid kohtuasjade liitmisele. Nõukogu teatas 27. juuni 2024. aasta, 3. juuli 2024. aasta, 1. juuli 2024. aasta, 28. juuni 2024. aasta ja 1. juuli 2024. aasta viies kirjas Euroopa Kohtule, et ka tal ei ole vastuväiteid viie kohtuasja liitmisele. Esimene ja viies apellant teatasid vastavalt 20. juuni 2024. aasta ja 19. juuni 2024. aasta kirjades, et nad on vastu kohtuasjade liitmisele ülejäänud menetluse huvides.

57 Euroopa Kohtu president otsustas 5. juulil 2024, et selles menetlusstaadiumis ei ole vaja kohtuasju liita.

B. Menetlusse astumise avaldused

58 Tšehhi Vabariik esitas Euroopa Kohtu kantseleisse 11. aprillil 2024 saabunud menetlusdokumendis avalduse kohtuasjas C-35/24 P menetlusse astumiseks, et toetada nõukogu nõudeid. Euroopa Kohtu president rahuldas selle avalduse 7. mai 2024. aasta otsusega.

59 Komisjon esitas Euroopa Kohtu kantseleisse 3. mail 2024 saabunud menetlusdokumendis avalduse kohtuasjas C-35/24 P menetlusse astumiseks, et toetada nõukogu nõudeid. Euroopa Kohtu president rahuldas selle avalduse 31. mai 2024. aasta otsusega.

C. Apellatsioonimenetluse poolte nõuded

1. Poolte nõuded kohtuasjas C-696/23 P

60 Esimene apellant palub Euroopa Kohtul:

– tühistada esimene vaidlustatud kohtuotsus;

– lahendada hagi sisuliselt ning tühistada vaidlusalune otsus ja määrus teda puudutavas osas ning mõista kohtukulud, sealhulgas esimese kohtuastme kulud, välja nõukogult ning

– teise võimalusena saata asi tagasi Üldkohtusse ja jätta kohtukulude osas otsuse tegemine edaspidiseks.

61 Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebus rahuldamata;

– teise võimalusena, juhul kui Euroopa Kohus otsustab esimese vaidlustatud kohtuotsuse tühistada ja kohtuasja lahendada, jätta hagi sisulises osas rahuldamata ning

– mõista mõlema kohtuastmega seotud kulud välja esimeselt apellandilt.

2. Poolte nõuded kohtuasjas C-704/23 P

62 Teine apellant palub Euroopa Kohtul:

– tühistada teine vaidlustatud kohtuotsus;

– lahendada hagi sisuliselt ja tühistada vaidlusalused aktid teda puudutavas osas;

– mõista ELTL artikli 268 alusel tema kasuks välja hüvitis mittevaralise kahju eest, mis talle nende aktide vastuvõtmise tõttu tekkis, ja

– mõista kohtukulud välja nõukogult.

63 Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebus rahuldamata;

– teise võimalusena, juhul kui Euroopa Kohus otsustab teise vaidlustatud kohtuotsuse tühistada ja kohtuasja lahendada, jätta hagi sisulises osas rahuldamata ja

– mõista kohtukulud välja teiselt apellandilt.

3. Poolte nõuded kohtuasjas C-711/23 P

64 Kolmas apellant palub Euroopa Kohtul:

– tühistada kolmas vaidlustatud kohtuotsus;

– tühistada vaidlusalused aktid;

– teise võimalusena tühistada kolmas vaidlustatud kohtuotsus ja saata kohtuasi tagasi Üldkohtusse ning igal juhul

– mõista mõlema kohtuastmega seotud kulud välja nõukogult.

65 Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja

– mõista kohtukulud välja kolmandalt apellandilt.

4. Poolte nõuded kohtuasjas C-35/24 P

66 Neljas apellant palub Euroopa Kohtul:

– tühistada neljas vaidlustatud kohtuotsus;

– tühistada vaidlusalune otsus ja määrus;

– teise võimalusena tühistada neljas vaidlustatud kohtuotsus ja saata kohtuasi tagasi Üldkohtusse ning igal juhul

– mõista mõlema kohtuastmega seotud kulud välja nõukogult.

67 Nõukogu, keda toetavad Tšehhi Vabariik, Läti Vabariik ja Euroopa Komisjon, palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja

– mõista kohtukulud välja neljandalt apellandilt.

5. Poolte nõuded kohtuasjas C-111/24 P

68 Viies apellant palub Euroopa Kohtul:

– tühistada viies vaidlustatud kohtuotsus;

– lahendada hagi sisuliselt ning tühistada algsed vaidlusalused aktid ja esimesed vaidlusalused loetellu jätmise aktid;

– teise võimalusena tühistada viies vaidlustatud kohtuotsus ja saata kohtuasi tagasi Üldkohtusse; ja igal juhul

– mõista kohtukulud välja nõukogult.

69 Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja

– mõista kohtukulud välja viiendalt apellandilt.

D. Menetluse suulise osa uuendamise taotlused

1. Menetluse suulise osa uuendamise taotlus kohtuasjas C-696/23 P

70 Euroopa Kohtu kantseleisse 16. juunil 2025 saabunud dokumendiga esitas esimene apellant taotluse uuendada menetluse suuline osa kohtuasjas C-696/23 P vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 83.

71 Oma taotluse põhjendamiseks väidab ta ühest küljest, et vastupidi sellele, mida kohtujurist selles kohtuasjas tehtud ettepaneku punktis 32 sisuliselt märkis, kinnitab ta oma apellatsioonkaebuses, et teda ei saa pidada „juhtivaks ettevõtjaks“, sest ta võõrandas osaluse, mis tal TMKs ja Group Sinaras oli, ning lahkus ametitest, mida ta täitis selles äriühingus ja kontsernis. Teisest küljest kinnitas nõukogu Euroopa Kohtu istungil ekslikult, ilma et esimesel apellandil oleks olnud võimalik sellele vastata, et esimese apellandi suhtes kohaldati piiravaid meetmeid seetõttu, et ta oli „äriühingu tegevjuht“, samas kui tema loetellu kandmist põhjendati asjaoluga, et ta oli TMK juhatuse esimees ning Group Sinara juhatuse esimees ja juhatuse liige.

72 Euroopa Kohus võib kodukorra artikli 83 kohaselt igal ajal, olles kohtujuristi ära kuulanud, uuendada määrusega menetluse suulist osa, eelkõige kui ta leiab, et tal ei ole piisavalt teavet, või kui pool on pärast suulise osa lõpetamist esitanud uue asjaolu, millel on otsustav tähtsus Euroopa Kohtu lahendile, või kui asja lahendamisel tuleks tugineda argumendile, mille üle pooled või Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 23 nimetatud huvitatud isikud ei ole vaielnud.

73 Mis puudutab käesoleval juhul seda, et kohtujurist sai kohtuasjas C-696/23 P esitatud ettepaneku punktis 32 valesti aru esimese apellandi apellatsioonkaebusest, siis tuleb meenutada, et Euroopa Liidu Kohtu põhikirjas ja Euroopa Kohtu kodukorras ei ole ette nähtud võimalust, et huvitatud isikud saaksid esitada seisukohti vastuseks kohtujuristi ettepanekule. Nimelt on ELTL artikli 252 teise lõigu kohaselt kohtujuristi ülesanne avalikul kohtuistungil täiesti erapooletult ja sõltumatult teha põhjendatud ettepanekuid kohtuasjades, mis Euroopa Liidu Kohtu põhikirja kohaselt nõuavad tema osalust. Kohtujuristi ettepanek ja selle aluseks olevad põhjendused ei ole Euroopa Kohtu jaoks siduvad. Seetõttu ei ole see, et pool ei nõustu kohtujuristi ettepanekuga – olenemata sellest, milliseid küsimusi selles ettepanekus on analüüsitud –, iseenesest põhjus, mis annaks alust menetluse suulise osa uuendamiseks (5. märtsi 2024. aasta kohtuotsus Public.Resource.Org ja Right to Know *vs.* komisjon jt, C-588/21 P, EU:C:2024:201, punktid 47 ja 48 ning seal viidatud kohtupraktika).

74 Lisaks, mis puudutab viga, mille nõukogu väidetavalt tegi Euroopa Kohtu istungil, siis ei ole ilmselgelt tegemist kodukorra artikli 83 tähenduses „argumendiga“, mille üle pooled ei ole vaielnud, vaid sisulise veaga, mis sarnaneb keelevääratusele või lühiväljendile.

75 Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes leiab Euroopa Kohus, olles ära kuulanud kohtujuristi, et menetluse suulise osa uuendamiseks kohtuasjas C-696/23 P ei ole alust.

2. Menetluse suulise osa uuendamise taotlus kohtuasjas C-711/23 P

76 Euroopa Kohtu kantseleisse 5. juunil 2025 saabunud dokumendiga esitas kolmas apellant taotluse uuendada menetluse suulist osa kohtuasjas C-711/23 P vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 83.

77 Oma taotluse põhjendamiseks väidab ta, et otsust 2014/145 ja määrust nr 269/2014 muudeti vastavalt nõukogu 13. mai 2025. aasta otsusega (ÜVJP) 2025/904 (ELT L, 2025/904) ja nõukogu 13. mai 2025. aasta määrusega (EL) 2025/903 (ELT L, 2025/903). Need kaks liidu õigusakti sisaldavad aga asjaolusid, mis räägivad vastu Euroopa Kohtu istungil esitatud nõukogu seisukohale kriteeriumi g tõlgendamise ja õiguspärasuse kohta ning selle kohta, et piiravad meetmed on väidetavalt ajutised. Seega on tegemist uue asjaoluga, millest pooled ei olnud 11. veebruaril 2025 toimunud kohtuistungi ajal teadlikud ja mis avaldab otsustavat mõju Euroopa Kohtu lahendile, võttes arvesse ka asjaolu, et nende aktide teatud sätetel on vaidlusaluste aktide suhtes tagasiulatuv mõju.

78 Käesoleval juhul tuleb märkida, et otsus 2025/904 ja määrus 2025/903 ei ole kohtuasjas C-711/23 P *ratione temporis* kohaldatavad. Selle kohtuasja raames tuleb vaidlusaluste aktide õiguspärasust hinnata nende vastuvõtmise ajal esinenud olukorra alusel, mistõttu võimalik vastuolu, mis võib esineda eespool nimetatud otsuse ja määruse sisu ning nõukogu poolt selles kohtuasjas toimunud kohtuistungil võetud seisukoha vahel, ei saa avaldada otsustavat mõju Euroopa Kohtu lahendile. Lisaks, isegi kui nende aktide teatud sätetel peaks olema tagasiulatuv mõju kolmanda apellandi olukorrale ja vaidlusalustele aktidele, ei õigusta selline tagajärg menetluse suulise osa uuendamist, sest isegi juhul, kui apellatsioonkaebus selles kohtuasjas rahuldamata jäetakse, ei jääks kolmas apellant ilma võimalusest kasutada liidu õiguses või riigisiseses õiguses ette nähtud õiguskaitsevahendeid nende sätete ning nende võimaliku mõju ja tagajärgede vaidlustamiseks.

79 Lisaks ei ole ilmne, et kohtuasi tuleks lahendada argumendi alusel, mille üle pooled ei ole vaielnud, mistõttu on Euroopa Kohtul kogu vajalik teave otsuse tegemiseks.

80 Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes leiab Euroopa Kohus, olles ära kuulanud kohtujuristi, et menetluse suulise osa uuendamiseks kohtuasjas C-711/23 P ei ole alust.

IV. Apellatsioonkaebused

81 Kuivõrd käesolevad kohtuasjad on omavahel seotud, tuleb need vastavalt kodukorra artikli 54 lõikele 1 kohtuotsuse tegemiseks liita.

82 Esimene apellant esitab kohtuasja C-696/23 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks viis väidet. Esimeses väites leiab ta, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta kvalifitseeris apellandi kriteeriumi g tähenduses „juhtivaks ettevõtjaks“. Teise väite kohaselt leidis Üldkohus ekslikult, et ta on seotud „majandussektoritega, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas“ selle kriteeriumi tähenduses. Kolmandas väites märgib esimene apellant, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta otsustas, et vaidlusaluse otsuse ja määruse õiguslik alus on „seadusega“ ette nähtud harta artikli 52 lõike 1 esimese lause tähenduses. Neljanda väite kohaselt on esimeses vaidlustatud kohtuotsuses rikutud õigusnormi, sest Üldkohus leidis ekslikult, et tema suhtes võetud piiravad meetmed olid proportsionaalsed. Viiendas väites kinnitab esimene apellant, et kordab kõiki esimeses kohtuastmes esitatud argumente, mis puudutavad tema suhtes võetud piiravate meetmete aluseks olnud teist kriteeriumi, nimelt eelkõige otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis f ette nähtud kriteeriumi, ning palub Euroopa Kohtul teha nende argumentide kohta otsus juhul, kui ta tema hagi rahuldab ega saada kohtuasja tagasi Üldkohtusse.

83 Kohtuasja C-704/23 P apellatsioonkaebuses esitab teine apellant neli väidet, millest esimese kohaselt rikkus Üldkohus kriteeriumi g tõlgendamisel ja kohaldamisel õigusnormi ning teise kohaselt eiras Üldkohus oma kohtuliku kontrolli ulatust. Kolmanda ja neljanda väite kohaselt hindas Üldkohus vääralt esimeses kohtuastmes esitatud hagi põhjendamiseks esitatud väiteid, mis puudutasid proportsionaalsuse põhimõtte ja tema põhiõiguste rikkumist.

84 Kolmas apellant esitab kohtuasja C-711/23 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks viis väidet. Esimeses väites leiab ta, et Üldkohus eiras oma kohtuliku kontrolli ulatust ning rikkus seega mitut õigusnormi ja moonutas faktilisi asjaolusid. Teine ja kolmas väide puudutavad sisuliselt kriteeriumi g rikkumist, kusjuures kolmas apellant märgib oma kolmandas väites teise võimalusena, et see kriteerium on õigusvastane ja kohaldamatu ELTL artiklit 277 alusel. Neljandas väites leiab ta, et Üldkohus kasutas valesti mõisteid „sissetulekuallikas“ ja „suur

sissetulekuallikas“ kriteeriumi g tähenduses, moonutas faktilisi asjaolusid ja tõendeid, rikkus olulisi menetlusnorme ja põhjendamiskohustust ning kohaldas seda kriteeriumi vääralt. Viiendas väites leiab kolmas apellant, et Üldkohus rikkus nimetatud kriteeriumiga seoses võrdse kohtlemise ja diskrimineerimiskeelu põhimõtteid.

85 Neljanda apellandi poolt kohtuasja C-35/24 P apellatsioonkaebuses esitatud viis väidet on sõnastatud identselt kolmanda apellandi viie väitega, välja arvatud neljas väide, millega neljas apellant heidab Üldkohtule ette mitte kriteeriumi g väära kohaldamist, vaid tõendamiskoormise ümberpööramist.

86 Viies apellant esitab kohtuasja C-111/24 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks kaheksa väidet. Esimeses väites heidab ta Üldkohtule ette, et viimane ei vastanud tema etteheidetele selle kohta, kas on täidetud eelkõige otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis d ette nähtud kriteerium, mille kohaselt tuleb külmutada rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad muu hulgas füüsilistele isikutele, kes toetavad rahaliselt Venemaa otsustusõiguslikke isikuid või kes saavad nende tegevusest kasu (edaspidi „kriteerium d“). Teises väites heidab ta Üldkohtule ette, et viimane rikkus kriteeriumi g tähenduses mõistet „juhtiv ettevõtja“, ja kolmandas väites heidab ette, et Üldkohus leidis ekslikult, et ELTL artikli 215 lõige 2 muutis sisutühjaks nõude, et nende isikute, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, ja asjaomase kolmanda riigi vahel peab olema piisav seos. Neljanda väite kohaselt on rikutud õigusnormi, sest Üldkohus tõlgendas kriteeriumi g nii, et see rikub õiguskindluse põhimõtet, omandiõigust ja ettevõtlusvabadust. Viiendas väites heidab viies apellant Üldkohtule ette, et viimane moonutas ühe tõendi mõtet ja ulatust ning jättis vastamata ühele tema argumendile, ning kuuendas väites märgib ta, et Üldkohus ei kohaldanud kriteeriumi g õigesti või esitas eeldusel põhineva põhjenduse, et põhjendada järeldust, et pangandussektor on üldiselt Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas. Seitsmenda väite kohaselt on rikutud kriteeriumi g tähenduses majandussektorite mõistet, mis on „Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas“, ning kaheksanda väite kohaselt on rikutud õiglase kohtuliku arutamise ja poolte võrdsuse põhimõtteid.

87 Arvestades seost või isegi samasust paljude väidete vahel, mille viis apellanti oma vastavate apellatsioonkaebuste põhjendamiseks esitasid, analüüsib Euroopa Kohus neid koos ja käsitleb seejärel väiteid, mis on ainuomased teatud apellatsioonkaebustele. Lisaks, võttes arvesse asjaolu, et enne kriteeriumi g õiguspärasuse analüüsimist on vaja selgitada selle ulatust, analüüsitakse kriteeriumi g tõlgendamisega seotud väiteid enne neid väiteid, mis puudutavad selle kriteeriumi õigusvastasuse vastuväite tagasilükkamist.

A. Väited, et Üldkohus on rikkunud kriteeriumi g

88 Väiteid, väiteosi ja etteheiteid, millega viis apellanti kritiseerivad peamiselt seda, kuidas Üldkohus tõlgendas kriteeriumi g, tuleb analüüsida koos. Tegemist on esimese apellandi esimese väitega ja teise väite teise osaga kohtuasjas C-696/23 P; teise apellandi esimese väite esimese osa esimese ja teise etteheitega, esimese väite teise osa teise etteheitega ja esimese väite kolmanda osaga kohtuasjas C-704/23 P; kolmanda apellandi teise väitega, kolmanda väite esimese osaga ja neljanda väite esimese kuni kolmanda osaga kohtuasjas C-711/23 P; neljanda apellandi esimese väite neljanda osaga, teise väitega, kolmanda väite esimese osaga ja neljanda väite teise osa esimese etteheitega kohtuasjas C-35/24 P; ning viienda apellandi teise väitega, neljanda väite esimese osaga ja seitsmenda väitega kohtuasjas C-111/24 P.

89 Olgu meenutatud, et kriteerium g näeb ette, et külmutatakse rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad „juhtivatele ettevõtjatele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele, kes on seotud majandussektoritega, mis on suur sissetulekuallikas Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutava Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“.

90 Käesoleva kohtuotsuse punktis 88 nimetatud väidete, väiteosade ja etteheidete analüüs jaguneb järgnevalt kaheks osaks, mis käsitlevad vastavalt seda, kuidas tõlgendada väljendit „suur sissetulekuallikas Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“ ja omadussõna „juhtiv“, mis määratleb kriteeriumis g silmas peetud ettevõtjad.

1. Argumendid, et Üldkohus tõlgendas valesti kriteeriumi g tähenduses väljendit „suur sissetulekuallikas Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“

91 Kõigepealt tuleb rõhutada, et kuigi esimese apellandi poolt kohtuasja C-696/23 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud teise väite teise osa eesmärk on kritiseerida Üldkohtu tõlgendust sellele väljendile, tuleb selle käsitlemisel hinnata kriteeriumi g tervikuna, mistõttu seda väiteosa analüüsitakse hiljem eraldi.

a) Kohtuasjas C-711/23 P esitatud teine väide ja kolmanda väite esimene osa ning kohtuasjas C-35/24 P esitatud teine väide ja kolmanda väite esimene osa

1) Poolte argumendid

92 Kohtuasjas C-711/23 P esitatud teises väites heidab kolmas apellant Üldkohtule ette, et viimane rikkus õigusnormi, kui ta leidis kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 68–70 sisuliselt, et „oluline tulu“ Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks peab pärinema „majandussektoritest“, kuigi tegelikult peaks see pärinema kriteeriumi g kohaldamisalasse kuuluvatelt „juhtivatelt ettevõtjatelt“. Sellega seoses väidab kolmas apellant, et kriteeriumi g seitse keeleversiooni, nimelt bulgaaria-, taani-, eesti-, läti-, leedu-, sloveeni- ja soomekeelne versioon, näitavad selgelt, et tulu peab pärinema nendelt ettevõtjatelt. Lisaks nähtub otsuse 2022/329 põhjendusest 11 ja rakendusmääruse 2022/427 põhjendusest 5, et liidu seadusandja kavatsus oli hõlmata juhtivaid ettevõtjaid, kes on ise Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks oluline tuluallikas. Seega ei teinud Üldkohus õigesti kindlaks kriteeriumiga g taotletavat eesmärki, mistõttu on selle kriteeriumi teleoloogiline tõlgendus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 68–70 õiguslikult väär.

93 Kolmas apellant märgib oma repliigis, et tema pakutud tõlgendus ei muuda ebaloogiliseks kriteeriumi g sõnastuse seda osa, mille kohaselt peavad juhtivad ettevõtjad olema seotud majandussektoritega. Seda täpsustust kasutatakse nimelt selleks, et eristada ettevõtjaid, kellel on sellistes sektorites pidev ja aktiivne roll, nendest, kellel on seal vaid passiivne roll olulise osaluse omamise kaudu. Ta lisab, et selline tõlgendus ei tooks kaasa kriteeriumi g kattumist muude kriteeriumidega, mis on sätestatud otsuse 2014/145 artikli 1 lõikes 1 ja artikli 2 lõikes 1 ning määruse nr 269/2014 artikli 3 lõikes 1. Igal juhul võivad alati esineda kattuvused mitme kriteeriumi vahel, mille alusel kantakse nimed nendele liidu aktidele lisatud loeteludesse.

94 Kolmas apellant heidab oma kolmanda väite esimeses osas Üldkohtule ette, et viimane rikkus õigusnormi, kui ta leidis peamiselt kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 69 ja 70 sisuliselt, et oluline tulu Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks peab pärinema üksnes majandussektoritest, samas kui see peab pärinema ka juhtivatelt ettevõtjatelt. Sellega seoses

tugineb kolmas apellant jällegi otsuse 2022/329 põhjendusele 11 ja rakendusmääruse 2022/427 põhjendusele 5, rõhutades samas, et Üldkohus ei olnud järjekindel, kuna ta ei omistanud nendele põhjendustele mingit väärtust, kuigi ta tugines kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse muudes punktides oma arutluskäigu põhjendamiseks teistele põhjendustele. Ta lisab, et arvestades asjaolu, et Üldkohus tunnistas selle kohtuotsuse punktis 109, et kriteerium g määrab kindlaks asjaomaste isikute, üksuste ja asutuste isikliku käitumise tingimused, võimaldab üksnes tõlgendus, mille ta pakub välja nende kahe põhjenduse alusel, võtta arvesse kõnealuse ettevõtja isiklikku käitumist, st tema panust asjaomasesse majandussektorisse, kusjuures tuleb täpsustada, et tema mõju selles majandussektoris ei saa iseenesest pidada isiklikuks käitumiseks.

95 Neljanda apellandi kohtuasja C-35/24 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud teine väide puudutab neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punkte 56 ja 57 ning põhineb samadel argumentidel, mille kolmas apellant esitas kohtuasja C-711/23 P apellatsioonkaebuse teise väite põhjendamiseks, sealhulgas nendel, mille ta esitas repliigis. Neljas apellant lisab siiski, et Üldkohus rikkus põhjendamiskohustust, kuna ta ei analüüsinud kriteeriumi g eri keeleversioone.

96 Kolmanda väite esimeses osas, mis puudutab peamiselt neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punkte 56 ja 57 koostoimes selle kohtuotsuse punktiga 92, esitab neljas apellant samad argumendid, mille kolmas apellant esitas kohtuasja C-711/23 P apellatsioonkaebuse kolmanda väite esimese osa põhjendamiseks.

97 Nõukogu, keda kohtuasjas C-35/24 P toetavad Tšehhi Vabariik, Läti Vabariik ja komisjon, vaidlustab kolmanda ja neljanda apellandi argumentide põhjendatuse.

2) Euroopa Kohtu hinnang

98 Kolmas apellant märgib oma teises väites ja kolmanda väite esimeses osas ning neljas apellant märgib oma teises väites ja kolmanda väite esimeses osas sisuliselt, et kriteeriumi g mitmest keeleversioonist ja selle kriteeriumi kontekstist nähtub, et liidu seadusandja soovis, et Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas selle kriteeriumi tähenduses oleks „juhtivad ettevõtjad“ sama kriteeriumi tähenduses, mitte aga „majandussektorid“, nagu Üldkohus seega kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 69 ja 70 ning neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 56 ja 57 väidetavalt ekslikult leidis. Neljanda apellandi väitel on rikutud ka põhjendamiskohustust, sest Üldkohus ei võrrelnud kriteeriumi g keeleversioone, eirates Euroopa Kohtu praktikat.

99 Siinkohal on oluline meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa säte on (vt 17. novembri 1983. aasta kohtuotsus Merck, 292/82, EU:C:1983:335, punkt 12, ja 26. aprilli 2022. aasta kohtuotsus Landespolizeidirektion Steiermark (kontrolli maksimaalne kestus sisepiiridel), C-368/20 ja C-369/20, EU:C:2022:298, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika). Euroopa Kohus on täpsustanud, et piiravaid meetmeid kehtestavaid liidu õigusakte tuleb tõlgendada, arvestades liidu vastuvõetud sätete ajaloolist konteksti, millesse need aktid asetuvad (vt selle kohta 1. märtsi 2016. aasta kohtuotsus National Iranian Oil Company *vs.* nõukogu, C-440/14 P, EU:C:2016:128, punkt 78 ja seal viidatud kohtupraktika).

100 Lisaks ei saa ühes keeleversioonis kasutatud liidu õigusnormi sõnastus olla selle sätte tõlgendamise ainus alus ja sellele keeleversioonile ei saa tõlgendamisel anda eelist muude keeleversioonide ees. Selline lähenemine oleks vastuolus liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõudega, sest selle sätteid tuleb nimelt tõlgendada ja kohaldada ühetaoliselt, lähtudes kõigist liidu keeltes kehtivatest

versioonidest. Kui keeleversioonid üksteisest erinevad, peab kõnealust normi tõlgendama vastavalt seda normi sisaldava õigusakti üldisele ülesehitusele ja eesmärgile (vt 25. märtsi 2010. aasta kohtuotsus Helmut Müller, C-451/08, EU:C:2010:168, punkt 38, ja 20. novembri 2025. aasta kohtuotsus Lolach, C-327/24, EU:C:2025:901, punkt 29).

101 Lisaks tuleb meenutada, et kohtuotsuse või kohtumääruse põhjendustest peab selgelt ja üheti mõistetavalt nähtuma Üldkohtu põhjenduskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel mõista tehtud otsuse põhjendusi ja Euroopa Kohtul teostada oma kohtulikku kontrolli. Põhjendamiskohustusest ei tulene siiski Üldkohtule kohustust esitada ammendav ja üksikasjalik ülevaade menetluse poolte kõikidest arutluskäikudest ning seega võib Üldkohtu põhjendus olla tuletatav tingimusel, et see võimaldab huvitatud isikutel teada saada põhjused, miks Üldkohus nende argumentidega ei nõustunud, ning annab Euroopa Kohtule piisavalt teavet oma kontrolli tegemiseks (18. jaanuari 2024. aasta kohtuotsus Jenkinson *vs.* nõukogu jt, C-46/22 P, EU:C:2024:50, punkt 131 ja seal viidatud kohtupraktika).

102 Mis puudutab esimesena neljanda apellandi väidetud põhjendamiskohustuse rikkumist, kuivõrd Üldkohus jättis neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 56 ja 57 analüüsimata kriteeriumi g eri keeleversioonid, kuigi ta viitas selle kohtuotsuse punktis 52 kohtupraktikale, mis on analoogne käesoleva kohtuotsuse punktis 99 meenutatuga, siis tuleb rõhutada, et esimese kohtuastme pooled ei viidanud selle kriteeriumi eri keeleversioonide erinevusele seoses küsimusega, mis puudutab suure sissetulekuallika päritolu, mistõttu Üldkohus ei pidanud vastama sellisele argumendile, mida käesoleval juhul ei olnud esitatud. Järelikult ei ole Üldkohus põhjendamiskohustust rikkunud.

103 Teisena, mis puudutab kolmanda ja neljanda apellandi argumente, et kriteeriumi g teleoloogiline tõlgendus, mille Üldkohus andis kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 69 ja 70 ning neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 56 ja 57, on väär, sest Üldkohtu tuvastatud eesmärgid on vastuolus selle kriteeriumi sõnastuse ja kontekstiga, siis tuleb käesoleva kohtuotsuse punktides 99 ja 100 meenutatud tõlgendamisreegleid arvestades kontrollida, kas Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta tõlgendas kriteeriumi g nii, et „suur sissetulekuallikas“ Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks ei pea pärinema mitte „juhtivatelt ettevõtjatelt“, vaid „majandussektoritest“.

104 Esiteks, kriteeriumi g sõnastusega seoses tuleb Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suure sissetulekuallika päritolu kindlaksmääramiseks hinnata – selle kriteeriumi eri keeleversioonide alusel –, mida peetakse silmas siduva asesõnaga „mis“ väljendis „mis on suur sissetulekuallikas Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“ või millise selle sõnastuse osa juurde kuulub väljend „mis on suur sissetulekuallikas Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“.

105 Kõigepealt tuleb rõhutada, et poolte vahel ei ole vaidlust selles, et väljend „kes on seotud majandussektoritega“ viitab kogu fraasile „juhtivad ettevõtjad või juriidilised isikud, üksused või asutused“ tervikuna. Neil asjaoludel võib väljend „mis on suur sissetulekuallikas Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“ viidata kogu fraasile „juhtivad ettevõtjad või juriidilised isikud, üksused või asutused, kes on seotud majandussektoritega“ tervikuna või ainult nimisõnale „majandussektorid“.

106 Sellega seoses tuleb märkida, et vastupidi sellele, mida väidavad kolmas ja neljas apellant, saab väljend „mis on suur sissetulekuallikas Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“ kriteeriumi g taani-, eesti-, läti-, leedu- ja soomekeelses versioonis viidata üksnes „majandussektoritele“. Nimelt viitavad taanikeelne siduv asesõna *der*, eestikeelne siduv asesõna „mis“ ja lätikeelne siduv asesõna *kas* nendes keeltes tingimata mõistetele või väljenditele *økonomiske sektorer*,

majandussektoritega ja *Ekonomikas nozarēs*. Samamoodi saab leedu keeles sõna *užtikrinančiais* („annavad“) viidata üksnes rühmale *ekonomikos sektoriais* („majandussektorid“). Mis puudutab soome keeles kasutatud väljendit *sellaisilla talouden aloilla, jotka* („sellistes majandussektorites, mis“), siis see näitab ühemõtteliselt, et just majandussektorid peavad olema Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

107 Seevastu apellantide viidatud bulgaaria- ja sloveenikeelses versioonis esineb mitmeti mõistetavust, kuna suhtelised asesõnad *които* ja *ki* („mis“) võivad olla seotud nii väljenditega *видни бизнесмени или юридически лица, образувания или органи* ja *vodilni poslovneži ali pravne osebe, subjekti ali organi* („silmapaistvad/juhtivad ettevõtjad või juriidilised isikud, üksused või asutused“) kui ka väljenditega *икономически сектори* ja *gospodarske sektorje* („majandussektorid“). Sama mitmetähenduslikkus esineb ka hispaania-, malta-, rumeenia- ja slovakikeelses versioonis. Kriteeriumi g teistes keeleversioonides, sealhulgas eelmises punktis nimetatud keeleversioonides, on selgelt märgitud, et tulu peab pärinema majandussektoritest.

108 Sellest järeldub, et neid kuut keeleversiooni, st bulgaaria-, hispaania-, malta-, rumeenia-, slovaki- ja sloveenikeelset versiooni, võib tõlgendada käesoleva kohtuotsuse punktis 105 nimetatud kahel viisil erinevalt ülejäänud 18 versioonist, milles väljend „mis on suur sissetulekuallikas Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“ saab viidata üksnes nimisõnale „majandussektorid“.

109 Eeltoodust tuleneb, et vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 100 meenutatud Euroopa Kohtu praktikale saab kriteeriumi g sõnastust tõlgendada kõikides liidu keeltes ühetaoliselt nii, et „suur sissetulekuallikas“ Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks peab pärinema „majandussektoritest“. Neil asjaoludel ei ole keeleversioonide vahel lahknevusi, mistõttu tuleb tagasi lükata kolmanda ja neljanda apellandi argument, et kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 69 ja 70 ning neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 56 ja 57 Üldkohtu antud teleoloogiline tõlgendus on vastuolus kriteeriumi g sõnastusega teatavates keeleversioonides.

110 Teiseks, mis puudutab kriteeriumi g konteksti, siis tuleb kõigepealt märkida, et hüpoteesi korral, kus Venemaa Föderatsiooni valitsuse suur sissetulekuallikas ei peaks pärinema mitte „majandussektoritest“ endist, vaid „juhtivatelt ettevõtjatelt või juriidilistelt isikutelt, üksustelt või asutustelt, kes on seotud majandussektoritega“, muutuks kriteeriumi g ulatus ja soovitav toime olematuks või igal juhul nõrgeneks. Nimelt kattuks see kriteerium sellisel juhul väga suures ulatuses, kui mitte täielikult otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis f sätestatud kriteeriumiga, lisades samas tingimused, mida viimati nimetatud kriteeriumis ei ole loetletud.

111 Viimati nimetatud kriteeriumi kohaselt külmutatakse nimelt kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele ja asutustele, kes annavad muu hulgas rahalist toetust Venemaa Föderatsiooni valitsusele.

112 Tuleb aga tõdeda, et selline kriteerium võimaldab juba kehtestada piiravaid meetmeid füüsilistele isikutele, sealhulgas vajaduse korral juhtivatele ettevõtjatele, samuti juriidilistele isikutele, üksustele ja asutustele üksnes põhjusel, et nad toetavad nimetatud valitsust rahaliselt, ilma et oleks vaja kontrollida esiteks, kas asjaomased füüsilised isikud on tõepoolest „juhtivad ettevõtjad“, teiseks, kas need füüsilised või juriidilised isikud, üksused ja asutused on seotud mõne Venemaa majandussektoriga, ja kolmandaks, kas nende rahaline toetus – isegi kui eeldada, et sellel peab olema teatav kvantitatiivne või kvalitatiivne tähtsus (vt analoogia alusel 1. märtsi 2016. aasta kohtuotsus National Iranian Oil Company *vs.* nõukogu, C-440/14 P, EU:C:2016:128, punktid 82 ja 83) – tuleb kvalifitseerida selle valitsuse jaoks „suureks sissetulekuallikaks“.

113 Neil asjaoludel räägib kriteeriumi g soovitava toime säilitamine – võrreldes otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis f sätestatud kriteeriumiga – sellise tõlgenduse kasuks, mille kohaselt Venemaa Föderatsiooni valitsuse suur sissetulekuallikas peab pärinema selle kolmanda riigi „majandussektoritest“.

114 Lisaks on tõsi, nagu väidavad kolmas ja neljas apellant, et otsuse 2022/329 põhjenduses 11 ja rakendusmääruse 2022/427 põhjenduses 5 on sisuliselt täpsustatud, et loetellu kandmise kriteeriume, mis on aluseks piiravate meetmete kehtestamisele Venemaa Föderatsiooni tegevuse eest, mis destabiliseerib Ukrainat, muudeti pärast selle kolmanda riigi sissetungi Ukrainasse nii, et need hõlmaksid vastavalt „isiku[i]d ja üksuse[i]d, kes [annavad (prantsuse keeles *qui fournissent*) Venemaa Föderatsiooni valitsusele] olulis[t tulu]“, ning „isiku[i]d ja üksuse[i]d, […] kes on Vene Föderatsiooni valitsuse oluliseks tuluallikaks“, kusjuures see sõnastus viitab kriteeriumile g.

115 Siiski tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et kuigi liidu õigusakti preambul on tõlgendamisel oluline element, mis võib selgitada asjaomase akti vastuvõtja tahet, ei ole preambulil siduvat õigusjõudu ja sellele ei saa tugineda asjaomase akti sätetest kõrvalekaldumiseks ega nende sätete selliseks tõlgendamiseks, mis on ilmselgelt vastuolus nende sõnastusega (vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Puppinck jt *vs.* komisjon, C-418/18 P, EU:C:2019:1113, punktid 75 ja 76 ning seal viidatud kohtupraktika).

116 Nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 109, ei ole kriteeriumi g eri keeleversioonide vahel lahknevusi, sest nende ühisest tõlgendamisest tuleneb, et Venemaa Föderatsiooni valitsuse „suur sissetulekuallikas“ peab pärinema selle kolmanda riigi „majandussektoritest“. Seega, kuna käesoleva kohtuotsuse punktis 114 viidatud põhjenduste sõnastus on vastuolus selle kriteeriumi sõnastusega, otsustas Üldkohus neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 57 sisuliselt õigesti, et need põhjendused ei olnud määravad nimetatud kriteeriumi kontekstipõhises analüüsis, mille eesmärk oli määrata kindlaks selle sissetulekuallika päritolu.

117 Kolmandaks, mis puudutab eesmärki, mida taotletakse kriteeriumiga g ja õigusnormidega, mille osa see kriteerium on, ning nende ajaloolist konteksti, siis tuleb meenutada, et just Venemaa Föderatsiooni tegevuse tõttu Krimmis 2014. aastal võttis liit eelkõige otsusega 2014/145 ja määrusega nr 269/2014 vastu aktid, mille eesmärk on piiravate meetmete abil reageerida sellele tegevusele ja laiemalt Ida-Ukraina destabiliseerimisele ning hiljem kogu Ukraina vastu suunatud agressioonile Venemaa Föderatsiooni poolt.

118 Sellega seoses otsustas Euroopa Kohus, et alates 2014. aastast võetud individuaalsete ja valdkondlike piiravate meetmete eesmärk oli eelkõige suurendada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava tegevuse kulusid Venemaa Föderatsiooni jaoks (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punktid 104 ja 123, ning 25. juuni 2020.aasta kohtuotsus VTB Bank *vs.* nõukogu, C-729/18 P, EU:C:2020:499, punkt 59).

119 Kuivõrd see tegevus jätkus ja muutus ulatuslikumaks, tugevdas liit järk-järgult seda sanktsioonirežiimi. Nii lisas ta muu hulgas uusi kriteeriume ainsale loetellu kandmise kriteeriumile, mis oli esitatud nende aktide esialgses redaktsioonis ning puudutas füüsilisi isikuid, kes on vastutavad Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevuse eest, ning nendega seotud füüsilisi või juriidilisi isikuid, üksusi või asutusi. Liidu

seadusandja on järk-järgult laiendanud ka teatavate olemasolevate kriteeriumide ulatust, et kehtestada piiravaid meetmeid üha laiemale isikute, üksuste või asutuste ringile (vt selle kohta 13. märtsi 2025. aasta kohtuotsus Shuvalov *vs.* nõukogu, C-271/24 P, EU:C:2025:180, punkt 8).

120 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 11 ja 12, kehtestati kriteerium g uue loetellu kandmise kriteeriumina päev pärast Venemaa Föderatsiooni relvajõudude sissetungi Ukrainasse, kusjuures otsuse 2022/329 põhjenduste 9 ja 10 kohaselt kvalifitseerisid nii nõukogu kui ka liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja selle sissetungi rahvusvahelise õiguse seisukohast õigusvastaseks.

121 Võttes arvesse selle sissetungi äärmist tõsidust ja asjaolu, et nõukogu oli kuu aega varem kinnitanud, nagu nähtub nimetatud otsuse põhjendusest 5, et mis tahes Venemaa Föderatsiooni edasisel agressioonil Ukraina vastu oleksid tohutud tagajärjed eelkõige kõrge hinna näol, mis hõlmab mitmesuguseid valdkondlikke ja individuaalseid piiravaid meetmeid, tuleb asuda seisukohale, et nõukogu soovis selle kriteeriumi vastuvõtmisega avaldada – nagu Üldkohus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 68 ja neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 55 sisuliselt märkis – täiendavat survet Venemaa Föderatsioonile ning muuta tegevus, mille eesmärk on kahjustada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust, tema jaoks kulukamaks, et Venemaa Föderatsioon lõpetaks sõjalise agressiooni Ukraina vastu ning üldisemalt oma tegevuse ja poliitika, mis destabiliseerib seda kolmandat riiki.

122 Nagu kohtujurist märkis kohtuasjas C-711/23 P esitatud ettepaneku punktis 63 ja kohtuasjas C-35/24 P esitatud ettepaneku punktis 60, ei saaks kriteerium g nende eesmärkide saavutamisele sama tõhusalt kaasa aidata, kui seda tuleks tõlgendada nii, et piiravaid meetmeid saab kehtestada üksnes juhtivate ettevõtjate, juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste suhtes, kes ise on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

123 Vastupidi, võimalus kehtestada piiravaid meetmeid kõigi juhtivate ettevõtjate, juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste suhtes, kes on seotud majandussektoritega, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, sõltumata asjaolust, kas nad ise on selline sissetulekuallikas selle valitsuse jaoks, tugevdab liidu võimet avaldada sellele valitsusele survet, eelkõige takistades asjaomaste majandussektorite toimimist ja nõrgendades seega nende sektorite poolt nimetatud valitsusele tagatud sissetulekuallikaid.

124 See on nii seda enam, sest kui tegemist on provotseerimata agressiooniga sõltumatu riigi vastu, millega rikutakse rahvusvahelist õigust, muutub agressorriigi majandus sõjamajanduseks või võib selliseks majanduseks muutuda. Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et kriteeriumi g eesmärk on – nagu märkis sisuliselt kohtujurist kohtuasjas C-711/23 P esitatud ettepaneku punktis 62 ja kohtuasjas C-35/24 P esitatud ettepaneku punktis 59 – vähendada selle agressorriigi valitsuse peamisi sissetulekuallikaid ja kahjustada Ukraina vastu suunatud agressiooni rahastamist, külmutades eelkõige nende isikute, üksuste või asutuste rahalised vahendid ja majandusressursid, kes on seotud selle valitsuse jaoks tulusate majandussektoritega ja kes – nagu juhtivad ettevõtjad – võivad selle tegevusega aidata kaasa nende sektorite kasumlikkuse säilitamisele või isegi jõukusele.

125 Käesoleva kohtuotsuse punktides 104–124 esitatud kaalutlustest nähtub, et vastupidi sellele, mida väidavad kolmas ja neljas apellant, ei rikkunud Üldkohus õigusnormi ei kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 69 ja 70 ega neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 56 ja 57, kui ta leidis, et kriteeriumi g tuleb tõlgendada nii, et suur sissetulekuallikas Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks ei pea olema mitte juhtivad ettevõtjad, vaid „majandussektorid“.

126 Kolmandana, mis puudutab kolmanda ja neljanda apellandi argumenti, et liidu esmasest õigusest tuleneb, et sellised loetellu kandmise kriteeriumid nagu kriteerium g peavad olema suunatud asjaomaste isikute ja üksuste „isiklikule käitumisele“, siis tuleb tõdeda, et esimeses kohtuastmes esitasid kolmas ja neljas apellant selle argumendi mitte seoses kriteeriumi g tõlgendamisega, vaid seoses väitega, et see kriteerium on õigusvastane. Lisaks kordavad nad seda apellatsioonimenetluses oma vastavate kolmandate väidete teises osas, et kritiseerida seda, et Üldkohus lükkas selle õigusvastasuse vastuväite tagasi. Neil asjaoludel hinnatakse seda argumenti teise väiteosa analüüsi käigus.

127 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kohtuasjas C-711/23 P esitatud teine väide ja kolmanda väite esimene osa ning kohtuasjas C-35/24 P esitatud teine väide ja kolmanda väite esimene osa tagasi lükata.

b) Kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite teise osa teine etteheide, kohtuasjas C-711/23 P esitatud neljanda väite esimene kuni kolmas osa, kohtuasjas C-35/24 P esitatud neljanda väite teise osa esimene etteheide ja kohtuasjas C-111/24 P esitatud seitsmes väide

1) Poolte argumendid

128 Kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite teise osa teises etteheites väidab teine apellant sisuliselt, et Üldkohus rikkus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 105 õigusnormi, kui ta tõlgendas kriteeriumi g tähenduses mõistet „suur“. Tema arvates eksis Üldkohus, määratledes selle mõiste nii, et see tähendab „mitte vähetähtis“, kaldudes kõrvale selle tavatähendusest. Lisaks jättis Üldkohus kindlaks määramata arvulised künnised, millest alates võib sissetulekut lugeda suureks. Samuti ei täpsustanud ta, milline on võrdlusalus, nagu Venemaa Föderatsiooni valitsuse käsutuses olev kogutulu, mille alusel saaks seda tuvastada.

129 Kohtuasjas C-711/23 P esitatud apellatsioonkaebuse neljanda väite esimeses osas märgib kolmas apellant, et tõlgendus, mille Üldkohus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 98 andis kriteeriumi g tähenduses mõistele „sissetulek“, st „tegevussektorist saadud kogu sissetulek“, on liiga lai ja läheb lubamatult kaugemale selle mõiste tavatähendusest. Selle apellandi sõnul peaksid sissetulekuallikad hõlmama üksnes tegelikke rahaallikaid, mis laekuvad otse Venemaa Föderatsiooni eelarvesse.

130 Kolmas apellant väidab lisaks neljanda väite teises osas, et mõiste „sissetulek“ selline tõlgendus ei ole piisavalt põhjendatud. Täpsemalt jättis Üldkohus täpsustamata, milles peab sissetulek seisnema, keda tuleb pidada selle saajaks või millised sissetulekuliigid tuleb lugeda selliseks, mida Venemaa Föderatsiooni valitsus sai.

131 Neljanda väite kolmandas osas märgib kolmas apellant, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 87 samastas sõna „suur“ väljendiga „mitte vähetähtis“. Nimelt on sellel mõistel ja sellel väljendil oluline tähenduserinevus, sest sõna „suur“ tähendab „suure suuruse, suure väärtuse või suure tähtsusega“, samas kui väljend „mitte vähetähtis“ seondub sellega, mis „ei ole liiga väike, et olla tähtis“. Lisaks, kuna sõna „suur“ on suhteline mõiste, oleks Üldkohus pidanud asjaomase majandussektorist tuleneva tuluallika suuruse hindamisel võtma aluseks Venemaa Föderatsiooni valitsuse kogutulu, mida ta aga ei teinud.

132 Kohtuasjas C-35/24 P esitas neljas apellant neljanda väite teise osa esimese etteheite raames argumendid, mis puudutavad neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punkte 75 ja 79, ning need vastavad argumentidele, mille kolmas apellant esitas oma apellatsioonkaebuse neljanda väite kolmanda osa põhjendamiseks, nagu need on esitatud eelmises punktis.

133 Kohtuasjas C-111/24 P esitatud apellatsioonkaebuse seitsmendas väites heidab viies apellant Üldkohtule ette, et viimane rikkus õigusnormi, kui ta asus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 108 seisukohale, et kriteeriumis g silmas peetud sissetulekuallika suurust ei tule hinnata Venemaa Föderatsiooni valitsuse kogueelarve alusel. Mõiste „suur“ on nimelt suhteline mõiste, mis nõuab, et asjaomast tuluallikat võrreldakse selle valitsuse kogutuluga. See on nii seda enam, et nimetatud valitsusele ei saa survet avaldada, kui kõnealune sektor on tema jaoks üksnes väike sissetulekuallikas.

134 Nõukogu, keda kohtuasjas C-35/24 P toetavad Tšehhi Vabariik, Läti Vabariik ja komisjon, vaidlustab teise kuni viienda apellandi argumentide põhjendatuse.

2) Euroopa Kohtu hinnang

135 Esimesena väidavad teine kuni neljas apellant, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 105, kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 87 ja neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 75 määratles mõiste „suur“ nii, et selle sünonüüm on väljend „mitte vähetähtis“.

136 Sellega seoses tuleb märkida, et nende kohtuotsuste eri punktides leidis Üldkohus, et omadussõna „suur“ kasutamine väljendis „suur sissetulekuallikas“ tähendab, et „see sissetulekuallikas peab olema märkimisväärne ja seega [mitte] vähetähtis“. Seda täpsustust kriteeriumi g tähenduses mõiste „suur“ ulatuse kohta ei saa kritiseerida, sest Üldkohus kasutas selleks selle mõiste kahte sünonüümi, nimelt omadussõna „märkimisväärne“ ja liitomadussõna „mitte vähetähtis“. Nimelt kasutatakse viimati nimetatud väljendit nii prantsuse tavakeeles (*non négligeable*), mis on teise vaidlustatud kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasja menetluskeel, kui ka inglise keeles (*not negligible*), mis on kohtumenetluse keel kohtuasjades, milles tehti kolmas ja neljas vaidlustatud kohtuotsus, märkimisväärse koguse tähistamiseks.

137 Teisena leiavad teine kuni viies apellant, et Üldkohus rikkus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 105, kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 87, neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 75 ja 79 ning viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 108 õigusnormi, kui ta ei seostanud kõnealuste majandussektorite sissetulekut Venemaa Föderatsiooni valitsuse kogutuluga, et teha kindlaks, kas see oli suur, samas kui suurus on suhteline mõiste, mis nõuab võrdlusalust.

138 Ehkki koguse suurust võib hinnata suhteliselt, st seoses võrdlusalusega, võib seda hinnata ka absoluutselt. Nii võib see olla sissetuleku puhul, mida riigi valitsus saab selle riigi majanduse mingist sektorist. Nimelt on võimalik asuda seisukohale, et mõni majandussektor annab sellele valitsusele suures koguses sissetulekut, sõltumata sellest, millise protsendi see valitsuse kogutulust moodustab, mistõttu Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta jättis sellise võrdluse tegemata.

139 Kolmandana väidab kolmas apellant sisuliselt, et Üldkohus tõlgendas kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 98 kriteeriumi g tähenduses mõistet „sissetulek“ liiga laialt ja üldiselt, hõlmates selle alla ilma ühegi täpsustuseta asjaomasest „tegevussektorist saadud kogu sissetuleku“.

140 Sellega seoses piisab, kui märkida, et mõiste „sissetulek“ hõlmab – arvestades selle tähendust tavakeeles, mida kolmas apellant ise oma apellatsioonkaebuses mainib – tingimata kõiki rahalisi vahendeid, mida asjaomasest majandussektorist saab Venemaa Föderatsiooni valitsus kui avalik-õiguslik üksus ja mille hulka kuuluvad sellest sektorist pärinevad maksud, nagu Üldkohus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 98 näitena märkis.

141 Mis puudutab asjaolu, et nimetatud punktis ei ole seda mõistet täpsemalt selgitatud, mistõttu väidetavalt ei ole Üldkohtu arutluskäik piisavalt põhjendatud, siis piisab, kui tõdeda, et kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 98 lükkas Üldkohus tagasi kolmanda apellandi argumendi, et maksude tasumine ei ole samaväärne režiimi toetamisega. Neil asjaoludel ei kavatsenud Üldkohus selles punktis mõistet „sissetulek“ määratleda. Ta üksnes selgitas, et kriteerium g ei puuduta maksude tasumist selle apellandi poolt või äriühingu poolt, millega ta seotud oli, vaid muu hulgas asjaomasest majandussektorist saadud makse. Seega ei saa asuda seisukohale, et Üldkohus rikkus oma põhjendamiskohustust.

142 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite teise osa teine etteheide, kohtuasjas C-711/23 P esitatud neljanda väite kolm esimest osa, kohtuasjas C-35/24 P esitatud neljanda väite teise osa esimene etteheide ning kohtuasjas C-111/24 P esitatud seitsmes väide tagasi lükata.

2. Väited, et Üldkohus tõlgendas valesti kriteeriumi g tähenduses mõistet „mõju“

143 Käesolev alajagu käsitleb kohtuasjas C-696/23 P esitatud esimest väidet, kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite esimese osa esimest ja teist etteheidet ning esimese väite kolmandat osa, kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite neljandat osa ning kohtuasjas C-111/24 P esitatud teist väidet ja neljanda väite esimest osa.

a) Poolte argumendid

144 Kohtuasjas C-696/23 P esitatud esimeses väites, mis jaguneb kolmeks osaks, heidab esimene apellant Üldkohtule ette, et viimane rikkus õigusnormi, kui ta leidis, et apellandi võis õiguspäraselt kvalifitseerida „juhtivaks ettevõtjaks“ [(prantsuse keeles *homme d’affaires influent*. Edaspidi on arusaadavuse huvides kasutatud „juhtiv“ asemel „mõjukas“ või „mõju“)] kriteeriumi g tähenduses.

145 Esimene apellant väidab esimese väite esimeses osas, et Üldkohus leidis eelkõige esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 51 ja 63 vääralt, et nõukogu võis tema suhtes õiguspäraselt kohaldada kriteeriumi g ja kvalifitseerida ta „juhtivaks ettevõtjaks“, tuginedes üksnes ülesannetele, mida ta täitis TMKs ja Group Sinaras, sõltumata tema isiklikust tähtsusest Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks või tema mõjust sellele valitsusele. Esimene apellant leiab, et asjaolu, et kriteeriumile g vastamiseks peab asjaomastel ettevõtjatel olema selline tähtsus või mõju, tuleneb selle kriteeriumi grammatilisest, kontekstipõhisest ja teleoloogilisest tõlgendusest. Seda kinnitas ka Üldkohus ise esimese vaidlustatud kohtuotsusega samal päeval kuulutatud teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 79–81 ning nädal pärast esimest vaidlustatud kohtuotsust kuulutatud kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 66 ja 68. Seetõttu tõlgendas ta esimeses vaidlustatud kohtuotsuses kriteeriumi g tähenduses mõistet „mõju“ vääralt ning vastuolus teise ja kolmanda vaidlustatud kohtuotsusega, leides, et selline mõju piirdub majanduse valdkonnaga, samas kui see kriteerium nõuab ka poliitilise valdkonna arvessevõtmist.

146 Esimese väite teises osas leiab esimene apellant, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta otsustas esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 65 koostoimes selle punktidega 51 ja 63, et ülesanded, mida ta täitis TMKs ja Group Sinaras, võimaldavad iseenesest kvalifitseerida ta „juhtivaks ettevõtjaks“ kriteeriumi g tähenduses. Üldkohus oleks nimelt pidanud kontrollima, kas vaidlusaluse otsuse ja määruse vastuvõtmise kuupäeval oli esimesel apellandil Venemaa Föderatsiooni valitsusega seoses tegelik tähtsus või mõju ning kas tal oli kontroll selle äriühingu ja kontserni üle. Täpsemalt jättis Üldkohus arvesse võtmata apellandi erilise olukorra, nimelt selle, et viimasel päeval, mil ta täitis oma ülesandeid TMKs ja Group Sinaras, st 9. märtsil 2022, mis on samuti kuupäev, mil vaidlusalune otsus ja määrus vastu võeti, ei olnud tal enam kontrolli ega mõju nende äriühingute üle.

147 Esimese väite kolmandas osas märgib esimene apellant, et esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 63 jättis Üldkohus vääralt kontrollimata, kas ta võõrandas mõni päev enne vaidlusaluse otsuse ja määruse vastuvõtmist aktsiad, mis tal olid TMKs ja Group Sinaras, ehkki selline kontroll oleks võimaldanud Üldkohtul tuvastada, et vaatamata sellele, et ta jätkas selles äriühingus ja kontsernis oma ametikohtadel kuni 9. märtsini 2022, ei olnud esimesel apellandil enam mingit mõju nende äriühingute ja ammugi mitte Venemaa Föderatsiooni valitsusele.

148 Kohtuasja C-704/23 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud esimese väite esimese osa esimeses ja teises etteheites heidab teine apellant Üldkohtule sisuliselt ette, et viimane eiras mõistet „juhtiv ettevõtja“ kriteeriumi g tähenduses. Esiteks on selle mõiste määratlus, mille Üldkohus andis teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80, vastuolus õiguskindluse põhimõttega, sest see ei ole ei selge ega täpne.

149 Teiseks kasutas Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 88 ja 90 selleks, et asuda seisukohale, et teise apellandi võis õiguspäraselt kvalifitseerida „juhtivaks“ ettevõtjaks kriteeriumi g tähenduses, kriteeriumi, mida ta ei olnud kasutanud selle kohtuotsuse punktis 80 mõiste „mõju“ määratluses, nimelt äriühingu Yandexi – milles teine apellant tegutses – majanduslikku tähtsust. Lisaks võttis Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 89 arvesse faktilist asjaolu, mis ei ole selle määratluse seisukohast asjakohane, nimelt asjaolu, et teine apellant osales 24. veebruaril 2022 Venemaa Föderatsiooni presidendi Vladimir Putiniga toimunud kohtumisel.

150 Esimese väite kolmandas osas märgib teine apellant, et Üldkohus rikkus tõendamiskoormist ja tõendite kogumist käsitlevaid norme, jättes kontrollimata – ehkki ta oli seda märkinud teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 79 –, kas sellisel ettevõtjal nagu tema oli mis tahes mõju Venemaa Föderatsiooni valitsusele ja kas ta oli võimeline avaldama sellele valitsusele survet, et viimane oma poliitikat muudaks.

151 Kohtuasjas C-35/24 P heidab neljas apellant oma esimese väite neljandas osas Üldkohtule ette, et viimane tugines neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 54 kriteeriumi g tähenduses mõiste „mõju“ tõlgendamisel eeldusele, et isik, kelle suhtes kohaldatakse selle kriteeriumi alusel võetud piiravaid meetmeid, suudab mõjutada Venemaa Föderatsiooni valitsust, sõltumata asjaolust, et ei ole ühtegi tõendit selle isiku ja selle valitsuse vahelise seose kohta. See õigusnormi rikkumine tõi kaasa tõendamiskoormise ümberpööramise ja mõjutas ka Üldkohtu analüüsi neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 75.

152 Kohtuasja C-111/24 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud teises väites heidab viies apellant Üldkohtule sisuliselt ette, et ta rikkus kriteeriumi g tähenduses mõistet „mõju“. Nimelt, esiteks ei analüüsinud Üldkohus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 92 kriteeriumi g eri

keeleversioone, samas kui mõnes neist versioonidest on kasutatud sõna „mõjukas“ ja teistes sõna „tähtis“, nagu viies apellant esimeses kohtuastmes väitis. Üldkohus samastas seega vääralt mõiste „mõju“ mõistega „tähtsus“.

153 Teiseks on Üldkohtu teleoloogiline analüüs ekslik, sest see kohus tuvastas viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 52 ja 89 nende piiravate meetmete eesmärgi, mis tulenesid algsetest vaidlusalustest aktidest ja esimestest vaidlusalustest loetellu jätmise aktidest, võttes aluseks Euroopa Kohtu ja Üldkohtu otsused, mis ei puuduta mitte individuaalseid piiravaid meetmeid nagu käesolevas asjas, vaid valdkondlikke piiravaid meetmeid. Viienda apellandi sõnul on vaidlusaluste aktide eesmärk osas, milles need näevad ette individuaalsed piiravad meetmed ELTL artikli 215 lõike 2 alusel, avaldada isikutele survet, et nad oma käitumist muudaksid. Neil asjaoludel ei tule kriteeriumi g tõlgendada nii, et see hõlmab kõiki „tähtsaid“ ettevõtjaid, vaid üksnes ettevõtjaid, kes on sõna-sõnalt „mõjukad“, see tähendab neid, kes saavad Venemaa Föderatsiooni valitsust mõjutada.

154 Kohtuasjas C-111/24 P esitatud neljanda väite esimeses osas märgib viies apellant, et Üldkohus rikkus õiguskindluse põhimõtet, kui ta võttis viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 91 aluseks mõiste „mõju“ liiga laia määratluse. Kuivõrd see määratlus puudutab kõiki konkreetse majandussektoriga seotud tähtsaid ettevõtjaid, ei võimalda see sanktsioonide esemeks olevatel isikutel mõista, kuidas nad peaksid käituma, et avaldada survet Venemaa Föderatsiooni valitsusele ja et lõpetataks nende suhtes kohaldatavad piiravad meetmed. Seega oleks Üldkohus pidanud tõlgendama mõistet „mõju“ nii, et see on ettevõtja mõju selle valitsuse suhtes, et sundida viimast muutma oma tegevust ja poliitikat Ukraina suhtes.

155 Nõukogu, keda kohtuasjas C-35/24 P toetavad Tšehhi Vabariik, Läti Vabariik ja komisjon, vaidlustab esimese, teise, neljanda ja viienda apellandi argumentide põhjendatuse.

156 Kohtuasjas C-696/23 P väidab nõukogu – viitamata formaalselt esimese apellandi apellatsioonkaebuses esitatud esimese väite vastuvõetamatusele –, et esiteks ei märgi esimene apellant selle väite esimese osa põhjendamiseks selgelt, milliseid esimese vaidlustatud kohtuotsuse punkte ta kritiseerib, ega seda, miks ta leiab, et nendes punktides on rikutud õigusnormi. Teiseks märgib see institutsioon, et esimese väiteosa raames on kummaline heita Üldkohtule ette, et viimane ei järginud kohtupraktikat, mille ta arendas välja kolmandas vaidlustatud kohtuotsuses, mis tehti pärast esimest vaidlustatud kohtuotsust. Kolmandaks leiab nõukogu, et enamiku esimese väite kolme osa põhjendamiseks esitatud argumentidega soovib esimene apellant, et Euroopa Kohus hindaks faktilisi asjaolusid uuesti, milleks Euroopa Kohus ei ole apellatsioonimenetluses pädev, välja arvatud juhul, kui on tegemist faktiliste asjaolude moonutamisega, mida käesolevas asjas ei ole väidetud.

b) Euroopa Kohtu hinnang

1) Kohtuasjas C-696/23 P esitatud esimese väite vastuvõetavus

157 ELTL artikli 256 lõike 1 teisest lõigust, Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust ja Euroopa Kohtu kodukorra artikli 168 lõike 1 punktist d tuleneb, et apellatsioonkaebuses tuleb selgelt märkida selle kohtuotsuse, mille tühistamist taotletakse, kritiseeritavad osad ning õiguslikud argumendid, mis konkreetselt seda nõuet põhjendavad, kuna vastasel juhul on apellatsioonkaebus või asjasse puutuv väide vastuvõetamatu, ning Euroopa Kohus peab vajaduse

korral omal algatusel kontrollima, kas see selguse nõue on täidetud (13. märtsi 2025. aasta kohtuotsus Shuvalov *vs.* nõukogu, C-271/24 P, EU:C:2025:180, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

158 Lisaks tuleb meelde tuletada, et ELTL artiklist 256 ja Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklist 58 tuleneb, et edasi saab kaevata ainult õigusküsimustes ning ainult Üldkohus on esiteks pädev fakte tuvastama, välja arvatud juhul, kui tema tuvastatuste sisuline ebaõigsus tuleneb temale esitatud toimikumaterjalidest, ja teiseks neid fakte hindama. Sellisena ei ole hindamine Euroopa Kohtus kontrollimisele kuuluv õigusküsimus, välja arvatud juhul, kui Üldkohtule esitatud tõendeid on moonutatud. Kui Üldkohus on faktilised asjaolud tuvastanud või neid hinnanud, on Euroopa Kohus vastavalt ELTL artiklile 256 pädev kontrollima nende faktide õiguslikku kvalifikatsiooni ja õiguslikke tagajärgi, mida Üldkohus on neist tuletanud (vt selle kohta 25. märtsi 2021. aasta kohtuotsus Deutsche Telekom *vs.* komisjon, C-152/19 P, EU:C:2021:238, punkt 110, ja 26. septembri 2024. aasta kohtuotsus JCDecaux Street Furniture Belgium *vs.* komisjon, C-710/22 P, EU:C:2024:787, punkt 28 ja ning seal viidatud kohtupraktika).

159 Käesolevas asjas tuleb esimesena märkida, et vastupidi sellele, mida väidab nõukogu, märkis esimene apellant oma esimese väite esimeses osas, millised olid esimese vaidlustatud kohtuotsuse täpsed punktid, mida ta kavatses kritiseerida, st selle punktid 45, 51 ja 63, ning ta selgitas nõutava selguse ja täpsusega, et nendes punktides kriteeriumi g tähenduses mõistele „mõju“ omistatud ulatust ei toeta selle kriteeriumi grammatiline, kontekstipõhine ja teleoloogiline tõlgendamine, nagu väidetavalt nähtub ka Üldkohtu poolt teises ja kolmandas vaidlustatud kohtuotsuses esitatud põhjendustest.

160 Teisena on tõsi, et esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 45–51, 63 ja 65, millele on viidatud esimese väite kolmes osas, analüüsis Üldkohus vastavalt esiteks seda, kas põhjus, mille alusel nõukogu võttis esimese apellandi suhtes piiravad meetmed kriteeriumi g alusel, oli faktiliselt tõendatud; teiseks seda, kas nõukogu tegi hindamisvea, kui ta ei võtnud esimese apellandi „juhtivaks ettevõtjaks“ kvalifitseerimisel arvesse ühte faktilist asjaolu, nimelt seda, et ta oli väidetavalt võõrandanud oma aktsiad mõni päev enne vaidlusaluse otsuse ja määruse vastuvõtmist, ning kolmandaks seda, kas esimese apellandi „juhtivaks ettevõtjaks“ kvalifitseerimisel tuli arvesse võtta ühte muud faktilist asjaolu, nimelt seda, et see apellant väidetavalt ei kontrollinud äriühingut ja kontserni, millega ta sel kuupäeval veel seotud oli.

161 Samas tuleb märkida, et arvestades eelkõige käesoleva kohtuotsuse punktis 158 mainitud Euroopa Kohtu praktikat, ei püüa esimene apellant oma esimese väite kolme osaga seada kahtluse alla Üldkohtu poolt faktiliste asjaolude tuvastamist ja hindamist esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 45–51, kusjuures see kohus ei ole selle kohtuotsuse punktides 63 ja 65 sellist tuvastamist läbi viinud ega hinnangut andnud. Vastupidi, ta on sisuliselt seisukohal, et esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 51, 63 ja 65 järeldas Üldkohus vääralt, et teda võib õiguspäraselt kvalifitseerida kriteeriumi g tähenduses „juhtivaks ettevõtjaks“, arvestades üksnes tema ülesandeid TMKs ja Group Sinaras, sõltumata sellest, kas ta võõrandas oma aktsiad selles äriühingus või kontsernis või kontrollis neid veel vaidlusaluse otsuse ja määruse vastuvõtmise ajal. Esimene apellant leiab, et sellise arutluskäiguga kasutas Üldkohus mõiste „mõju“ puhtalt majanduslikku tähendust, samas kui – nagu ta väitis esimeses kohtuastmes esitatud hagiavalduses – see mõiste tähendab tähtsust Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks või mõju sellele valitsusele.

162 Seega puudutab esimese apellandi kriitika nendele faktilistele asjaoludele Üldkohtu antud õiguslikku kvalifikatsiooni, mis õigustab tema suhtes võetud piiravate meetmete kohaldamist (vt analoogia alusel 15. novembri 2012. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, punkt 60) ja mis vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 158 meenutatud kohtupraktikale kuulub Euroopa Kohtu pädevusse. Kuivõrd see kriitika puudutab ka tõlgendust, mille Üldkohus selles kontekstis vaikimisi andis kriteeriumi g tähenduses mõistele „mõju“, siis tuleb meenutada, et küsimus, kas Üldkohus tõlgendas liidu õigusakti sätet vääralt, on õigusküsimus, mida Euroopa Kohus võib apellatsioonimenetluses kontrollida (vt selle kohta 16. novembri 2000. aasta kohtuotsus Sarrió *vs.* komisjon, C-291/98 P, EU:C:2000:631, punkt 35).

163 Kolmandana, kui apellant heidab apellatsioonimenetluses Üldkohtule ette, et viimane ei lähtunud vaidlustatud kohtuotsuses liidu õigusakti sätte samast tõlgendusest kui see, mille ta andis teises samal päeval tehtud kohtuotsuses või hilisemas kohtuotsuses, ei saa sellist etteheidet tunnistada vastuvõetamatuks. Vastasel juhul jääks apellant põhjendamatult ilma võimalusest viidata võimalikule vastuolule või järjepidevuse puudumisele selle sätte tõlgendamisel Üldkohtu poolt, ehkki küsimus, kas see kohus on oma kohtupraktikat arvestades liidu õigust õigesti ja ühetaoliselt tõlgendanud, on õigusküsimus, mis kuulub Euroopa Kohtu pädevusse (vt selle kohta 26. septembri 2018. aasta kohtuotsus Philips ja Philips France *vs.* komisjon, C-98/17 P, EU:C:2018:774, punktid 82–85).

164 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et esimene väide, mille esimene apellant esitas kohtuasja C-696/23 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks, on tervikuna vastuvõetav.

2) Sisulised küsimused

i) Kohtuasjas C-696/23 P esitatud esimene väide, kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite kolmas osa ja kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite neljas osa

165 Kuivõrd esimese, teise ja neljanda apellandi argumendid on omavahel seotud, analüüsitakse neid järgnevalt koos, neid argumente aga, mis on igale apellandile ainuomased, analüüsitakse vajaduse korral eraldi.

166 Esiteks tuleb tõdeda, et esimene apellant tõlgendab teist ja kolmandat vaidlustatud kohtuotsust valesti, teine apellant tõlgendab valesti teist vaidlustatud kohtuotsust ning neljas apellant tõlgendab valesti neljandat vaidlustatud kohtuotsust. Teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 79–81, kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 66 ja 68 ning neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 54 ei järeldanud ega eeldanud Üldkohus, et kriteeriumi g tähenduses „juhtivatel ettevõtjatel“ peab olema isiklik seos Venemaa Föderatsiooni valitsusega selles tähenduses, et neil peab olema selle valitsuse jaoks konkreetne tähtsus või nad peavad olema võimelised avaldama valitsusele mõju või arvestatavat survet.

167 Kõigepealt leidis Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 79, millele viitavad nii esimene kui ka teine apellant, kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 66, millele viitab esimene apellant, ja neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 54, millele viitab neljas apellant, et kriteerium g näeb ette üksnes seose ühelt poolt Venemaa Föderatsiooni valitsuse ja teiselt poolt mitte juhtivate ettevõtjate, vaid majandussektorite vahel, mis on selle valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas. Lisaks leidis Üldkohus, et selle kriteeriumi eesmärk on üksnes ära kasutada mõju, mida nende ettevõtjate kategooria „võib“ avaldada Venemaa režiimile, „ajendades“ neid

isikuid survestama seda valitsust, et viimane muudaks oma poliitikat, kusjuures see sõnastus näitab selgelt, et Üldkohus ei järeldanud, et juhtivatel ettevõtjatel peab olema isiklik seos selle valitsusega või et nad peavad tegelikult suutma sellele valitsusele survet avaldada.

168 Seejärel leidis Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80, millele esimene apellant viitab, et kriteeriumi g tähenduses hõlmab mõiste „mõju“ tähtsust, mis võib ettevõtjatel olla majanduslikus plaanis, arvestades olenevalt olukorrast nende ametialast staatust, nende majandustegevuse tähtsust, nende kapitaliosaluse suurust või ülesandeid ühes või mitmes äriühingus, millega nad seotud on, ja seda sõltumata seostest, mis neil ettevõtjatel võivad olla Venemaa Föderatsiooni valitsusega.

169 Lõpuks leidis Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 81 ja kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 68, millele esimene apellant viitab, et selle mõiste sellist tõlgendust, mis ei võta arvesse mis tahes seost, mis ettevõtjatel võib selle valitsusega olla, kinnitab kõnealuste piiravate meetmete eesmärk, milleks on avaldada nimetatud valitsusele survet ja suurendada Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastase tegevuse kulusid.

170 Seega tuleb tõdeda, et Üldkohus ei seadnud sellise suutlikkuse kohta ühtegi eeldust ega pööranud ümber tõendamiskoormist. Samuti ei järeldanud Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 79–81 ega kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 66 ja 68, et kriteeriumi g tähenduses „juhtivatel ettevõtjatel“ peab olema isiklik seos Venemaa Föderatsiooni valitsusega selles tähenduses, et neil peab olema selle valitsuse jaoks konkreetne tähtsus või nad peavad avaldama sellele valitsusele tegelikku mõju. Neil asjaoludel tuleb teise ja neljanda apellandi argument tagasi lükata.

171 Sellegipoolest tuleb teiseks kontrollida, kas sõltumata kaalutlustest, mille Üldkohus esitas teises ja kolmandas vaidlustatud kohtuotsuses, mõistis see kohus esimeses vaidlustatud kohtuotsuses õigesti selle kriteeriumi tähenduses mõistet „mõju“, kuivõrd ta leidis kohtuotsuse punktides 51, 63 ja 65 sisuliselt, et sellise isiku nagu esimene apellant võib kvalifitseerida „juhtivaks ettevõtjaks“, arvestades üksnes tema ülesandeid Venemaa majanduses, sõltumata tema ja Venemaa Föderatsiooni valitsuse vahelise seose olemasolust.

172 Sellega seoses tuleb vastavalt liidu õigusnormide tõlgendamise eeskirjadele, mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktides 99 ja 100, kontrollida, kas Üldkohus on mõistele „mõju“ antud tõlgendusega esimeses vaidlustatud kohtuotsuses rikkunud õigusnormi.

173 Mis puudutab mõistet „mõju“, siis näib, et kriteeriumi g kõigis keeleversioonides on kasutatud termineid, mille tähendus on võrreldav, sest need kajastavad mõtet, et ettevõtja peab olema tähtis, esiplaanil või väljapaistev. Nendes keeleversioonides on nimelt sätestatud, et ettevõtjad peavad olema „silmatorkavad“ (bulgaaria keeles *видни*), „tähtsad“ (hispaania keeles *principales* ja rumeenia keeles *importanți*), „esiplaanil“ (tšehhi keeles *předních*, taani keeles *fremtrædende*, saksa keeles *führende*, inglise keeles *leading*, iiri keeles *príomhdhaoine*, horvaadi keeles *vodeće*, ungari keeles *vezető*, hollandi keeles *vooraanstaande*, poola keeles *wiodących*, slovaki keeles *propredných*, soome keeles *johtavat* ja rootsi keeles *ledande*), „väljapaistvad“ (eesti keeles *juhtivad*, kreeka keeles *εξέχοντες*, itaalia keeles *di spicco* ja portugali keeles *proeminentes*), „mõjukad“ (prantsuse keeles *influents*, läti keeles *ietekmīgi* ja leedu keeles *įtakingi*), „peamised“ (malta keeles *ewlenin*) või „dominantsed“ (sloveeni keeles *vodilne*).

174 Lisaks ei eelda eri keeleversioonides kasutatud terminid iseenesest ja väljaspool mis tahes konteksti mingit seost mis tahes valdkonnaga, näiteks majandus- või poliitikavaldkonnaga, või konkreetsete isikute või üksustega, näiteks riigi valitsusega.

175 Seega, nagu märkis kohtujurist kohtuasjas C-696/23 P esitatud ettepaneku punktis 32, viitab omadussõna „juhtiv“ – kuna kriteeriumi g sõnastuses puudub igasugune viide sellele, et mõju peab avalduma Venemaa Föderatsiooni valitsusele või laiemalt mingis poliitilises kontekstis – asjaomase ettevõtja tähtsusele tema tegevussektoris, sõltumata seostest, mis sellel ettevõtjal võib lisaks olla selle valitsusega.

176 On tõsi, et kriteerium g viitab sellele valitsusele, mistõttu võiks asuda seisukohale, et mõiste „mõju“ kuulub ka poliitilisesse konteksti. Siiski, nagu märkis Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 79–81 ja kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 66 ja 68, millele esimene apellant viitab, loob see kriteerium seose ühelt poolt nimetatud valitsuse ja teiselt poolt mitte juhtivate ettevõtjate, vaid majandussektorite vahel, millega need ettevõtjad seotud on. Nimelt, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 125, tuleb kriteeriumi g tõlgendada nii, et suur sissetulekuallikas Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks peab pärinema majandussektorist, mitte aga juhtivatelt ettevõtjatelt.

177 Seega tuleneb kriteeriumi g sõnastusest, et see eeldab üksnes selle tõendamist, et ettevõtjatel on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks tulusas majandussektoris suur tähtsus sõltumata seostest, mis neil ettevõtjatel võivad olla selle valitsusega, nende konkreetsest tähtsusest selle valitsuse jaoks või nende tegelikust võimest seda valitsust mõjutada.

178 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et nagu Üldkohus märkis teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80, mida mainis esimene apellant, saab mõistet „mõju“, mis on ettevõtjatel majandussektoris, millega nad seotud on, mõista üksnes lähtuvalt majanduslikust kontekstist, milles nad tegutsevad, vastavalt sellistele kriteeriumidele nagu nende ametialane staatus või ülesanded, nende majandustegevuse olulisus, nende kapitaliosaluse või investeeringute suurus, nende ülesanded äriühingus, kus nad neid ülesandeid täidavad, või ka mis tahes muu asjakohane majanduslik kriteerium.

179 Niisugust tõlgendust toetavad kriteeriumiga g taotletavad eesmärgid. Sellega seoses tuleb meenutada, nagu Üldkohus esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 90 sisuliselt märkis ja nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 121, et need eesmärgid on avaldada täiendavat survet Venemaa Föderatsioonile ning muuta tegevus, mille eesmärk on kahjustada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust, tema jaoks kulukamaks, et Venemaa Föderatsioon lõpetaks sõjalise agressiooni Ukraina vastu ning üldisemalt oma tegevuse ja poliitika, mis destabiliseerib seda kolmandat riiki.

180 Ent nagu märkis kohtujurist kohtuasjas C-696/23 P esitatud ettepaneku punktis 44, saab neid eesmärke saavutada piiravate meetmete võtmisega ettevõtjate vastu, kes seetõttu, et neil on suur tähtsus Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks tulusas majandussektoris, panustavad sissetulekusse, mida see valitsus saab sellest sektorist, ning sellest tulenevalt ka selle tegevuse rahastamisse, mida see kolmas riik Ukraina vastu läbi viib, ja seda sellise majanduse kontekstis, mis on ümber kujundatud sõjamajanduseks või mis võidakse ümber kujundada sõjamajanduseks. Takistades asjaomaste majandussektorite toimimist, võib selliste ettevõtjate suhtes piiravate meetmete kehtestamine sõltumata seostest, mis neil võivad olenevalt olukorrast nimetatud valitsusega olla, muuta sellise tegevuse kulukamaks ja avaldada sellele valitsusele survet, et ta lõpetaks nimetatud tegevuse.

181 Seega nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 173–180, et mõistet „mõju“ tuleb kriteeriumi g tähenduses mõista nii, et see viitab ettevõtjatele, kes on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks tulusates majandussektorites suure tähtsusega, mistõttu nad võivad kaudselt soodustada destabiliseeriva tegevuse rahastamist, mida see valitsus Ukraina vastu läbi viib, aidates kaasa nende sektorite kasumlikkuse säilitamisele või isegi nende jõukusele.

182 Neil asjaoludel tuleb tagasi lükata esimese apellandi argument, et Üldkohus tõlgendas mõistet „mõju“ esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 51, 63 ja 65 kriteeriumi g tähenduses vääralt, kui ta leidis, et tema võib õiguspäraselt kvalifitseerida „juhtivaks“ ettevõtjaks, arvestades tema ülesandeid TMKs ja Group Sinaras, sõltumata mis tahes seosest Venemaa Föderatsiooni valitsusega.

183 Kolmandaks, mis puudutab esimese apellandi argumente, et Üldkohus leidis esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 63 ja 65 vääralt, et kontrolli kaotamine TMK ja Group Sinara üle oma aktsiate võõrandamise tõttu ei olnud asjakohane asjaolu, mida tuleb arvesse võtta kriteeriumi g tõlgendamisel ja kohaldamisel ning seega tema kvalifitseerimisel „juhtivaks“ ettevõtjaks selle kriteeriumi tähenduses, siis tuleb need tagasi lükata järgmistel põhjustel.

184 Nimelt nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 181, et kriteeriumis g nimetatud ettevõtjate „mõju“ ei piirdu vaid ettevõtjatega, kes oma ülesannete tõttu äriühingus või nende omandis olevate aktsiate abil teostavad selle äriühingu üle tegelikku ja tõhusat kontrolli. Nagu nähtub ka esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 47–51 ja käesoleva kohtuotsuse punktist 178, hõlmab see mõiste isikuid, kellel on eelkõige tänu oma staatuse tähtsusele ja ülesannetele ning selle äriühingu majanduslikule tähtsusele, mille heaks nad tegutsevad, suur tähtsus majandussektoris, millega nad on seotud. Kuigi teatud asjaoludel saab sellise tähtsuse kindlaks teha eelkõige kontrolli alusel, mida ettevõtja teostab äriühingu üle, milles ta tegutseb, võib selle kindlaks teha ka muude objektiivsete asjaolude alusel, nagu need, mis on eespool nimetatud.

185 Esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 47–51 ja 62 esitatud Üldkohtu järeldustest ja faktilistele asjaoludele antud hinnangutest, mida esimene apellant oma apellatsioonkaebuses ei kritiseerinud, nähtub aga sisuliselt, et tal oli staatus ja ta täitis ülesandeid, mis andsid talle – arvestades ka TMK ja Group Sinara majanduslikku tähtsust – kuni vaidlusaluse otsuse ja määruse vastuvõtmiseni suure tähtsuse tema tegevussektoris, st „mõju“ kriteeriumi g tähenduses. Neil asjaoludel ei rikkunud Üldkohus ühtegi õigusnormi, kui ta leidis esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 63 ja 65 sisuliselt, et esimese apellandi „juhtivaks ettevõtjaks“ kvalifitseerimiseks ei olnud vaja tuvastada, kas apellant teostas kuni selle kuupäevani endiselt tegelikku ja tõhusat kontrolli selle äriühingu ja selle kontserni üle.

186 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimene väide kohtuasjas C-696/23 P, esimese väite kolmas osa kohtuasjas C-704/23 P ja esimese väite neljas osa kohtuasjas C-35/24 P tagasi lükata.

ii) Kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite esimese osa esimene ja teine etteheide ning kohtuasjas C-111/24 P esitatud teine väide ja neljanda väite esimene osa

187 Esimesena väidavad teine ja viies apellant vastavalt kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite esimese osa esimeses etteheites ja kohtuasjas C-111/24 P esitatud neljanda väite esimeses osas, et määratledes teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80 ja viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 91 kriteeriumi g tähenduses mõiste „mõju“ liiga laialt, rikkus Üldkohus õiguskindluse põhimõtet.

188 Sellega seoses nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et õiguskindluse põhimõte nõuab esiteks, et õigusnormid oleksid selged ja täpsed, ning teiseks, et nende kohaldamine oleks õigussubjektidele ettenähtav, eriti juhul, kui need võivad kaasa tuua ebasoodsaid tagajärgi. See põhimõte nõuab esmajoones seda, et õigusnormid võimaldaksid asjasse puutuvatel isikutel täpselt teada kohustuste ulatust, mida need õigusnormid neile ette näevad, ning et neil isikutel oleks võimalik selgelt teada oma õigusi ja kohustusi ning toimida neile vastavalt. Neid nõudeid ei saa siiski mõista nii, et nendega on vastuolus see, kui liidu seadusandja võtab vastu normi ja kasutab seal mõnda abstraktset õigusmõistet, ega ka nii, et see nõuab, et sellises abstraktses normis oleksid mainitud erinevad konkreetsed hüpoteesid, mille korral see kohaldamisele kuuluda võib, kuivõrd kõiki selliseid hüpoteese ei saa seadusandja ega isegi liidu kohus seda normi tõlgendades ette kindlaks määrata (vt selle kohta 4. oktoobri 2024. aasta kohtuotsus Leedu jt *vs.* parlament ja nõukogu (liikuvuspakett), C-541/20–C-555/20, EU:C:2024:818, punktid 158 ja 159 ning seal viidatud kohtupraktika, ja 1. augusti 2025. aasta kohtuotsus Timchenko *vs.* nõukogu, C-703/23 P, EU:C:2025:608, punkt 33).

189 Lisaks ei saa õiguskindluse põhimõtet rikkuda üksnes seetõttu, et liidu kohus peab kasutama muid tõlgendusmeetodeid kui üldkohaldatava õigusnormi grammatiline tõlgendamine (vt selle kohta 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus Irish Ferries, C-570/19, EU:C:2021:664, punkt 167).

190 Tuleb meenutada, et viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 91 leidis Üldkohus, et ettevõtjad on kriteeriumi g tähenduses „juhtivad“, sest nad on tähtsad sektoris, millega nad on seotud, ja see sektor on tähtis Venemaa majanduse jaoks. Nii selles punktis kui ka teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80 täpsustas Üldkohus, et mõiste „mõju“ selle kriteeriumi tähenduses hõlmab tähtsust, mis võib ettevõtjatel olla olenevalt juhtumist seoses nende ametialase staatusega, nende majandustegevuse tähtsusega, nende kapitaliosaluse suurusega või ülesannetega ühes või mitmes ettevõtjas, kus nad tegutsevad.

191 Nii otsustades tõlgendas Üldkohus mõistet „mõju“ majanduslikus tähenduses ning esitas piisavalt selged ja täpsed kriteeriumid selle kohaldamiseks, samas kui tal ei olnud kohustust üksikasjalikult nimetada hüpoteese, mille esinemisel seda mõistet saab kohaldada, sest – nagu nähtub ka käesoleva kohtuotsuse punktist 184 – see, kuidas mõista ettevõtja võimalikku tähtsust või mõju asjaomases majandussektoris, sõltub suuresti konkreetse juhtumi kontekstist ja asjaoludest (vt analoogia alusel 1. augusti 2025. aasta kohtuotsus Timchenko *vs.* nõukogu, C-703/23 P, EU:C:2025:608, punkt 34).

192 Lisaks, kuivõrd Üldkohus võis viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 91 õigusega tuvastada – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 178 –, et mõistest „mõju“ tuleneb, et see hõlmab juhtumeid, mil ettevõtja on asjaomases majandussektoris tähtis, arvestades tema ametialast staatust, tema majandustegevuse tähtsust, tema kapitaliosaluse suurust või tema ülesandeid ühes või mitmes ettevõtjas, siis ei saa asuda seisukohale, et viidatud punktis 91 on rikutud õiguskindluse põhimõttega nõutavat ettenähtavuse nõuet.

193 Teisena väidab teine apellant kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite esimese osa teises etteheites sisuliselt, et Üldkohus lähtus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 88–90 kriteeriumidest või asjaoludest, mida ta ei esitanud selle kohtuotsuse punktis 80 mõistele „juhtiv ettevõtja“ antud määratluses, st vastavalt äriühingu Yandex, kus teine apellant tegutses, majanduslikust tähtsusest ja kohtumisest Venemaa Föderatsiooni presidendi Vladimir Putiniga, millel teine apellant osales 24. veebruaril 2022.

194 Sellega seoses on tõsi, et teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80 määratles Üldkohus neli mittekumulatiivset kriteeriumi, mis võimaldavad asuda seisukohale, et ettevõtja on kriteeriumi g tähenduses „juhtiv“, ning et üheski neist kriteeriumidest ei ole mainitud selle äriühingu majanduslikku tähtsust, milles see ettevõtja tegutseb. Samuti on tõsi, et selle kohtuotsuse punktides 88 ja 90 tõdes Üldkohus, et Yandex on majanduslikult tähtis äriühing, ning tugines muu hulgas sellele asjaolule, et asuda seisukohale, et nõukogu võis õiguspäraselt kvalifitseerida teise apellandi kriteeriumi g tähenduses „juhtivaks ettevõtjaks“.

195 Samas, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 178 ja 191, võib ettevõtja mõju tuvastada erinevate majanduslike kriteeriumide alusel olenevalt konkreetse juhtumi asjaoludest. Seega on selle äriühingu majanduslik tähtsus, milles ettevõtja tegutseb, asjakohane tegur, et teha koostoimes teiste asjaoludega kindlaks, kas see ettevõtja on kriteeriumi g tähenduses „juhtiv“, see tähendab, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 181, kas tal on asjaomases majandussektoris suur tähtsus. Seega ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, kui ta võttis seda asjaolu teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 87–90 arvesse.

196 Mis puudutab asjaolu, et Üldkohus lähtus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 89 faktilisest asjaolust, mis ei kuulu selle kohtuotsuse punktis 80 antud mõiste „mõju“ määratluses mainitud kriteeriumide hulka, nimelt teise apellandi osalemine Venemaa Föderatsiooni presidendi Vladimir Putini 24. veebruaril 2022 korraldatud kohtumisel, siis piisab, kui märkida, et selles punktis 89 leidis Üldkohus üksnes, et see asjaolu „kinnitas“ teise apellandi mõju kriteeriumi g tähenduses. Ent nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 188, ei saa niisuguse mõiste üldises määratluses, nagu andis Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80, mainida erinevaid konkreetseid hüpoteese, mille esinemisel seda mõistet saab kohaldada, ja ammugi ei saa see sisaldada faktilisi asjaolusid, mis võimaldavad tõendada või kinnitada, et konkreetne olukord kuulub selle mõiste alla.

197 Lisaks ei tule 24. veebruari 2022. aasta kohtumise arvesse võtmist mõista mitte nii, et apellant on juhtiv ettevõtja oma seoste tõttu Venemaa Föderatsiooni valitsuse või selle presidendiga, vaid et tema suurt tähtsust majandussektoris, millega ta seotud on, kinnitab asjaolu, et ta on üks oligarhidest, keda kutsuti sellel kohtumisel osalema.

198 Kolmandana heidab viies apellant kohtuasjas C-111/24 P esitatud teises väites Üldkohtule sisuliselt ette, et viimane ei analüüsinud viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 92 võrdlevalt mõistet „juhtiv“ kriteeriumi g eri keeleversioonides ning tugines selle kohtuotsuse punktis 89 koostoimes selle kohtuotsuse punktiga 52 selle mõiste teleoloogilises analüüsis eesmärkidele, mis puudutavad mitte individuaalseid, vaid valdkondlikke piiravaid meetmeid, mille liit on võtnud seoses Ukraina destabiliseerimisega Venemaa Föderatsiooni poolt.

199 Esimeses nendest kahest etteheitest tõlgendab viies apellant viienda vaidlustatud kohtuotsuse punkti 92 valesti. Nimelt leidis Üldkohus selles kohtuotsuses sisuliselt, et isegi juhul, kui selle kriteeriumi sõnastuses kasutatud sõna „juhtiv“ eri keeleversioonides on lahknevusi, tuleb vastavalt selles punktis viidatud ja käesoleva kohtuotsuse punktis 100 meenutatud kohtupraktikale tõlgendada seda kriteeriumi lähtuvalt selle õigusakti üldisest ülesehitusest ja eesmärgist, mille osaks see on, mida ta viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 88–91 just tegi.

200 Igal juhul tuleb meenutada, et sõna „juhtiv“ 24 keeleversiooni ei lahkne üksteisest, sest neid on võimalik tõlgendada ühetaoliselt, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 173 ja 174.

201 Mis puudutab käesoleva kohtuotsuse punktis 198 mainitud teist etteheidet, siis tuleb meenutada, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 118 ja 121 ning nagu märkis Üldkohus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 52 ja 89, on seoses olukorraga Ukrainas võetud piiravaid meetmeid käsitlevate liidu õigusaktide eesmärk alates 2014. aastast nii valdkondlike kui ka – nagu käesolevas asjas – individuaalsete piiravate meetmetega avaldada survet Venemaa Föderatsioonile ning muuta tegevus, mille eesmärk on kahjustada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust, tema jaoks kulukamaks, et Venemaa Föderatsioon lõpetaks tegevuse ja poliitika, mis destabiliseerib Ukrainat, ning alates 2022. aastast sõjalise agressiooni selle kolmanda riigi vastu. Seega viis Üldkohus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 88 ja 89 esitatud teleoloogilise analüüsi läbi, tuvastades õigesti need eesmärgid, mida taotleti algsetest vaidlusalustest aktidest ja esimestest vaidlusalustest loetellu jätmise aktidest tulenevate piiravate meetmetega.

202 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite esimese osa esimene ja teine etteheide ning kohtuasjas C-111/24 P esitatud teine väide ja neljanda väite esimene osa tagasi lükata.

B. Väited, et Üldkohus on rikkunud proportsionaalsuse põhimõtet ja harta artikli 52 lõiget 1, ning kohtuasjas C-111/24 P esitatud neljanda väite teine osa

203 Käesolevas jaos on koondatud lisaks kohtuasja C-111/24 P esitatud neljanda väite teisele osale ka väited, et Üldkohus on väidetavalt rikkunud õigusnorme seoses proportsionaalsuse põhimõtte ja harta artikli 52 lõikes 1 sätestatud nõuetega, see tähendab kohtuasjas C-696/23 P esitatud kolmas ja neljas väide ning kohtuasjas C-704/23 P esitatud kolmas väide ja neljanda väite teine osa.

1. Kohtuasjas C-696/23 P esitatud kolmas väide, et on rikutud harta artikli 52 lõike 1 esimest lauset

a) Poolte argumendid

204 Kohtuasja C-696/23 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud kolmandas väites leiab esimene apellant, et Üldkohus rikkus esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80 õigusnormi, kui ta leidis sisuliselt, et apellandi põhiõiguste teostamise piiramine tema suhtes võetud piiravate meetmetega toimus „seadusega“ harta artikli 52 lõike 1 esimese lause tähenduses. Nimelt jättis see kohus Euroopa Kohtu praktikat eirates kontrollimata, kas neid meetmeid kehtestavas vaidlusaluses otsuses ja määruses on ette nähtud selged ja täpsed reeglid, mis reguleerivad seda, mis ulatuses piiratakse esimese apellandi harta artiklites 7 ja 17 sätestatud põhiõigusi, nimelt õigust eraelu austamisele ja õigust omandile. Käesoleval juhul ei ole aga see nii. Konkreetselt ei ole kriteerium g selge ega täpne ning põhineb ebamäärasel sõnastusel, mis ei vasta ettenähtavuse nõudele ega anna piisavaid tagatisi nõukogu kaalutlusõiguse meelevaldse kasutamise vastu.

205 Nõukogu vaidleb esimese apellandi argumentide põhjendatusele vastu.

b) Euroopa Kohtu hinnang

206 Tuleb meenutada, et harta artiklis 7 sätestatud õigus, et austataks igaühe era- ja perekonnaelu, kodu ja edastatavate sõnumite saladust, ning harta artiklis 17 ette nähtud õigus omandile ei ole absoluutsed eelisõigused ning nende teostamisele võib kehtestada piiranguid, mis on õigustatud

liidu taotletavate üldist huvi pakkuvate eesmärkidega, tingimusel et piirangud tegelikult vastavad neile eesmärkidele ega kujuta endast taotletava eesmärgi seisukohast ebaproportsionaalset ja lubamatut riivet, mis kahjustaks sel moel tagatud õiguste olemust (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 148, ja 21. märtsi 2024. aasta kohtuotsus Landeshauptstadt Wiesbaden, C-61/22, EU:C:2024:251, punkt 75).

207 Sellega seoses on harta artikli 52 lõike 1 esimeses lauses ette nähtud, et nende õiguste teostamist tohib piirata ainult seadusega ning arvestades nimetatud õiguste olemust.

208 Sellega seoses tuleb meenutada, et nõue, et õiguste teostamist tohib piirata ainult seadusega (seaduslikkuse põhimõte), tähendab, et õigusakt, mis võimaldab neid õigusi riivata, peab ise määrama kindlaks, kui ulatuslikult tohib asjaomase õiguse teostamist piirata, kusjuures tuleb täpsustada, et esiteks ei välista see nõue, et sellist piirangut sisaldav regulatsioon võib olla sõnastatud piisavalt lahtiselt, et seda saaks kohandada eri juhtumite ja muutuvate asjaoludega, ning teiseks võib Euroopa Kohus vajaduse korral tõlgendamise teel täpsustada piirangu konkreetset ulatust, arvestades nii kõnealuse liidu õigusakti sõnastust kui ka selle üldist ülesehitust ja sellega taotletavaid eesmärke, tõlgendatuna lähtuvalt hartaga tagatud põhiõigustest (21. märtsi 2024. aasta kohtuotsus Landeshauptstadt Wiesbaden, C-61/22, EU:C:2024:251, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika).

209 Käesoleval juhul on tõsi, et esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80 piirdus Üldkohus seaduslikkuse põhimõtte analüüsimisel märkusega, et vaidlusalustest aktidest tulenevad piiravad meetmed esimese apellandi suhtes olid kehtestatud aktides, mis on nimelt üldkohaldatavad ja millel on liidu õiguses selge õiguslik alus. Nii toimides ei analüüsinud ta selles punktis küsimust, kas aktid, mis võimaldavad esimese apellandi põhiõiguste riivet, määratlevad nende õiguste teostamise piirangu ulatuse eelmises punktis viidatud kohtupraktika tähenduses. Selles osas rikkus Üldkohus õigusnormi.

210 Siiski tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et kui Üldkohtu lahendi põhjendustest ilmneb liidu õiguse rikkumine, kuid lahendi resolutsioon on muude õiguslike asjaoludega põhjendatud, ei saa selline rikkumine kaasa tuua kohtulahendi tühistamist ja selle põhjendused tuleb asendada (4. oktoobri 2024. aasta kohtuotsus komisjon ja nõukogu *vs.* Front Polisario, C-778/21 P ja C-798/21 P, EU:C:2024:833, punkt 178).

211 Harta artikli 52 lõike 1 kohaselt tohib tõesti hartaga tunnustatud põhiõiguse teostamist piirata ainult seadusega, mis tähendab, et õiguslik alus, mis võimaldab selle õiguse riivet, peab ise selgelt ja täpselt määratlema, kui ulatuslikult võib asjaomase õiguse teostamist piirata (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus Facebook Ireland ja Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, punkt 175, ja 8. septembri 2020. aasta kohtuotsus Recorded Artists Actors Performers, C-265/19, EU:C:2020:677, punkt 86).

212 Üldkohus hindas aga sisuliselt seda, kas see nõue on täidetud, kui ta analüüsis hagi esimest väidet, mille kohaselt on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet ja põhiõigusi.

213 Täpsemalt leidis Üldkohus esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 83, 84 ja 91–93, et harta artiklitega 7 ja 17 tagatud põhiõiguste teostamisele seatud piirangute kohaldamise tingimused ja ulatus on selgelt ja täpselt määratletud otsuses 2014/145 ja määruses nr 269/2014 endis. Nimelt võib piiravaid meetmeid kehtestada üksnes nende isikute ja üksuste kategooriate suhtes, kes vastavad otsuse 2014/145 artiklites 1 ja 2 ning määruse nr 269/2014 artiklis 3 sätestatud kriteeriumidele, mille hulka kuulub kriteerium g. Lisaks on otsuse 2014/145 artikli 1 lõigetes 2, 3

ja 6 täpsustatud, millistel juhtudel võib isikule kohaldada erandit tema suhtes kehtestatud keelust siseneda liidu territooriumile ja seda läbida, samas kui selle otsuse artikli 2 lõigetes 3–5, 7 ja 8 ning määruse nr 269/2014 artiklites 4–6b on ette nähtud, millistel juhtudel võib isiku külmutatud rahalised vahendid ja majandusressursid vabastada.

214 Neil asjaoludel näib, et Üldkohtu järeldus esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80, mille kohaselt on vaidlusalustes aktides esimese apellandi suhtes kehtestatud piiravad meetmed ette nähtud seadusega harta artikli 52 lõike 1 esimese lause tähenduses, on põhjendatud selle kohtuotsuse ühes teises osas esitatud põhjendustega.

215 Eespool toodut arvestades tuleb kolmas väide kohtuasjas C-696/23 P tagasi lükata.

2. Kohtuasjas C-696/23 P esitatud neljas väide ja kohtuasjas C-704/23 P esitatud kolmas väide, et on rikutud harta artikli 52 lõike 1 teist lauset, ning kohtuasjas C-704/23 P esitatud neljanda väite teine osa, et on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet

a) Poolte argumendid

216 Kohtuasja C-696/23 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud neljas väide jaguneb kuueks osaks.

217 Selle väite esimeses osas märgib esimene apellant sisuliselt, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 88 ja 90, et apellandi suhtes kehtestatud piiravad meetmed olid kohased ja vajalikud liidu taotletavate eesmärkide saavutamiseks. Mis puudutab ühest küljest selle kohtuotsuse punkti 88, siis ei olnud neil meetmetel Venemaa Föderatsioonile vähimatki mõju, kusjuures punktis 88 esitatud kaalutlused ei võimalda lisaks kinnitada nende meetmete proportsionaalsust. Täpsemalt väidab esimene apellant, et küsimus, kas ta võõrandas oma aktsiad TMKs ja Group Sinaras, oli asjakohane asjaolu selle hindamisel, kas piiravad meetmed on taotletavate eesmärkide saavutamiseks sobivad, mida Üldkohus oleks pidanud esitatud tõendite alusel analüüsima. Teisest küljest, mis puudutab nimetatud kohtuotsuse punkti 90, siis leiab esimene apellant, et vastupidi sellele, mida otsustas Üldkohus, ei olnud apellandil võimalik välja pakkuda vähem piiravaid meetmeid, sest sellised meetmed oleksid olnud taotletavate eesmärkide saavutamiseks sama kohatud.

218 Neljanda väite teises osas heidab esimene apellant Üldkohtule ette, et viimane leidis esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 94, et vaatamata Üldkohtu menetluses esitatud tõenditele ei ole argument, mille kohaselt vaidlusaluse otsuse ja määrusega kehtestatud piiravad meetmed teenivad lõppkokkuvõttes Venemaa Föderatsiooni huve, õiguslikult piisavalt põhjendatud.

219 Neljanda väite kolmandas osas märgib esimene apellant, et Üldkohus jättis vastamata tema argumendile, et tema suhtes kehtestatud piiravad meetmed on ebamõistlikud, sest liikmesriigid aitavad fossiilkütuste ostmisega kaasa Venemaa Föderatsiooni peetava sõja kulude rahastamisele.

220 Neljanda väite neljanda osa põhjendamiseks väidab esimene apellant, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta jättis esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 90 tähelepanuta asjaolu, et ta ei saanud kehtestatud piirangutest tegelikult kõrvale hoida, mida Üldkohus oleks saanud tuvastada, kui ta oleks võtnud arvesse tema aktsiate võõrandamisega seotud tõendeid.

221 Esimene apellant väidab oma neljanda väite viiendas ja kuuendas osas, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta omistas tema suhtes võetud piiravate meetmete proportsionaalsuse kontrollimisel vastavalt esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 81, 82 ja 93 ning punktides 83, 84, 91 ja 92 ülemäärase tähtsuse nende meetmete korrapärasele läbivaatamisele ning võimalusele taotleda rahaliste vahendite kasutamiseks luba või saada humanitaarkaalutlustel reisiluba.

222 Kohtuasjas C-704/23 P esitatud kolmanda väitega kritiseerib teine apellant teise vaidlustatud kohtuotsuse punkti 143, sest vastupidi sellele, mida ta selles punktis oli teatanud, ei kontrollinud Üldkohus, kas vaidlusaluste aktidega kehtestatud ja kehtima jäetud piiravad meetmed olid nende aktidega taotletavate eesmärkide saavutamiseks kohased. Nimelt ei ole Üldkohtu poolt selles punktis esitatud tõendid seotud selle kontrollimisega, kas piiravad meetmed on nende eesmärkide saavutamiseks sobivad. Teise apellandi suhtes kehtestatud piiravad meetmed ei ole aga kohased selleks, et avaldada mis tahes survet Venemaa Föderatsiooni juhtidele, mõjutada selle riigi poliitikat või avaldada mis tahes mõju asjaomasele majandussektorile.

223 Sama kohtuasja neljanda väite teises osas märgib teine apellant, et järelikult on õigusnormi rikutud ka teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 166, mis puudutab tema põhiõiguste teostamise piirangu proportsionaalsust ja viitab eelkõige selle kohtuotsuse punktis 143 läbi viidud proportsionaalsuse analüüsile.

224 Nõukogu väidab vastu, et kohtuasjas C-696/23 P soovib esimene apellant oma neljanda väite esimese, teise ja neljanda osaga seada kahtluse alla Üldkohtu poolt faktilistele asjaoludele antud hinnangu, selline faktiliste asjaolude kontrollimine ei kuulu aga – kui ei ole väidetud moonutamist – Euroopa Kohtu pädevusse apellatsioonimenetluses.

225 Ülejäänud osas vaidlustab see institutsioon esimese ja teise apellandi argumentide põhjendatuse.

b) Euroopa Kohtu hinnang

1) Kohtuasjas C-696/23 P esitatud neljanda väite esimese, teise ja neljanda osa vastuvõetavus

226 Mis puudutab kohtuasja C-696/23 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud neljanda väite esimese ja neljanda osa vastuvõetavust, siis tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 158 meenutatud Euroopa Kohtu praktikat arvestades tõdeda, et esimene apellant ei ürita seada kahtluse alla Üldkohtu järeldusi ja faktilisi hinnanguid. Vastupidi, ta heidab Üldkohtule ette, et viimane ei võtnud arvesse ühte faktilist asjaolu, nimelt tema aktsiate võõrandamist TMKs ja Group Sinaras, et hinnata, kas tema suhtes kehtestatud piiravate meetmetega tema põhiõiguste riive oli proportsionaalne ja kas esineb nendest meetmetest kõrvalehoidmise oht. Selline argument tähendab, et Euroopa Kohtul palutakse kontrollida proportsionaalsuse põhimõtte ning tõendamiskoormist ja tõendite kogumist käsitlevate normide võimalikku rikkumist Üldkohtu poolt, milleks Euroopa Kohus on apellatsioonimenetluses pädev (vt selle kohta 1. augusti 2025. aasta kohtuotsus Timchenko *vs.* nõukogu, C-702/23 P, EU:C:2025:605, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika). Neil asjaoludel on need kaks väiteosa vastuvõetavad.

227 Seevastu tuleb tõdeda, et kohtuasjas C-696/23 P esitatud neljanda väite teises osas soovib esimene apellant saada uue hinnangu tõenditele, mille ta esitas esimeses kohtuastmes esitatud hagi põhjendamiseks, et näidata, et kõnealused piiravad meetmed on – vastupidi sellele, mida leidis Üldkohus esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 94 – Venemaa Föderatsiooni valitsusele

kasulikud, sest paljud ettevõtjad olid sunnitud sellesse riiki naasma. Sellised argumendid, milles apellant ei ole väitnud, et Üldkohus on neid tõendeid moonutanud, tuleb vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 158 meenutatud Euroopa Kohtu praktikale vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

228 Sellest järeldub, et üksnes kohtuasjas C-696/23 P esitatud neljanda väite esimene ja neljas osa on vastuvõetavad.

2) Sisulised küsimused

i) Sissejuhatavad märkused

229 Mis puudutab esiteks liidu kehtestatud piiravate meetmete proportsionaalsust või neid meetmeid kehtestavates aktides sätestatud üldnormide proportsionaalsust, siis meenutas Euroopa Kohus, et proportsionaalsuse põhimõte nõuab, et liidu õigusnormidega rakendatavad meetmed oleksid vastava õigusaktiga taotletavate õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks kohased ega läheks kaugemale sellest, mis on nende saavutamiseks vajalik (31. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt *vs.* nõukogu, C-225/17 P, EU:C:2019:82, punkt 102 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Haswani *vs.* nõukogu, C-241/19 P, EU:C:2020:545, punkt 99).

230 Proportsionaalsuse põhimõttest tulenevate nõuete kohtuliku kontrolli kohta tuleb meenutada, et Euroopa Kohus on tunnustanud nõukogu ulatuslikku kaalutlusõigust, kui see kehtestab piiravate meetmete korra, mis kuulub liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika alla ning mis eeldab, et nõukogu teeb poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid valikuid, mille raames peab ta andma keerulisi hinnanguid. Ta järeldas sellest, et küsimus ei ole selles, kas sellise korra alusel võetud meede oli ainus või parim võimalik, vaid et üksnes sellise meetme ilmselgelt sobimatu laad võrreldes nõukogu taotletava eesmärgiga võib mõjutada sellise meetme seaduslikkust. Ta täpsustas samuti, et isegi juhul, kui liidu seadusandjal on ulatuslik kaalutlusruum, peab ta oma valiku tegemisel lähtuma objektiivsetest kriteeriumidest ja hindama, kas võetava meetmega taotletavad eesmärgid kaaluvad üles negatiivsed majanduslikud tagajärjed – mis võivad olla isegi märkimisväärsed – teatud ettevõtjate jaoks (vt selle kohta 28. novembri 2013. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 120 ja seal viidatud kohtupraktika; 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 146, ja 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Haswani *vs.* nõukogu, C-241/19 P, EU:C:2020:545, punkt 100).

231 Teiseks, nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 206, võib selliste põhiõiguste teostamisele, nagu on sätestatud harta artiklites 7 ja 17 nagu ka harta artiklis 16 majandustegevuse teostamise vabaduse kohta, kehtestada piiranguid, mis on põhjendatud liidu taotletavate üldise huvi eesmärkidega, tingimusel et sellised piirangud tegelikult vastavad nimetatud eesmärkidele ega kujuta endast taotletava eesmärgi seisukohast ebaproportsionaalset ja lubamatut riivet, mis kahjustaks sel moel tagatud õiguste olemust. Euroopa Kohus on samuti täpsustanud, et piiravatel meetmetel on nende olemusest tulenevalt tagajärjed, mis mõjutavad eraelu austamist, õigust omandile ja kutsetegevusega tegelemise vabadust, tekitades nii kahju isikutele, kelle suhtes need meetmed on võetud (vt selle kohta 28. novembri 2013. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punktid 121–123 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punktid 148 ja 149).

232 Vastavalt harta artikli 52 lõikele 1 tohib hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist piirata ainult seadusega ja nende olemust arvestades ning proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt võib nende õiguste ja vabaduste piiranguid seada üksnes juhul, kui need on vajalikud ning vastavad tegelikult liidu tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi. Sellega seoses on käesoleva kohtuotsuse punktides 229 ja 230 viidatud kohtupraktika kohaldatav ka selleks, et teha kindlaks, kas asjaomase isiku põhiõiguste riive, mille põhjustavad piiravad meetmed, on ebaproportsionaalne või mitte (vt selle kohta 31. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt *vs.* nõukogu, C-225/17 P, EU:C:2019:82, punktid 101–103, ja 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Haswani *vs.* nõukogu, C-241/19 P, EU:C:2020:545, punktid 98–100).

233 Käesoleva kohtuotsuse punktidest 229–232 nähtub, et selleks, et teha kindlaks, kas liidu kehtestatud piiravad meetmed või selliseid meetmeid kehtestavas liidu õigusaktis ette nähtud üldnormid on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega või kas hartaga tagatud õiguste või vabaduste riive, mis tuleneb nende õiguste või vabaduste piiramisest liidu õigusaktiga, millega kehtestatakse piiravad meetmed, on proportsionaalne, tuleb esiteks kontrollida, kas need meetmed või normid vastavad liidu tunnustatud üldist huvi pakkuvale eesmärgile, teiseks, ega need ei ole selle eesmärgi saavutamiseks ilmselgelt sobimatud, see tähendab, et need ei ole ilmselgelt kohatud eesmärgi saavutamiseks, ja kolmandaks, kas need või olenevalt olukorrast asjaomane piirang ei lähe ilmselgelt kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik (vt selle kohta 28. novembri 2013. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 126, ja 17. septembri 2020. aasta kohtuotsus Rosneft jt *vs.* nõukogu, C-732/18 P, EU:C:2020:727, punktid 110–115 ja punkt 117).

234 Seega tuleb nimetatud analüüsiskeemi arvestades hinnata, kas Üldkohus rikkus õigusnorme, nagu väidavad esimene ja teine apellant, kui ta hindas liidu tasandil teise apellandi suhtes võetud piiravate meetmete proportsionaalsust või seda, kas esimese ja teise apellandi põhiõiguste – mis on tagatud harta artiklitega 7 ja 17 ning teise apellandi puhul harta artikliga 16 – riive on proportsionaalne.

235 Kõnealuste piiravate meetmete eesmärk on avaldada survet Venemaa Föderatsioonile ning muuta tegevus, mille eesmärk on kahjustada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust, tema jaoks kulukamaks. Tegemist on õiguspärase eesmärgiga, mis kuulub ELL artikli 21 lõikes 2 punktides b ja c sätestatud ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkide hulka, milleks on vastavalt ühelt poolt demokraatia, õigusriigi põhimõtete, inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse põhimõtete tugevdamine ja toetamine ning teiselt poolt rahu säilitamine, konfliktide ennetamine ja rahvusvahelise julgeoleku tugevdamine (vt analoogia alusel 28. novembri 2013. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 124; 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 115, ja 31. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt *vs.* nõukogu, C-225/17 P, EU:C:2019:82, punkt 104). Esimene ja teine apellant ei vaidlusta pealegi oma argumentides selle eesmärgi õiguspärasust.

ii) Analüüs

236 Esimesena, mis puudutab teise apellandi argumenti, et kui Üldkohus analüüsis vastavalt liidu tasandil selle apellandi suhtes võetud piiravate meetmete proportsionaalsust ja nendest meetmetest tingitud põhiõiguste riive proportsionaalsust, ei uurinud Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 143 ja 166 nende meetmete sobivust vaidlusaluste aktidega taotletavate eesmärkide seisukohast, siis tuleb märkida, et apellant tõlgendab neid punkte valesti.

237 Nimelt, esiteks võimaldavad teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 143 mainitud viited Üldkohtu praktikale, eelkõige 12. märtsi 2014. aasta kohtuotsuse Al Assad *vs.* nõukogu (T-202/12, EU:T:2014:113) punktile 116, milles Üldkohus leidis, et asjaomaste piiravate meetmete kohasus tuleneb asjaolust, et nende meetmetega taotletav üldise huvi eesmärk on rahvusvahelise üldsuse jaoks äärmiselt oluline, mõista, et Üldkohus leidis analoogia alusel punktis 143, et arvestades, kui olulised on kõnealuste piiravate meetmetega taotletavad eesmärgid, mida teine apellant ei ole vaidlustanud ja mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 235, olid need meetmed nende eesmärkide saavutamiseks kohased.

238 Teiseks, kuivõrd teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 166 on viidatud eelkõige selle punktis 143 esitatud analüüsile, siis tuleb tõdeda, et Üldkohus analüüsis nende meetmete sobivust nendega taotletavate eesmärkide seisukohast ja leidis, et meetmed on nende eesmärkide saavutamiseks kohased. Lisaks leidis Üldkohus punktis 143 sisuliselt vastavalt Euroopa Kohtu praktikale, millele on viidatud käesoleva kohtuotsuse punktides 231 ja 233, et negatiivseid tagajärgi, mis on tingitud apellandi suhtes kehtestatud piiravatest meetmetest tulenevast põhiõiguste riivest, ei saa pidada ebaproportsionaalseks, sest need ei lähe ilmselgelt kaugemale sellest, mis on vajalik taotletava eesmärgi saavutamiseks.

239 Teisena tuleb analüüsida esiteks kohtuasjas C-696/23 P esitatud neljanda väite esimest ja neljandat osa, milles esimene apellant heidab Üldkohtule ette, et apellandi põhiõiguste teostamise piirangu proportsionaalsuse hindamisel rikkus Üldkohus õigusnorme, kui ta analüüsis esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 88 ja 90, kas piiravad meetmed on taotletavate eesmärkide saavutamiseks kohased ja kas piirang on vajalik.

240 Kõigepealt tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa Üldkohtu otsuse ammendavuse huvides esitatud põhjenduste kohta esitatud väited tuua kaasa kohtuotsuse tühistamist ja on seega tulemusetud (2. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus Crédit mutuel Arkéa *vs.* EKP, C-152/18 P ja C-153/18 P, EU:C:2019:810, punkt 68 ning seal viidatud kohtupraktika). Kuna aga esimese vaidlustatud kohtuotsuse punkt 88 algab sõnadega „See on nii seda enam, et“, siis tuleb sellest järeldada, et järgnevad põhjendused on esitatud ammendavuse huvides võrreldes nendega, mis sellele eelnevad nimetatud kohtuotsuse punktis 87, mida esimene apellant ei kritiseeri ning milles Üldkohus järeldas, et vaidlusaluse otsuse ja määrusega kehtestatud piiravad meetmed olid taotletud eesmärkide saavutamiseks kohased. Seega tuleb esimese apellandi argumendid, mis on suunatud esimese vaidlustatud kohtuotsuse punkti 88 vastu, tulemusetuse tõttu tagasi lükata.

241 Mis puudutab seejärel esimese apellandi argumenti, et Üldkohus ei olnud järjekindel, kui ta leidis esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 90, et esimene apellant oleks pidanud märkima, milliseid vähem piiravaid meetmeid, mis on sama tõhusad nõukogu taotletavate eesmärkide seisukohast, oleks nõukogu võinud võtta, et leevendada negatiivseid tagajärgi, mis tulenevad tema põhiõiguste teostamise piiramisest, ehkki ühtegi sobivat alternatiivset meedet ei ole, siis see argument ei ole põhjendatud. Nimelt viitas Üldkohus ise sellistele vähem piiravatele meetmetele ja tuvastas, et need ei võimalda sama tõhusalt saavutada taotletavaid eesmärke, ning tõdes seejärel esimese vaidlustatud kohtuotsuse selles punktis, et esimene apellant ei olnud esitanud muid näiteid selliste meetmete kohta. Üldkohus ei saa aga ilma selliste näideteta korvata esimese apellandi tegevusetust (vt selle kohta 25. juuni 2020. aasta kohtuotsus VTB Bank *vs.* nõukogu, C-729/18 P, EU:C:2020:499, punktid 85–87) ning ei saa ka eeldada, et Üldkohus oleks võimalikud alternatiivsed meetmed, millele see apellant oleks võinud viidata, tingimata sobimatuks lugenud.

242 Lõpuks, mis puudutab täpsemalt esimese väite neljandat osa, mis on suunatud esimese vaidlustatud kohtuotsuse punkti 90 vastu, siis ei olnud Üldkohus kohustatud selles punktis analüüsima, ega esimene apellant – kuna ta väidetavalt kaotas TMK ja Group Sinara üle kontrolli – ei olnud võimeline tema suhtes kehtestatud piiravatest meetmetest kõrvale hoidma. Nimelt puudutab selle kohtuotsuse punkt 90 üksnes küsimust, kas oli olemas vähem piiravaid meetmeid, mis on sama tõhusad taotletavate eesmärkide saavutamiseks. Kuigi kõrvalehoidmise ohu analüüs võib olla kasulik selliste alternatiivsete meetmete olemasolu kindlakstegemiseks, ei tähenda pelk asjaolu, et isik, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, ei saa nendest meetmetest kõrvale hoida, aga seda, et meetmetest tulenev põhiõiguste teostamise piirang läheb ilmselgelt kaugemale sellest, mis on vajalik nende eesmärkide saavutamiseks.

243 Teiseks tuleb tagasi lükata ka neljanda väite kolmas osa, milles esimene apellant heidab Üldkohtule ette, et viimane jättis vastamata tema argumendile, mille kohaselt tema suhtes kehtestatud piiravad meetmed on ebamõistlikud, sest liikmesriigid aitavad fossiilkütuste ostmisega kaasa Venemaa Föderatsiooni sõjakulude rahastamisele. Nimelt analoogselt sellega, mida Üldkohus otsustas esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 87 ja 89, mida apellant oma apellatsioonkaebuses ei kritiseeri, puudub sellisel asjaolul – kuivõrd tegemist on suveräänsete riikide vahelisi kaubandussuhteid puudutava küsimusega – objektiivselt igasugune seos kriteeriumiga g ja eesmärgiga, mida vaidlusaluse otsuse ja määrusega kehtestatud piiravate meetmetega taotletakse ning milleks on avaldada individuaalsete piiravate meetmete kaudu täiendavat survet Venemaa Föderatsiooni valitsusele ja muuta tegevus, mille eesmärk on kahjustada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust, tema jaoks kulukamaks. Vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 101 meenutatud kohtupraktikale võis esimene apellant seega esimese vaidlustatud kohtuotsuse nende punktide põhjal mõista, miks ei saa selle argumendiga tema põhiõiguste riive proportsionaalsuse hindamisel nõustuda.

244 Kolmandaks tuleb tagasi lükata neljanda väite viies ja kuues osa, milles esimene apellant heidab Üldkohtule sisuliselt ette, et see kohus omistas esimese apellandi põhiõiguste riive proportsionaalsuse kontrollimisel esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 81–84 ning 92 ja 93 ülemäärase tähtsuse seda apellanti puudutavate piiravate meetmete korrapärasele läbivaatamisele ning võimalusele taotleda rahaliste vahendite kasutamiseks luba või saada humanitaarkaalutlustel reisiluba.

245 Ühest küljest ei puuduta esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktid 81–84 mitte seda, kuidas Üldkohus analüüsis harta artikli 52 lõike 1 teises lauses sätestatud proportsionaalsuse nõuet, vaid selle sätte esimeses lauses ette nähtud nõuet, et põhiõiguste mis tahes piiramine peab arvestama nende õiguste olemust. Neljanda väite viiendas ja kuuendas osas väidab esimene apellant aga üksnes seda, et Üldkohus rikkus õigusnorme, kui ta hindas proportsionaalsuse põhimõtet seoses tema põhiõiguste riivega.

246 Teisest küljest piisab esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktidega 92 ja 93 seoses märkimisest, et esimene apellant ei täpsustanud põhjusi, miks Üldkohus omistas nendes punktides viidatud aspektidele „ülemäärase tähtsuse“. Nimelt piirdus Üldkohus selles põhjenduses märkusega, et piiravate meetmete korrapärane läbivaatamine ning selliste erandite olemasolu, mida võidakse teha külmutatud rahaliste vahendite ja majandusressursside kasutamiseks või liidu territooriumile sisenemiseks, aitab tõendada, et esimese apellandi põhiõiguste riive on proportsionaalne.

247 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kohtuasjas C-696/23 P esitatud neljanda väite esimene ja kolmas kuni kuues osa ning kohtuasjas C-704/23 P esitatud kolmas väide ja neljanda väite teine osa tagasi lükata.

3. Kohtuasjas C-111/24 P esitatud neljanda väite teine osa

a) Poolte argumendid

248 Kohtuasja C-111/24 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud neljanda väite teises osas leiab viies apellant, et mõiste „juhtivad ettevõtjad“ määratlus, mille Üldkohus andis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 91, riivab ebaproportsionaalselt tema ettevõtlusvabadust ja õigust omandile, mis on sätestatud vastavalt harta artiklites 16 ja 17. Kuivõrd ainsad meetmed, mida kriteeriumi g kohaldamisalasse kuuluv ettevõtja võib mõistlikult võtta, seisnevad tema staatuse kaotamises, müües näiteks oma aktsiad või osad, siis ei ole piiravad meetmed enam ajutised ja tagasipööratavad, vaid muutuvad vastupidi lõplikuks ja pöördumatuks.

249 Nõukogu leiab, et see väiteosa tuleb tunnistada vastuvõetamatuks, sest see ei ole selge. Lisaks vaidlustab ta viienda apellandi argumentide põhjendatuse.

b) Euroopa Kohtu hinnang

250 Kõigepealt tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 157 meenutatud Euroopa Kohtu praktikat arvestades asuda seisukohale, et vastupidi sellele, mida väidab nõukogu, on kohtuasja C-111/24 P neljanda väite teise osa raames esitatud etteheide oma lühidusele vaatamata piisavalt arusaadav.

251 Sisulises osas väärib meelde tuletamist, et tõlgendamise üldpõhimõtte kohaselt tuleb tõlgendada liidu õigusakti võimaluste piires viisil, mis ei sea kahtluse alla selle kehtivust, ning kooskõlas kogu esmase õiguse, eelkõige harta sätetega (15. veebruari 2016. aasta kohtuotsus N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).

252 Käesoleval juhul leidis Üldkohus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 91 sisuliselt, et kriteeriumi g alla kuulumiseks tuleb ettevõtjaid pidada „juhtivaks“, sest nad on erinevate majanduslike kriteeriumide seisukohast tähtsad selles majandussektoris, millega nad seotud on, see tõlgendus aga ei riku õigusnormi, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 178 ja 181. Seega tuleb kontrollida, kas seda tehes tõlgendas Üldkohus kriteeriumi g viisil, mis ei ole kooskõlas harta artiklites 16 ja 17 tunnustatud põhiõigustega, sest see tõlgendus kahjustab neid õigusi ebaproportsionaalselt, arvestades käesoleva kohtuotsuse punktis 233 meenutatud Euroopa Kohtu praktikat.

253 Sellega seoses tuleb esiteks asuda seisukohale, et samadel põhjustel, mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 235, vastab kriteerium g õiguspärasele eesmärgile, mis kuulub liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames taotletavate eesmärkide hulka, see tähendab – nagu Üldkohus meenutas viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 52, 54, 89 ja 122 – eesmärgile suurendada survet Venemaa Föderatsiooni valitsusele ning muuta tegevus, mille eesmärk on kahjustada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust, tema jaoks kulukamaks.

254 Teiseks tuleb viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 52–55 esitatud põhjustel, mida viies apellant ei ole kritiseerinud, asuda seisukohale, et kriteeriumi g alusel võetud piiravad meetmed ei ole seda eesmärki arvestades ilmselgelt sobimatud, sest need ei ole ilmselgelt kohatud selle eesmärgi saavutamiseks.

255 Kolmandaks tuleb analüüsida küsimust, kas harta artiklites 16 ja 17 tunnustatud põhiõiguste riive, mis tuleneb kriteeriumi g alusel võetud piiravatest meetmetest, on ebaproportsionaalne, sest see läheb ilmselgelt kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik.

256 Arvestades aga nii olulist eesmärki nagu eesmärk teha lõpp agressioonile, mis on toime pandud rahvusvahelist õigust rikkudes sellise sõltumatu riigi nagu Ukraina vastu, ning kaitsta selle kolmanda riigi territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust, ei saa seda riivet pidada nii ebaproportsionaalseks ja lubamatuks, et see läheks ilmselgelt kaugemale sellest, mis on vajalik selle eesmärgi saavutamiseks.

257 Neil asjaoludel ei saa asuda seisukohale, et tõlgenduse tõttu, mille Üldkohus põhjendatult andis mõistele „mõju“ kriteeriumi g tähenduses, on viienda apellandi põhiõiguste riive, mis tuleneb selle kriteeriumi alusel võetud piiravatest meetmetest, ebaproportsionaalne.

258 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb kohtuasjas C-111/24 P esitatud neljanda väite teine osa tagasi lükata.

C. Väited, et Üldkohus rikkus kriteeriumi g õigusvastasuse vastuväidete analüüsimisel õigusnorme

259 Käesolev jagu käsitleb kohtuasjades C-711/23 P ja C-35/24 P esitatud kolmanda väite teist osa ning kohtuasjas C-111/24 P esitatud kolmandat väidet, millega kolmas kuni viies apellant kritiseerivad Üldkohtu analüüsi kriteeriumi g õigusvastasuse vastuväidete kohta, mille nad esitasid esimeses kohtuastmes ELTL artikli 277 alusel.

1. Kohtuasjas C-111/24 P esitatud kolmas väide

a) Poolte argumendid

260 Kohtuasja C-111/24 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud kolmandas väites leiab viies apellant, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta lükkas tagasi kriteeriumi g õigusvastasuse vastuväite, mille ta oli esitanud Üldkohtus.

261 Üldkohtu arutluskäik viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 37 on nimelt ekslik, kuna see tähendab, et ELTL artikli 215 lõige 2 võimaldab nõukogul võtta piiravaid meetmeid oma soovi kohaselt kõigi isikute kategooriate suhtes, isegi kui neil ei ole asjaomase kolmanda riigi režiimiga mingit seost. Täpsemalt eiras Üldkohus vastupidist kohtupraktikat, mis tuleneb 13. märtsi 2012. aasta kohtuotsusest Tay Za *vs.* nõukogu (C-376/10 P, EU:C:2012:138), mille juhised on endiselt kehtivad, vaatamata asjaolule, et selle kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasjas käsitletud piiravad meetmed põhinesid EÜ artiklitel 60 ja 301.

262 Viies apellant lisab, et liit kasutas neid kahte artiklit loominguliselt, et võtta vastu „arukate sanktsioonide“ (*smart sanctions*) korrad, st sihipärasemad ja valikulisemad meetmed, nagu rahaliste vahendite külmutamine või reisikeeld isikute või üksuste suhtes, kes on seotud asjaomase kolmanda riigi juhtidega, pakuvad neile majanduslikku toetust või on otseselt või kaudselt nende juhtide kontrolli all, ning seega on süstemaatiliselt nõutav piisav seos nende isikute või üksuste ja selle kolmanda riigi vahel. Selleks et see uus praktika heaks kiita ja anda liidule sobivam õiguslik raamistik kui kaks eespool nimetatud EÜ asutamislepingu artiklit, lisati

Lissaboni lepinguga liidu õigusesse praegune ELTL artikkel 215. Nii toimides integreerisid liikmesriigid formaalselt „arukate sanktsioonide“ praktika liidu asutamislepingute tekstilisse ülesehitusse, ilma et nad oleksid kuidagi muutnud õiguslikku olukorda, nagu Üldkohus ekslikult kinnitas viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 37.

263 Viies apellant lisab, et sellise seose nõue on vajalik selleks, et vältida olukorda, kus liidu institutsioonidele antaks vabad käed kehtestada piiravaid meetmeid mis tahes isiku või isikute kategooria suhtes. Sihipäraste sanktsioonide abil valis liit õiglasemate sanktsioonide korra, mis on õiguste ja vabaduste alaks kujundatud liidu väljendus.

264 Nõukogu vaidleb viienda apellandi argumentide põhjendatusele vastu.

b) Euroopa Kohtu hinnang

265 Kolmandas väites leiab viies apellant sisuliselt, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 37, et iga isiku suhtes võib ELTL artikli 215 lõike 2 alusel kohaldada piiravaid meetmeid isegi siis, kui puudub piisav seos nende isikute kategooria, keda need meetmed puudutavad, ja asjaomase kolmanda riigi vahel.

266 Sellega seoses tuleb meenutada, et nagu Üldkohus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 37 õigesti rõhutas, näeb ELTL artikli 215 lõige 2 nõukogule ette võimaluse võtta piiravaid meetmeid mitte ainult kolmanda riigi juhtide ning nendega seotud või nende poolt otseselt või kaudselt kontrollitavate isikute ja üksuste suhtes, vaid ka isikute ja üksuste suhtes, kellel ei ole sellise riigi valitseva režiimiga mingit seost, kusjuures liidu õigus nägi juba enne Lissaboni lepingut ette selle kahekordse võimaluse ühest küljest EÜ artiklite 60 ja 301 alusel ning teisest küljest nende sätete ja EÜ artikli 308 alusel (vt selle kohta 3. septembri 2008. aasta kohtuotsus Kadi ja Al Barakaat International Foundation *vs.* nõukogu ja komisjon, C-402/05 P ja C-415/05 P, EU:C:2008:461, punktid 166 ja 216; 13. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Tay Za *vs.* nõukogu, C-376/10 P, EU:C:2012:138, punktid 63 ja 64, ning 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus parlament *vs.* nõukogu, C-130/10, EU:C:2012:472, punktid 51–53 ja 73).

267 See ei tähenda siiski, et nõukogu võiks ELTL artikli 215 lõike 2 alusel võtta piiravaid meetmeid isikute ja üksuste suhtes, kellel ei ole selle riigiga objektiivset seost.

268 Nimelt nähtub ELTL artikli 215 lõike 2 sõnastusest – nagu Üldkohus ise meenutas viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 37 –, et nõukogu võib selle sätte alusel võtta piiravaid meetmeid füüsiliste või juriidiliste isikute ning rühmituste või mitteriiklike üksuste suhtes üksnes siis, kui see on ette nähtud otsusega, mis on vastu võetud kooskõlas EL lepingu V jaotise 2. peatüki sätetega, kuhu kuulub ka selle lepingu artikkel 29.

269 Sellega seoses tuleb meenutada, et ELL artikkel 29 annab nõukogule õiguse võtta vastu otsuseid, milles määratletakse liidu lähenemisviis konkreetsele geograafilist või temaatilist laadi küsimusele, kusjuures selline lähenemisviis võib hõlmata piiravaid meetmeid füüsiliste või juriidiliste isikute, rühmituste või mitteriiklike üksuste suhtes. Selles raamistikus on nõukogu ülesanne määratleda või täpsustada nende piiravate meetmete eset, mida liit ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas võtab, kasutades selleks ulatuslikku kaalutlusruumi ja otsustades ühehäälselt (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punktid 87, 88 ja 90, ning 16. oktoobri 2025. aasta kohtuotsus Timchenko ja Timchenko *vs.* nõukogu, C-805/24 P, EU:C:2025:792, punktid 20 ja 23).

270 Nõukogu ulatuslik kaalutlusruum selles küsimuses on seletatav liidu laiaulatuslike eesmärkidega selles valdkonnas, nagu on sätestatud ELL artikli 3 lõikes 5 ja artiklis 21 ning liidu ühist välis- ja julgeolekupoliitikat käsitlevates erisätetes, eelkõige ELL artiklites 23 ja 24 (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 88).

271 Täpsemalt, nagu nähtub sisuliselt käesoleva kohtuotsuse punktist 230, on nõukogul ulatuslik kaalutlusruum seoses selles valdkonnas võetud piiravate meetmete eseme ning nende üldiste kriteeriumide määratlemise ja ulatusega, mille alusel neid meetmeid võib võtta (vt selle kohta 21. aprilli 2015. aasta kohtuotsus Anbouba *vs.* nõukogu, C-605/13 P, EU:C:2015:248, punkt 41). Nii on Euroopa Kohus, kes on ELTL artikli 275 teise lõigu ja artikli 263 neljanda lõigu kombineeritud sätete alusel pädev hindama füüsiliste või juriidiliste isikute ning rühmituste ja mitteriiklike üksuste vastu suunatud piiravaid meetmeid sätestavate liidu õigusaktide ning seega nendes ette nähtud loetellu kandmise kriteeriumide seaduslikkust, sellest järeldanud, et selle akti õiguspärasust võib mõjutada vaid selle akti ilmselge sobimatus pädeva institutsiooni taotletava eesmärgi saavutamiseks (vt selle kohta 23. aprilli 2013. aasta kohtuotsus Gbagbo jt *vs.* nõukogu, C-478/11 P – C-482/11 P, EU:C:2013:258, punkt 57, ja 31. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt *vs.* nõukogu, C-225/17 P, EU:C:2019:82, punkt 103).

272 Kuigi nõukogul on ulatuslik kaalutlusõigus määratleda nende piiravate meetmete ese, mida liit võtab ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas, ning õiguslikud kriteeriumid, mis võimaldavad kehtestada piiravaid meetmeid, peab siiski iga otsus, millega võetakse selliseid meetmeid ELL artikli 29 alusel eesmärgiga avaldada survet mingile kolmandale riigile nagu käesoleval juhul, määratlema ja piiritlema taotletava surve eesmärgi ja nende kriteeriumidega hõlmatud isikute või üksuste kategooriad.

273 Seejuures peab sellises otsuses kehtestatud kriteeriumidest nähtuma objektiivne seos nende isikute või üksuste kategooriate ja asjaomase kolmanda riigi vahel, arvestades selliselt määratletud ja piiritletud eesmärki. Täpsemalt peavad need kategooriad olema koostatud nii, et isikutel ja üksustel, keda need hõlmavad, oleks selle kolmanda riigiga objektiivne seos, et selle alusel kehtestatud piiravate meetmetega oleks võimalik saavutada – viisil, mis ei oleks ilmselgelt sobimatu – taotletud surve, mida liit kavatseb sel viisil avaldada. Kui selline seos puudub, oleks selliste meetmete esemeks olevate isikute loetellu kandmise kriteerium ilmselgelt kohatu taotletava eesmärgi saavutamiseks ja seega tuleks seda pidada õigusvastaseks (vt selle kohta 31. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt *vs.* nõukogu, C-225/17 P, EU:C:2019:82, punkt 111).

274 Kui nõukogu võtab määruse vastu ELTL artikli 215 lõike 2 alusel, peab ka see määrus tingimata sellist seost peegeldama, ilma et tal oleks võimalik muuta selle ulatust. Nimelt, kuna sellise määruse eesmärk on rakendada ELL artikli 29 alusel ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas vastu võetud otsust, jõustada selles ette nähtud piiravaid meetmeid, kui need kuuluvad EL toimimise lepingu kohaldamisalasse, ning tagada nende meetmete ühetaoline kohaldamine kõigis liikmesriikides, peab asjaomane määrus piirduma otsuse põhisisu kordamisega ning selles otsuses ette nähtud piiravate meetmete rakendamist puudutavate määratluste ja täpsustustega, ilma et sellega oleks siiski võimalik lisada uusi kriteeriume või piiravaid meetmeid ega muuta selles otsuses sisalduvate kriteeriumide ja meetmete ulatust (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punktid 89 ja 90).

275 Märkides viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 37, et nõukogul on ELTL artikli 215 lõike 2 alusel õigus võtta piiravaid meetmeid „mis tahes „füüsilise või juriidilise isiku“, „mitteriikliku üksuse“ või „kontserni“ suhtes üksnes tingimusel, et EL lepingu V jaotise 2. peatüki alusel vastu

võetud otsuses on sellised meetmed ette nähtud“, tuletas Üldkohus sisuliselt õigesti meelde, et selliseid piiravaid meetmeid on võimalik võtta üksnes siis, kui on tehtud otsus ELL artikli 29 alusel. Neil asjaoludel ei saa viienda vaidlustatud kohtuotsuse seda punkti tõlgendada nii, nagu Üldkohus oleks märkinud selles punktis, et nõukogu võib ELTL artikli 215 lõike 2 alusel määrust vastu võttes jätta täitmata nõude, et sellises otsuses ette nähtud loetellu kandmise kriteeriumid, mida selles määruses on korratud, peavad olema suunatud selliste isikute, rühmituste ja mitteriiklike üksuste kategooriatele, kellel on objektiivne seos kolmanda riigiga, millele liit kavatseb vastu seista.

276 Asjaolu, et viies apellant on viienda vaidlustatud kohtuotsuse punkti 37 vääralt tõlgendanud, kinnitab ka see, et nimetatud kohtuotsuse punktis 41, mida see apellant ei ole vaidlustanud, rõhutas Üldkohus, et kriteeriumi g puhul esineb vähemalt kaudne seos selle kriteeriumiga hõlmatud ettevõtjate ja asjaomase kolmanda riigi, st Venemaa Föderatsiooni vahel, sest see kriteerium puudutab muu hulgas füüsiliste isikute kategooriat, kes on seotud teatud majandussektoritega, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, mis võimaldab tal jätkata destabiliseerimis- ja agressioonipoliitikat Ukraina suhtes.

277 Eeltoodud põhjendusi arvestades tuleb kolmas väide kohtuasjas C-111/24 P tagasi lükata.

2. Kohtuasjades C-711/23 P ja C-35/24 P esitatud kolmandate väidete teine osa

a) Poolte argumendid

278 Kohtuasjas C-711/23 P esitatud apellatsioonkaebuse kolmanda väite teises osas märgib kolmas apellant, et isegi kui eeldada, et kriteeriumis g nimetatud „suur sissetulekuallikas“ peab pärinema majandussektoritest, mitte juhtivatelt ettevõtjatelt, rikkus Üldkohus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 101 ja sellele järgnevates punktides õigusnormi, kui ta lükkas tagasi tema vastuväite selle kriteeriumi õigusvastasuse kohta.

279 Üldkohus kasutas nimelt selle kriteeriumi „objektiivset“ tõlgendust, mis võimaldab nõukogul kehtestada piiravaid meetmeid juhtivate ettevõtjate suhtes üksnes põhjusel, et nad on seotud majandussektoriga, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, sõltumata selle isiku individuaalsest käitumisest ja panusest. Kriteeriumi g selline tõlgendus on aga vastuolus üldpõhimõttega, et liidu piiravate meetmete korra eesmärki ja ulatust arvestades peab sellistel meetmetel olema eesmärk kutsuda esile asjaomaste isikute käitumise muutumine. Nimelt ei ole käesolevas asjas juhtivatel ettevõtjatel, kelle suhtes piiravaid meetmeid kohaldatakse, võimalik teada, mida nad peavad oma käitumises muutma, et meetmeid neile enam ei kohaldataks.

280 Sellessamas teises väiteosas märgib kolmas apellant, et nõukogu jättis õiguskindluse põhimõtet eirates eelnevalt ja selgelt määratlemata majandussektori, millega ta pidi olema seotud.

281 Ka neljas apellant märgib kohtuasjas C-35/24 P esitatud apellatsioonkaebuse kolmanda väite teises osas, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta lükkas neljandas vaidlustatud kohtuotsuses tagasi kriteeriumi g õigusvastasuse vastuväite, mille ta Üldkohtus oli esitanud. Nimelt jätab Üldkohtu analüüs selle kohtuotsuse punktides 87, 89 ja 90 tähelepanuta asjaolu, millele neljas apellant Üldkohtus tugines, et ELTL artikli 215 lõike 2 kohaselt peab sellise loetellu kandmise kriteeriumi nagu kriteeriumi g eesmärk olema esile kutsuda nende isikute käitumise muutumine, kelle suhtes

piiravaid meetmeid kohaldatakse, mitte aga teha neid isikuid „kaudseteks kannatanuteks“. Seega saab nõukogu selle sätte alusel võtta üksnes piiravaid meetmeid, mis võivad arusaadavalt ja realistlikult muuta asjaomase isiku käitumist.

282 See, kuidas Üldkohus tõlgendas kriteeriumiga g hõlmatud ettevõtjate „mõju“ – nimelt, et see tähendab suhtelist tähtsust, mis neil ettevõtjatel peab olema majandussektoris, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas –, viiks aga olukorrani, kus asjaomaste isikute suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid selle eest, kes nad on, mitte aga selle eest, mida nad teevad või peaksid tegema, mistõttu nende isikute individuaalset käitumist ja panust ei võeta arvesse.

283 Neljas apellant täpsustab samuti, et kuigi asjaolu, et kriteeriumi g tähenduses juhtiv ettevõtja lahkub ametist või müüb oma osaluse ettevõtjas, mille üle ta teostab kontrolli, võimaldaks kindlasti tühistada selle ettevõtja suhtes võetud piiravad meetmed, ei mõista ta, kuidas Venemaa Föderatsioon kannatab asjaolu tõttu, et selline isik oli sunnitud asjaomasest majandussektorist lahkuma, ega seda, kuidas see asjaolu aitab kaasa liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkide saavutamisele.

284 Nõukogu, keda kohtuasjas C-35/24 P toetavad Tšehhi Vabariik, Läti Vabariik ja komisjon, vaidlustab kolmanda ja neljanda apellandi argumentide põhjendatuse.

b) Euroopa Kohtu hinnang

285 Sissejuhatuseks tuleb tõdeda, et nagu on juba märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 126, tuleb kolmanda ja neljanda apellandi poolt oma kolmandate väidete teise osa põhjendamiseks teise võimalusena esitatud argumente lugeda koostoimes argumentidega, mille nad esitasid nende väidete esimeses osas ning mis on kokkuvõtlikult esitatud käesoleva kohtuotsuse punktides 94 ja 96.

286 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et teises väiteosas heidavad kolmas ja neljas apellant Üldkohtule sisuliselt ette õigusnormi rikkumist, kui ta otsustas vastavalt kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 104–109 ja neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 87–92, et kriteerium g ei ole õigusvastane.

287 Täpsemalt leiavad need apellandid, et ettevõtjate mõju majandussektorites, millega nad on seotud, ei saa samastada isikliku käitumisega või vähemalt piisavalt selge isikliku käitumisega, mis võimaldaks neil muuta oma käitumist nii, et nende suhtes ei kohaldataks enam piiravaid meetmeid. Niisugune käitumine, mille paratamatu isiklik laad tuleneb kolmanda apellandi sõnul liidu piiravate meetmete korra eesmärgist ja ulatusest endast või neljanda apellandi sõnul ELTL artikli 215 lõikest 2, saab olla piisavalt selge üksnes siis, kui puudutatud isikud, isegi kui neil ei ole isiklikku seost Venemaa Föderatsiooni valitsusega, on ise sellele valitsusele suur sissetulekuallikas. Kuna Üldkohus lükkas kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 70 ja neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 57 kriteeriumi g sellise tõlgenduse tagasi, oleks ta seega pidanud nende õigusvastasuse vastuväitega nõustuma.

288 Veel tuleb sissejuhatuseks meenutada – osas, milles kolmas apellant heidab nõukogule ette õiguskindluse põhimõtte rikkumist, sest viimane ei määratlenud eelnevalt ja selgelt majandussektorit, millega ta pidi olema seotud –, et vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 esimesele lõigule tuleb apellatsioonkaebus esitada Üldkohtu lahendi peale. Seega on apellatsioonkaebuse argumendid, milles ei vaidlustata kohtuotsust, mille Üldkohus tegi mõne

otsuse tühistamise nõude kohta, vaid seda otsust, mille tühistamist Üldkohtus nõuti, ilmselgelt vastuvõetamatud (17. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Inpost Paczkomaty *vs.* komisjon, C-431/19 P ja C-432/19 P, EU:C:2020:1051, punkt 108 ja seal viidatud kohtupraktika).

289 Neid sissejuhatavaid märkusi arvestades tuleb meenutada, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 271, võib selle kriteeriumi õiguspärasust mõjutada üksnes asjaolu, kui kriteerium, mis on piiravate meetmete kehtestamise alus, on ilmselgelt sobimatu võrreldes pädeva institutsiooni taotletava eesmärgiga. Täpsemalt ei saa selliste isikute loetellu kandmise kriteeriumi, kelle suhtes kohaldatakse kolmandat riiki käsitlevaid piiravaid meetmeid, pidada õigusvastaseks, kui need on suunatud selliste isikute või üksuste kategooriatele, kellel on kas või kaudselt objektiivne seos kõnealuse kolmanda riigiga.

290 Nagu komisjon Euroopa Kohtu istungil sisuliselt märkis ning nagu sedastas kohtujurist kohtuasjas C-711/23 P esitatud ettepaneku punktis 86 ja kohtuasjas C-35/24 P esitatud ettepaneku punktis 83, siis kuivõrd loetellu kandmise kriteerium ei ole eelkõige sellise seose olemasolu tõttu taotletava eesmärgi suhtes ilmselgelt sobimatu, ei saa viis, kuidas see seos väljendub selle kriteeriumi elementides, seada kahtluse alla selle kriteeriumi kehtivust.

291 Käesolevas asjas otsustas Üldkohus õigustatult kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 107 ja 108 koostoimes selle punktidega 66 ja 67 ning neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 90 ja 91 koostoimes selle punktiga 54 et kriteeriumist g nähtus „loogiline“ ja seega objektiivne seos ühest küljest selle vahel, et see on suunatud tähtsatele ettevõtjatele majandussektorites, millega nad on seotud ja mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, ning teisest küljest eesmärgi vahel suurendada sellele kolmandale riigile avaldatavat survet ja selle riigi tegevuse maksumust. Nagu Üldkohus õigustatult leidis kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 108 ja neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 91, hõlmab kriteerium g neile ettevõtjatele viidates selliseid isikuid, kelle suhtes piiravate meetmete võtmine võib suurendada Venemaa Föderatsiooni tegevuse maksumust Ukrainas, arvestades seda, kui tähtsad on need majandussektorid Venemaa majanduse jaoks.

292 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et kriteerium g on suunatud isikute või üksuste kategooriatele, kellel on Venemaa Föderatsiooni valitsusega objektiivne seos, mistõttu on see sobiv eelmises punktis nimetatud eesmärgi saavutamiseks ja seda ei saa seega pidada õigusvastaseks.

293 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et Üldkohus leidis õigesti, et kriteerium g ei ole õigusvastane.

294 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb kohtuasjades C-711/23 P ja C-35/24 P esitatud kolmandate väidete teine osa tagasi lükata.

D. Väited, et Üldkohus on võrdse kohtlemise põhimõtte analüüsimisel rikkunud õigusnorme

1. Poolte argumendid

295 Kohtuasjas C-704/23 P esitatud apellatsioonkaebuse neljanda väite esimeses osas heidab teine apellant Üldkohtule ette, et viimane rikkus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 135, 137 ja 138 võrdse kohtlemise põhimõtet. Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika kohaselt ei oleks Üldkohus pidanud arvesse võtma mitte ainult kriteeriumi g sõnastust, vaid ka selle kohaldamise

tegelikke tagajärgi statistilisest seisukohast. Käesoleval juhul on kõik 43 isikut, kes on selle kriteeriumi alusel loetellu kantud, Vene kodanikud ning neid koheldi nende kodakondsuse tõttu ebasoodsalt.

296 Lisaks, vastupidi sellele, mida leidis Üldkohus, ei saa sellist ebavõrdset kohtlemist leevendada teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 138 mainitud seaduslikkuse põhimõttega. Vastasel juhul kaotaks võrdse kohtlemise põhimõte oma mõtte, kuivõrd piiravate meetmete raames oleks võimatu tõendada mis tahes ebavõrdsust, ning see jätab isikud, kelle suhtes neid meetmeid kohaldatakse, ilma igasugusest õiguskaitsevahendist.

297 Kohtuasjades C-711/23 P ja C-35/24 P esitatud apellatsioonkaebuste põhjendamiseks esitatud viiendates väidetes märgivad kolmas ja neljas apellant, et kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 143–145 ja neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 124–131 rikkus Üldkohus võrdse kohtlemise põhimõtet. Nimelt tuleneb Euroopa Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast, et ebavõrdse kohtlemise väidete üle otsustamiseks peab selline kohus nagu Üldkohus analüüsima mitte ainult kõnealuse loetellu kandmise kriteeriumi sõnastust, vaid ka seda, kuidas seda praktikas kohaldatakse, analüüsides selleks kättesaadavat statistikat. Vastupidi sellele, mida otsustas Üldkohus, ei ole seega oluline, et kriteerium g ei viita loetellu kantud isikute kodakondsusele ja et nõukogu võib selle kriteeriumi alusel loetellu kanda mis tahes kodakondsusega füüsilised isikuid. Nimelt olid 5. juunil 2023 kriteeriumi g alusel loetellu kantud 43 isikut või vähemalt 34 isikut, kes olid selle alusel kolmanda ja neljanda vaidlustatud kohtuotsuse kuulutamise kuupäeval loetellu kantud, kõik Venemaa kodanikud. Kuivõrd Üldkohus ei analüüsinud nõukogu poolt kriteeriumi g kohaldamise konkreetseid tagajärgi, ei teostanud see kohus selle kriteeriumi õiguspärasuse täielikku kontrolli.

298 Kolmas ja neljas apellant tuginevad asjaoludele, mis on analoogsed käesoleva kohtuotsuse punktis 296 kokku võetutega, väites, et neid kaalutlusi ei sea kahtluse alla seaduslikkuse põhimõte, millele Üldkohus viitab kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 145 ja neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 129.

299 Nõukogu, keda kohtuasjas C-35/24 P toetavad Tšehhi Vabariik, Läti Vabariik ja komisjon, vaidlustab teise kuni neljanda apellandi argumentide põhjendatuse.

2. Euroopa Kohtu hinnang

300 Teine kuni neljas apellant heidavad Üldkohtule sisuliselt ette, et ta rikkus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 137 ja 138, kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 143–145 ning neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 124–131 õigusnormi, kui ta analüüsis küsimust, kas nõukogu rikkus võrdse kohtlemise põhimõtet, võttes piiravaid meetmeid kriteeriumi g tähenduses juhtivate ettevõtjate suhtes.

301 Sellega seoses olgu nenditud, et võrdse kohtlemise põhimõte, mis on samuti kaitstud harta artikliga 20, on liidu õiguse üldpõhimõte, mis nõuab, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (30. novembri 2023. aasta kohtuotsus MG *vs.* EIP, C-173/22 P, EU:C:2023:932, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).

302 Samuti tuleb rõhutada, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 271, on nõukogul piiravate meetmete eset, loetellu kandmise kriteeriume ja nende kriteeriumidega hõlmatud isikute kategooriaid määratledes ulatuslik kaalutlusruum ning et piiravate meetmete valdkonnas võetud

meetme õiguspärasust võib mõjutada üksnes see, kui selline meede on ilmselgelt sobimatu selle institutsiooni taotletava eesmärgi saavutamiseks, kusjuures seda kohtupraktikat kohaldatakse ka võrdse kohtlemise põhimõttele (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 132, ja 25. juuni 2020. aasta kohtuotsus VTB Bank *vs.* nõukogu, C-729/18 P, EU:C:2020:499, punkt 70).

303 Nagu Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 137, kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 144 ja neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 127 õigesti otsustas, kuuluvad kriteeriumi g kohaldamisalasse igasuguse erisuseta juhtivad ettevõtjad, kes on seotud majandussektoritega, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, eristamata neid ettevõtjaid mis tahes kriteeriumi, näiteks kodakondsuse alusel. Neil asjaoludel ei saa asuda seisukohale, et Venemaa kodakondsusega isikuid koheldakse kriteeriumi g sõnastust arvestades ja selle kohaldamisel erinevalt muu kodakondsusega isikutest.

304 On tõsi, et tingimus, mille kohaselt peavad kriteeriumi g kohaldamisalasse kuuluvad juhtivad ettevõtjad olema seotud selliste majandussektoritega, tähendab, et enamikul juhtudel on nendel ettevõtjatel Venemaa kodakondsus. See tuleneb siiski loogiliselt asjaolust, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 273 ja 275 ning sisuliselt ka teise vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 79–83, kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 66–70, 107 ja 108 ning neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 54–57, 90 ja 91, kuulub kriteerium g nende meetmete raamistikku, mille eesmärk on avaldada survet Venemaa Föderatsiooni valitsusele, et viimane lõpetaks Ukraina destabiliseerimise ja agressiooni selliste isikute ja üksuste vahendusel, kellel on selle kolmanda riigiga objektiivne seos, nagu juhtivad ettevõtjad.

305 Lisaks nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 285–294, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta leidis kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 106–109 ja neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 89–92, et kriteerium g ei olnud õigusvastane, sest see ei olnud taotletavate eesmärkide saavutamiseks ilmselgelt sobimatu. Need kaalutlused on *mutatis mutandis* kohaldatavad ka küsimuses, kas kriteeriumi g alusel võetud piiravad meetmed on vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega, sealhulgas kohtuasjas C-704/23 P.

306 Seega nähtub kolmest eelmisest punktist, et nagu Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 137, kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 144 ja neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 127 õigesti otsustas, ei saa asjaolu, et kriteeriumi g alusel on valdavalt võetud piiravaid meetmeid Vene kodakondsusega juhtivate ettevõtjate suhtes, viia järelduseni, et seda kriteeriumi vastu võttes ja kohaldades rikkus nõukogu võrdse kohtlemise põhimõtet.

307 Lisaks, nagu märkis Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 139 ja neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 128, ei saa ulatuslikku kaalutlusruumi, mis nõukogul on selleks, et tuvastada juhtivad ettevõtjad, kelle suhtes võidakse kohaldada piiravaid meetmeid kriteeriumi g alusel, mõista võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisena (vt analoogia alusel 25. juuni 2020. aasta kohtuotsus VTB Bank *vs.* nõukogu, C-729/18 P, EU:C:2020:499, punkt 70).

308 Lõpuks, nagu Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 138, kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 145 ja neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 129 sisuliselt õigesti otsustas, ei saa nõukogule ette heita – arvestades seda ulatuslikku kaalutlusruumi ja kriteeriumi g õiguspärasust võrdse kohtlemise põhimõtte seisukohast –, et ta rikkus seda põhimõtet, sest tema võetud piiravaid meetmeid ei kohaldata kõigi füüsiliste isikute suhtes, kes võivad selle kriteeriumiga seatud tingimustele vastata.

309 Eeltoodud põhjendusi arvestades tuleb neljanda väite esimene osa kohtuasjas C-704/23 P ning viiendad väited kohtuasjades C-711/23 P ja C-35/24 P tagasi lükata.

E. Väited, et Üldkohus on rikkunud õigusnorme ning moonutanud faktilisi asjaolusid ja tõendeid seoses küsimusega, kas kriteeriumi g koostisosad olid viie apellandi puhul täidetud

310 Käesolevas jaos käsitletakse viie apellandi väiteid õigusnormide rikkumise ning faktiliste asjaolude ja tõendite moonutamise kohta Üldkohtu analüüsis, mille eesmärk oli kõigis viies vaidlustatud kohtuotsuses kindlaks teha, kas nõukogu tegi hindamisvigu, kui ta leidis, et kriteeriumi g koostisosad olid neid faktilisi asjaolusid ja tõendeid arvestades nende apellantide puhul täidetud, ning kvalifitseeris nad seega nende suhtes võetud piiravate meetmete põhjendustes „juhtivateks ettevõtjateks […], kes on seotud majandussektoritega, mis on suur sissetulekuallikas […] Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“.

311 Täpsemalt on tegemist kohtuasjas C-696/23 P esitatud teise väite esimese osaga, kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite esimese osa kolmanda etteheitega, esimese väite teise osa esimese etteheite ja teise väitega, kohtuasjas C-711/23 P esitatud esimese väitega ja neljanda väite neljanda kuni kuuenda osaga, kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite esimese kuni kolmanda osaga, neljanda väite esimese osaga ja neljanda väite teise osa teise etteheitega ning kohtuasjas C-111/24 P esitatud viienda, kuuenda ja kaheksanda väitega.

312 Esimene osa nendest väidetest ja argumentidest käsitleb sisuliselt õigusnormi rikkumisi ja moonutusi, mille Üldkohus pani toime oma analüüsis selle kohta, kas see sektor, milles teine kuni viies apellant tegutsevad või tegutsesid, kujutas endast kriteeriumi g tähenduses Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks „suurt sissetulekuallikat“. Nende väidete ja argumentide teine osa puudutab sisuliselt väidetavaid õigusnormide rikkumisi ja moonutusi, mille Üldkohus pani toime, kui ta analüüsis küsimust, kas teine apellant on „juhtiv“ ettevõtja selle kriteeriumi tähenduses ning kas esimene ja viies apellant olid „seotud“ selle kriteeriumi tähenduses.

313 Tuleb täpsustada, et arvestades asjaolu – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 162 –, et esimese apellandi esimese väite põhjendamiseks esitatud teatud argumendid puudutasid nii faktiliste asjaolude õiguslikku kvalifitseerimist kui ka mõiste „mõju“ tõlgendamist kriteeriumi g tähenduses, on kõiki neid argumente, eelkõige neid, mis puudutavad faktiliste asjaolude kvalifitseerimist, käesoleva kohtuotsuse punktides 166–186 juba analüüsitud.

1. Väidetavad õigusnormide rikkumised ja moonutused Üldkohtu analüüsis selle kohta, kas majandussektorid, millega teine kuni viies apellant on seotud või olid seotud, kujutavad endast Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suurt sissetulekuallikat

314 Kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite teise osa esimeses etteheites ja teises väites, kohtuasjas C-711/23 P esitatud esimeses väites ja neljanda väite neljandas kuni kuuendas osas, kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite esimeses kuni kolmandas osas ja neljanda väite teise osa teises etteheites ning lõpuks kohtuasjas C-111/24 P esitatud viiendas ja kuuendas väites märgivad teine kuni viies apellant, et Üldkohus rikkus õigusnorme või lausa moonutas fakte ja tõendeid, kui ta analüüsis küsimust, kas majandussektorid, millega nad on või olid seotud, on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

315 Arvestades nende seotust, käsitletakse kohtuasjas C-704/23 P esitatud teist väidet ning kohtuasjades C-711/23 P ja C-35/24 P esitatud esimeste väidete esimest osa – millega teine kuni neljas apellant heidavad Üldkohtule ette, et viimane eiras oma kohtuliku kontrolli ulatust – käesoleva alajao esimeses osas koos. Selle alajao teises osas käsitletakse muid eelmises punktis nimetatud argumente.

a) Kohtuasjas C-704/23 P esitatud teine väide ning kohtuasjades C-711/23 P ja C-35/24 P esitatud esimeste väidete esimene osa

1) Poolte argumendid

316 Kohtuasjas C-704/23 P esitatud teises väites heidab teine apellant Üldkohtule ette, et viimane eiras oma kohtuliku kontrolli ulatust, asendades teiste vaidlusaluste loetellu jätmise aktide põhjendustes esitatud nõukogu hinnangu ja arutluskäigu enda hinnangu ja arutluskäiguga. Nendes põhjendustes märkis nõukogu selleks, et järeldada, et teine apellant vastab kriteeriumi g koostisosadele, et Yandexilt „saab Venemaa Föderatsiooni valitsus märkimisväärset maksutulu“, mis tähendab, et ta luges „suureks sissetulekuallikaks“ Yandexi maksupanuse, mitte aga tulu, mis on saadud majandussektorist, milles see äriühing tegutseb, ja mida ei olnud pealegi nendes põhjendustes mainitud. Teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 96–108 jättis Üldkohus aga kontrollimata, kas nõukogu tegi selles osas hindamisvea. Lisaks ei kontrollinud Üldkohus – vastupidi sellele, mida ta ometi märkis selle kohtuotsuse punktides 82 ja 83 –, kas sissetulekuallikas, milleks oli Venemaa Föderatsiooni valitsusele mitte üksnes Yandex, vaid kogu majandussektor, millega teine apellant oli seotud, oli „suur“ kriteeriumi g tähenduses.

317 Kohtuasjas C-711/23 P esitatud esimese väite esimeses osas heidab kolmas apellant Üldkohtule ette, et viimane eiras kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 69–74, 81–83 ja 98 oma kohtuliku kontrolli ulatust, asendades nõukogu hinnangud ja põhjendused enda omadega. Nimelt, kuigi see institutsioon püüdis nii vaidlusaluste aktide põhjendustes kui ka Üldkohtule esitatud tõenditega näidata, et MMK tasutud maksude tõttu oli see äriühing Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, ilma et teda oleks huvitanud majandussektor, kuhu see äriühing kuulus, või et ta oleks kontrollinud, kas see sektor ise on suur sissetulekuallikas, siis jättis Üldkohus kontrollimata, kas nimetatud institutsioon võis õiguspäraselt piirduda sellise põhjendusega, ning lähtus muudest asjaoludest, mida nendes põhjendustes ei ole esitatud, et järeldada, et asjaomane majandussektor, mida pealegi nendes põhjendustes ei ole mainitud, oli Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

318 Kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite esimeses osas heidab neljas apellant Üldkohtule ette, et viimane eiras neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 56–61 ja 69–74 oma kohtuliku kontrolli ulatust, asendades nõukogu hinnangud ja põhjendused enda omadega. Nimelt, kuigi nõukogu püüdis nii vaidlusaluse otsuse ja määruse põhjendustes kui ka Üldkohtule esitatud tõenditega näidata, et Uralchem oli oma majandusliku tähtsuse tõttu Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, ilma et teda oleks siiski huvitanud majandussektor, kuhu see äriühing kuulus, või et ta oleks kontrollinud, kas see sektor ise on suur sissetulekuallikas, jättis Üldkohus analüüsimata, kas see institutsioon võis piirduda sellise põhjendusega. Lisaks nähtub neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktist 74, et Üldkohus lähtus muudest asjaoludest, mida nendes põhjendustes ei ole esitatud, järeldamaks, et asjaomane majandussektor on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

319 Nõukogu leiab, et kohtuasjas C-704/23 P esitatud teine väide on vastuvõetamatu, sest teise apellandi argumendid on segased ja sisaldavad uut etteheidet, mida Üldkohtus ei esitatud, nimelt et see institutsioon ei viidanud teiste vaidlusaluste loetellu jätmise aktide põhjendustes majandussektoritele.

320 Lisaks leiab nõukogu, et enamik kohtuasja C-35/24 P esimese väite põhjendamiseks esitatud väidetest on vastuvõetamatud, sest neis palutakse Euroopa Kohtul teha otsus faktiküsimuste ja Üldkohtule esitatud tõendite hindamise kohta.

321 Nõukogu, keda kohtuasjas C-35/24 P toetavad Tšehhi Vabariik, Läti Vabariik ja komisjon, vaidlustab teise kuni neljanda apellandi argumentide põhjendatuse.

2) Euroopa Kohtu hinnang

i) Kohtuasjas C-704/23 P esitatud teise väite ja kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite esimese osa vastuvõetavus

322 Mis puudutab esimesena teise apellandi poolt kohtuasja C-704/23 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud teise väite vastuvõetavust, siis tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 157 meenutatud Euroopa Kohtu praktikat arvestades tõdeda, et vastupidi sellele, mida väidab nõukogu, ei ole see väide segane. Nimelt heidab teine apellant nõutud selguse ja täpsusega Üldkohtule ette, et viimane eiras oma kohtuliku kontrolli ulatust, asendades teiste vaidlusaluste loetellu jätmise aktide põhjendustes esitatud nõukogu hinnangu ja arutluskäigu enda omadega seoses küsimusega, kas majandussektor, millega see apellant on seotud, on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

323 Kuigi on tõsi, et selle väite raames märgib see apellant, et nõukogu ei ole nendes põhjendustes määratlenud majandussektorit, millega ta pidi seotud olema, tuleb rõhutada, et nimetatud apellant ei tee sellest pelgast tähelepanekust mingeid õiguslikke järeldusi ning seega ei saa see tema teise väite vastuvõetavust kuidagi mõjutada.

324 Teisena, kuivõrd nõukogu vaidlustab kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite esimese osa vastuvõetavuse, siis tuleb märkida, et selle väiteosaga ei püüa neljas apellant seada kahtluse alla Üldkohtu hinnangut faktilistele asjaoludele ja tõenditele. Nimelt heidab apellant sellele kohtule ette, et viimane eiras oma kohtuliku kontrolli ulatust, asendades nõukogu faktiliste asjaolude hinnangud ja põhjendused enda omadega, mis on õigusküsimus, mida Euroopa Kohus võib apellatsioonimenetluses kontrollida (vt selle kohta 7. jaanuari 2004. aasta kohtuotsus Aalborg Portland jt *vs.* komisjon, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, EU:C:2004:6, punkt 47, ning 29. juuni 2010. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Alrosa, C-441/07 P, EU:C:2010:377, punktid 67 ja 68).

325 Siit järeldub, et kohtuasjas C-704/23 P esitatud teine väide ja kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite esimene osa on vastuvõetavad.

ii) Sisulised küsimused

326 Sisuliselt heidavad teine kuni neljas apellant Üldkohtule ette, et viimane eiras teises kuni neljandas vaidlustatud kohtuotsuses oma kohtuliku kontrolli ulatust, asendades enda põhjendustega need põhjendused, mille nõukogu esitas nende aktide vastavates põhjendustes, mille tühistamist nad

taotlesid. Nimelt, kui nõukogul oli alust – selleks, et asuda seisukohale, et need äriühingud, milles need isikud tegutsesid, on seotud majandussektoriga, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas – tugineda nende maksukoormusele või majanduslikule tähtsusele, siis Üldkohus ei kontrollinud põhjenduste selle osa põhjendatust ja esitas teistsugused põhjendused kui nõukogu.

327 Sellega seoses olgu meenutatud, et harta artikliga 47 tagatud kohtuliku kontrolli tõhusus nõuab muu hulgas, et liidu kohus kontrolliks, kas otsus, mis puudutab asjaomast isikut või üksust isiklikult, põhineb piisavalt kindlal faktilisel alusel. See hõlmab otsuse aluseks olevates põhjendustes väidetud asjaolude kontrollimist, mistõttu kohtulik kontroll ei piirdu esitatud põhjuste abstraktse tõepärasuse hindamisega, vaid käsitleb küsimust, kas need põhjused või vähemalt üks neist, mis iseenesest on piisav alus selle otsuse tegemiseks, on tõendatud. Selleks peab liidu kohus niisugusel kontrollimisel nõudma vajaduse korral liidu pädevalt asutuselt selle kontrolli jaoks asjakohaste konfidentsiaalsete või mittekonfidentsiaalsete andmete või tõendite esitamist. Kuigi ei ole nõutav, et nimetatud asutus esitaks liidu kohtule kogu teabe ja kõik tõendid, millel põhinevad väidetud põhjendused selles aktis, mille tühistamist taotletakse, on tähtis, et esitatud teave või tõendid toetaksid puudutatud isiku vastu kasutatud põhjendusi (vt selle kohta 28. novembri 2013. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* Fulmen ja Mahmoudian, C-280/12 P, EU:C:2013:775, punktid 64, 65 ja 67 ning seal viidatud kohtupraktika).

328 Mis puudutab kohtuasju C-704/23 P, C-711/23 P ja C-35/24 P, siis tuleb tõdeda, et nende aktide põhjendused, mille tühistamist vastavalt teine kuni neljas apellant nõuavad, näitavad kõik, et need apellandid on juhtivad ettevõtjad, kes on seotud majandussektoritega, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas. Seega pidi Üldkohus nende aktide õiguspärasuse kohtuliku kontrolli raames – vastavalt kriteeriumile g antud tõlgendusele, nagu see tuleneb eelkõige käesoleva kohtuotsuse punktist 125, ja eelmises punktis meenutatud Euroopa Kohtu praktikast lähtudes – muu hulgas kontrollima, millise majandussektori või majandussektoritega iga apellant seotud oli ja kas see sektor või need sektorid on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, analüüsides sellega seoses nõukogu esitatud tõendeid, mida Üldkohtus arutati.

329 Just seda on aga Üldkohus teinud teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 96–109, kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 79–98 ja neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 67–82. Neil asjaoludel ei saa Üldkohtule ette heita, et ta asendas nõukogu põhjendused enda omadega ja eiras seega oma kohtuliku kontrolli ulatust.

330 Osas, milles teine kuni neljas apellant heidavad Üldkohtule ette, et viimane ei piirdunud selle kontrollimisega, kas nõukogu tegi hindamisvea, kui ta järeldas maksukoormust või nende äriühingute, milles nad tegutsesid, majanduslikku tähtsust puudutavatest andmetest, mida on mainitud nende aktide vastavates põhjendustes, mille tühistamist nad nõudsid, et asjaomased majandussektorid on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, või ka seda, et sellega seoses on arvesse võetud muid asjaolusid, mis ei nähtu nendest põhjendustest, tuleb asuda seisukohale, et ühest küljest ei ole need andmed tingimata seotud kriteeriumi g osaga, mis puudutab küsimust, kas sissetulekuallikas, mida mõni majandussektor endast kujutab, on suur, vaid nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 168 ja 192, võivad need andmed olla seotud selle kriteeriumi osaga, mis puudutab seda, et asjaomane ettevõtja on juhtiv ettevõtja.

331 Teisest küljest ja igal juhul ei olnud nõukogu kohustatud – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktis 327 meenutatud Euroopa Kohtu praktikast – esitama liidu kohtule kogu teavet ja tõendeid, mis on seotud põhjendustega selles aktis, mille tühistamist nõutakse, vaid kõnealune kohus peab oma kohtuliku kontrolli raames üksnes veenduma, et talle esitatud teave või tõendid toetavad piisavalt puudutatud isiku suhtes kasutatud põhjendusi.

332 Eeltoodud põhjendusi arvestades tuleb kohtuasjas C-704/23 P esitatud teine väide ning kohtuasjades C-711/23 P ja C-35/24 P esitatud esimese väite esimene osa tagasi lükata.

b) Kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite teise osa esimene etteheide, kohtuasjas C-711/23 P esitatud esimese väite teine osa ja neljanda väite neljas kuni kuues osa, kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite teine ja kolmas osa, neljanda väite esimene osa ja neljanda väite teise osa teine etteheide ning kohtuasjas C-111/24 P esitatud viies ja kuues väide

1) Kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite teise osa esimene etteheide

i) Poolte argumendid

333 Kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite teise osa esimeses etteheites märgib teine apellant, et Üldkohus ei kohaldanud tema suhtes õigesti mõistet „suur sissetulekuallikas“. Seega, kuigi Üldkohus märkis teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 82 ja 83, et kriteeriumi g kohaldamisel tuleb arvesse võtta nende majandussektorite tulusid, millega juhtiv ettevõtja on seotud, tugines Üldkohus selle kohtuotsuse punktides 98–103 andmetele, mis puudutasid üksnes Yandexit, et ekstrapoleerida üheainsa moonutatud tõendi alusel, et majandussektor, milles Yandex tegutseb, on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas. Nii toimides pööras Üldkohus ümber ka tõendamiskoormise ja tuvastas faktilisi asjaolusid ilma ühegi asjakohase tõendita.

334 Nõukogu leiab, et sellise etteheitega soovib teine apellant seada kahtluse alla Üldkohtu poolt tõenditele antud hinnangu, mitte aga tõstatada õigusküsimust, mistõttu tuleb see etteheide tunnistada vastuvõetamatuks. Ta vaidlustab ka apellandi nende argumentide põhjendatuse.

ii) Euroopa Kohtu hinnang

335 Mis puudutab kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite teise osa esimese etteheite vastuvõetavust, siis tuleb tõdeda, et vastupidi sellele, mida väidab nõukogu, ei püüa teine apellant seada kahtluse alla hinnangut, mille Üldkohus tõenditele andis, vaid heidab sellele kohtule ühest küljest ette, et viimane rikkus õigusnormi, kui ta piirdus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 82 ja 83 kriteeriumile g antud tõlgenduse vastaselt selle kontrollimisega, kas Yandex oli Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, kuigi selline kontroll oleks pidanud hõlmama kogu majandussektorit, kuhu see äriühing kuulus, ja teisest küljest seda, et ta moonutas ainsat seda sektorit puudutavat tõendit. Ent vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 158 viidatud Euroopa Kohtu praktikale on tõendite moonutamine õigusküsimus, mis kuulub apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtu pädevusse.

336 Sisulistes küsimustes tuleb tunnistada, nagu väidab teine apellant ja nagu Üldkohus ise teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 103 möönab, et selleks, et Üldkohus saaks selles punktis ning selle kohtuotsuse punktides 107 ja 108 asuda seisukohale, et Venemaa info- ja

kommunikatsioonitehnoloogia sektor on kriteeriumi g tähenduses Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, tugines Üldkohus nimetatud kohtuotsuse punktides 98–106 peamiselt andmetele, mis ei puudutanud mitte seda majandussektorit tervikuna, vaid üksnes Yandexit.

337 Samas tuleb rõhutada, et mõne äriühinguga seotud andmed võivad teatud asjaoludel anda asjakohast teavet selle hindamiseks, kas sissetulekuallikas, mida kujutab endast majandussektor, kuhu see äriühing kuulub, on asjaomase riigi jaoks suur, eriti kui see äriühing on selle majandussektori üks olulisemaid ja kui sissetulek, mida see riik asjaomaselt äriühingult saab, on juba iseenesest suur.

338 Käsitletaval juhul tuvastas Üldkohus teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 98–102, et Yandex oli äriühing, kes pakkus Venemaal peamist internetipõhist otsingumootorit, mis on selles riigis samaväärne Google'iga, oli noteeritud Nasdaqi börsil, sellel oli üle 100 miljoni kasutaja kuus, selle hinnanguline käive oli 500 miljardit Vene rubla (ligikaudu 6 miljardit eurot), see tegutses majanduskasvu seisukohast strateegilises sektoris ja andis panuse Venemaa majanduse eri sektoritesse ökosüsteemina, mis teenindab kümneid miljoneid tarbijaid ja ettevõtjaid Venemaal.

339 Nii toimides tuvastas Üldkohus, et Yandex tegutses Venemaa info- ja kommunikatsioonitehnoloogia sektori juhtiva äriühinguna ja selle sektori laienemise mootorina majandussektoris, mida iseloomustab hüppeline kasv, pakkus eri teenuseid ja tooteid ning tal oli väga palju kliente ja kasutajaid. Ta järeldas teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 103 selle põhjal, et sellist sektorit tuleb „tingimata" pidada Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suureks sissetulekuallikaks. Ta kinnitas seda analüüsi veel selle kohtuotsuse punktides 103 ja 106 arvandmetega, mis näitavad Venemaa info- ja kommunikatsioonitehnoloogia sektori tähtsust sisemajanduse koguprodukti (SKP) ja töötajate seisukohast, ning asjaoluga, et makse selle sektori äritegevuse ja rahavoogude pealt tuleb arvesse võtta nii, et need aitavad kaudselt kaasa märkimisväärse tulu teenimisele selle valitsuse jaoks.

340 Sellise arutluskäiguga tugines Üldkohus seega piisavalt konkreetsete, täpsete ja ühtelangevate kaudsete tõendite kogumile, mis tõendasid – eelkõige selles sektoris tegutsevat peamist äriühingut puudutavate andmete põhjal –, et nõukogu võis põhjendatult asuda seisukohale, et see sektor on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

341 Neil asjaoludel ja ilma et oleks vaja analüüsida, kas teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 103 mainitud pelgalt kinnitavat tõendit on väidetavalt moonutatud, ei saa teine apellant põhjendatult väita, et Üldkohus tugines ainult sellele tõendile ja pööras seega tõendamiskoormise ümber.

342 Eeltoodut arvestades tuleb kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite teise osa esimene etteheide tagasi lükata.

2) Kohtuasjas C-711/23 P esitatud esimese väite teine osa ja neljanda väite neljas kuni kuues osa

i) Poolte argumendid

343 Kohtuasja C-711/23 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud esimese väite teises osas väidab kolmas apellant, et Üldkohus moonutas eelkõige kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 86 ja 88 tõendeid ning asendas nõukogu hinnangu enda omaga, kasutades selle

institutsiooni esitatud tõendeid, et tuvastada, et kõnealune majandussektor on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, samas kui need tõendid puudutasid maksusummat, mida maksis äriühing MMK, kus ta tegutses, ning selle äriühingu positsiooni ja suurust selles sektoris.

344 Neljanda väite neljanda osa põhjendamiseks leiab kolmas apellant, et Üldkohus moonutas talle esitatud faktilisi asjaolusid ja tõendeid, mistõttu pööras ta ümber tõendamiskoormise, mis tavaliselt lasub nõukogul. Nimelt, kuigi Üldkohus märkis kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 81, et kriteeriumi g kohaldamiseks arvesse võetav tulu oli nende majandussektorite tulu, millega juhtiv ettevõtja on seotud, tugines ta selle kohtuotsuse punktides 86–89 andmetele, mis puudutavad ainult MMKd, järeldamaks selle kohtuotsuse punktis 90, et Venemaa metallurgiasektor on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas. Ainsat tõendit, mis on selle järeldusega seotud, analüüsiti sama kohtuotsuse punktides 86 ja 93, kuid see ei ole asjakohane, sest see viitab Venemaa Föderatsiooni tulevastele ootustele maksutulu valdkonnas.

345 Igal juhul ei esitanud nõukogu ühtegi tõendit, mis võimaldaks tuvastada, et sissetulekuallikas, mida Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks kujutab endast metallurgiasektor, oli tõepoolest suur võrreldes selle valitsuse kogu eelarvetuluga. Seega on Üldkohtu järeldus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 90 sisuliselt ebaõige ja põhjendamata. Lisaks ei analüüsinud Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 92 õigesti kolmanda apellandi esitatud tõendeid, mistõttu ta hinnang oli hüpoteetiline ja järeldus vastuoluline.

346 Kolmas apellant heidab neljanda väite viiendas osas Üldkohtule ette, et viimane rikkus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 87 õigusnormi, rikkudes tõendamiskoormist ja kaitseõigusi käsitlevaid norme, sest ta eeldas selles punktis väljendit „ei ole mingit kahtlust“ kasutades, et Venemaa metallurgiasektor on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

347 Neljanda väite kuuendas osas heidab kolmas apellant Üldkohtule ette, et viimane leidis kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 98, et asjaomases majandussektoris kohustuslikult tasutud maksud võivad õigustada piiravate meetmete võtmist mõne füüsilise isiku suhtes. Kuna maksude tasumine on seadusest tulenev kohustus, millest füüsilised ja juriidilised isikud ei saa vabaneda, ei ole isikul, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, mingit võimalust käituda viisil, mille tagajärjel neid meetmeid talle enam kohaldata.

348 Nõukogu vaidleb kolmanda apellandi argumentide põhjendatusele sisuliselt vastu, täpsustades samas, et osas, milles apellant vaidlustab tõendite piisavuse ja püüab seega saavutada nende uuesti läbivaatamist, on need argumendid vastuvõetamatud.

ii) Euroopa Kohtu hinnang

349 Kõigepealt tuleb tõdeda, et kõik kolmanda apellandi poolt oma esimese väite teise osa ja neljanda väite neljanda kuni kuuenda osa põhjendamiseks esitatud argumendid on vastuvõetavad. Nimelt vaidlustab apellant nende argumentidega teatud faktilised asjaolud ja tõendid, mida Üldkohus analüüsis, põhjendades seda kas sellega, et see kohus on neid moonutanud, või sellega, et kohus asendas nõukogu arutluskäigu enda omaga või rikkus tõendamiskoormist käsitlevaid norme. Ent sellised etteheited kujutavad endast küsimusi, mida Euroopa Kohus võib vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktides 158, 226 ja 324 viidatud kohtupraktikale apellatsioonimenetluses kontrollida.

350 Mis puudutab kõigepealt kolmanda apellandi esimese väite teises osas ning neljanda väite neljandas ja viiendas osas toodud etteheiteid, et Üldkohus moonutas kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 86–89 tõendeid või esitas eeldusel põhineva põhjenduse ning pööras seega ümber tõendamiskoormise, siis tuleb need tagasi lükata, sest apellant tõlgendab neid punkte valesti.

351 Nimelt analüüsis Üldkohus kõigepealt kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 86 kahte tõendit, mis tema järelduste kohaselt võimaldavad „hõlpsasti“ järeldada, et metallurgiasektor on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas. Vastupidi sellele, mida väidab kolmas apellant, puudutasid need kaks tõendit – sõltumata asjaolust, et ühe neist esitas MMK – tõepoolest kogu maksutulu, mida Vene metallurgiasektor võis Venemaa valitsusele sisse tuua perioodil, mida vaidlusalused aktid hõlmasid, ja mitte ainult MKK maksupanust, mistõttu Üldkohus neid ei moonutanud.

352 Lisaks, kaugel sellest, et Üldkohus jättis tähelepanuta asjaolu, et need tõendid viitasid üksnes prognoosidele selle perioodi kohta, leidis see kohus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 93, et neil on oluline tõendusjõud, sest need „näitavad selle tulu suurust, mis nimetatud sektorist võib Venemaa riigieelarvesse laekuda“. Ent vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 158 meenutatud Euroopa Kohtu praktikale ei kuulu nende tõendite tõendusjõu hindamine – välja arvatud juhul, kui Üldkohus on neid moonutanud – apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtu kohtulikule kontrollile.

353 Seetõttu järeldas Üldkohus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 87, et vaatamata asjaolule, et nõukogu ei esitanud Venemaa Föderatsiooni valitsusele metallurgiasektorist saadava tulu kohta arvandmeid, „ei ole mingit kahtlust“, et see sektor on nimetatud valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, kusjuures seda hinnangut tuleb mõista Üldkohtu poolt varem sama kohtuotsuse punktis 86 tuvastatud faktiliste asjaolude põhjal, mitte aga kui eeldust, millega see kohus nõukogu kasuks nõustus.

354 Alles seejärel analüüsis Üldkohus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 88 ja 89 MMK positsiooni ja tähtsust Venemaa metallurgiasektoris, et seda järeldust kinnitada. Metallurgiasektorist saadud tulu puudutavate tõendite analüüsi pelgalt kinnitavat hindamist ei saa kritiseerida, sest nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 337, võivad äriühinguga seotud andmed teatud asjaoludel anda tunnistust sellest, et sissetulekuallikas, mida mingi riigi valitsusele kujutab endast mõni majandussektor, kuhu see äriühing kuulub, on suur, eriti kui see äriühing on – nagu MMK puhul vastavalt Üldkohtu järeldustele, mis asuvad kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse eespool viidatud punktides – üks asjaomase sektori kõige tähtsamaid ja on juba eraldi võetuna Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

355 Edasi, mis puudutab kolmanda apellandi etteheidet, et Üldkohtu järeldus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 90 on sisuliselt ebaõige ja põhjendamata, sest nõukogu ei ole esitanud ühtegi tõendit, mis näitaks, et sissetuleku allikas, mida Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks endast kujutab metallurgiasektor, oli tõepoolest suur võrreldes selle valitsuse kogu eelarvetuluga, siis piisab, kui meenutada, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 138 ja nagu Üldkohus on kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 92 samuti õigesti järeldanud, et kriteeriumi g tähenduses mõiste „suur sissetulekuallikas“ ei tähenda seda, et tuleb arvesse võtta selle tulu osakaalu, mida see valitsus mõnest majandussektorist sai, võrreldes selle valitsuse kogu eelarvetuluga.

356 Lõpuks tuleb tagasi lükata neljanda väite kuues osa, milles kolmas apellant heidab Üldkohtule ette, et viimane leidis kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 98, et asjaomases majandussektoris kohustuslikult tasutud makse võib arvesse võtta, et teha kindlaks, kas sissetulekuallikas, mida see sektor endast kujutab, on suur. Nagu Üldkohus selles punktis õigesti leidis ja nagu nähtub ka käesoleva kohtuotsuse punktist 140, hõlmab mõiste „suur sissetulekuallikas" kogu tulu, mis on saadud asjaomasest majandussektorist, mis tähendab, et arvesse tuleb võtta muu hulgas selles sektoris tegutsevate äriühingute makstud makse. Asjaolu, et maksude tasumine on seadusest tulenev kohustus, millest nendes sektorites tegutsevad isikud ei saa vabaneda, ei oma seega tähtsust selle kontrollimisel, kas sissetulekuallikas, mida nimetatud sektor endast kujutab, on suur.

357 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kohtuasja C-711/23 P esimese väite teine osa ja neljanda väite neljas kuni kuues osa tagasi lükata.

3) Kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite teine ja kolmas osa ning neljanda väite esimene osa ja teise osa teine etteheide

i) Poolte argumendid

358 Kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite teises osas märgib neljas apellant, et Üldkohus moonutas eelkõige neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 72 nõukogu esitatud tõendeid ja asendas selle institutsiooni hinnangu enda omaga, kui ta järeldas nende tõendite põhjal, et kõnealune majandussektor on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, samas kui need tõendid puudutasid kriteeriumi g muid koostisosi, näiteks seda, kas asjaomane ettevõtja on juhtiv ettevõtja.

359 Esimese väite kolmandas osas heidab neljas apellant Üldkohtule ette, et viimane rikkus neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 75 tõendamiskoormist käsitlevaid norme, sest kasutades selles punktis väljendit „ei ole mingit kahtlust", eeldas ta, et väetisesektor on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

360 Neljanda väite esimeses osas märgib neljas apellant, et Üldkohus rikkus neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 72–75 õigusnormi, kui ta esitas eeldusel põhineva põhjenduse ja pööras tõendamiskoormise ümber, sest ta järeldas asjaolust, et väetisesektor on Venemaa Föderatsiooni strateegiline huvi, seda, et see sektor on tingimata suur sissetulekuallikas Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks. Teise võimalusena võiks Üldkohtu arutluskäiku mõista ka kriteeriumi g ulatuse laiendamisena selles mõttes, et Üldkohus samastas „majandussektorid, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas", kõigi majandussektoritega, mis on Venemaa Föderatsiooni kui riigi strateegiline huvi.

361 Neljanda väite teise osa teises etteheites heidab see apellant Üldkohtule ette, et viimane ei analüüsinud kahte argumenti, mille apellant esitas esimeses kohtuastmes, nimelt et väetisesektori panus Venemaa Föderatsiooni valitsuse tuludesse oli minimaalne ja et Venemaa õigusaktid nägid väetiste ekspordile ette 0% käibemaksumäära. Nende rikkumiste tõttu on neljas vaidlustatud kohtuotsus ebapiisavalt põhjendatud.

362 Neljanda apellandi esimese väite osas leiab nõukogu, et enamik selle väite põhjendamiseks esitatud argumentidest on vastuvõetamatud, sest need puudutavad faktiküsimusi ja Üldkohtule esitatud tõendite hindamist.

363 Mis puudutab neljanda väite teise osa teist etteheidet, siis leiab nõukogu, et küsimus, kas Venemaa väetisesektorist saadud tulu võib pidada „oluliseks“, kuulub tõendite faktilise hindamise alla, mida Euroopa Kohus ei saa uuesti läbi vaadata.

364 Sisulistes küsimustes vaidlustab nõukogu, keda kohtuasjas C-35/24 P toetavad Läti Vabariik ja komisjon, neljanda apellandi argumentide põhjendatuse.

ii) Euroopa Kohtu hinnang

365 Kõigepealt tuleb tõdeda, et esimese väite teine ja kolmas osa ning neljanda väite teise osa teine etteheide on vastuvõetavad. Nimelt väidab neljas apellant oma esimese väite teises osas, et on moonutatud tõendeid ja eiratud Üldkohtu kohtuliku kontrolli ulatust; oma esimese väite kolmandas osas, et rikutud on tõendamiskoormist käsitlevaid norme; ning neljanda väite teise osa teises etteheites, et on rikutud põhjendamiskohustust. Ent nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 101, 158, 226 ja 324 viidatud Euroopa Kohtu praktikast, on kõik need etteheited aga õigusküsimused, mille läbivaatamine kuulub apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtu pädevusse.

366 Sisulises osas, mis puudutab esimesena etteheiteid, millega neljas apellant kritiseerib esimese väite teises ja kolmandas osas ning neljanda väite esimeses osas Üldkohut selles, et viimane moonutas neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 72–75 tõendeid või pööras tõendamiskoormise ümber, kui ta esitas eeldusel põhineva põhjenduse või eiras oma kohtuliku kontrolli ulatust, siis tuleb need tagasi lükata, sest need põhinevad nende punktide vääral tõlgendusel.

367 Esiteks ei saa asjaolu, et Üldkohus võttis neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 72 arvesse tõendeid Uralchemi ja Uralkali majandusliku tähtsuse kohta, et kontrollida, kas väetisesektor on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, mõista kui nende tõendite moonutamist ega Üldkohtu kohtuliku kontrolli ulatuse eiramist. Nimelt, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 337 ja 354, võivad ettevõtjaga seotud andmed teatud asjaoludel anda tunnistust sellest, et sissetulekuallikas, mida üks majandussektor endast kujutab Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks, on suur, eelkõige juhul – nagu käesolevas asjas Uralchemi ja Uralkali puhul, arvestades Üldkohtu järeldusi neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 72–75 –, kui see äriühing on asjaomase sektori üks tähtsamaid.

368 Lisaks ei ole oluline, et neid tõendeid võib kasutada ka selleks, et näidata muu hulgas seda, et asjaomane ettevõtja on juhtiv, sest Üldkohus peab oma kohtuliku kontrolli raames, mille ulatust on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 327, veenduma, et talle esitatud tõendid toetavad põhjendusi, mida liidu pädev asutus selle isiku suhtes kasutas. Kuna käesolevas asjas esitas nõukogu neljanda apellandi kohta põhjendused, milles on muu hulgas märgitud, et ta oli „seotud majandussektoritega, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks oluliseks tuluallikaks“, kontrollis Üldkohus õigusnormi rikkumata selle institutsiooni esitatud tõendeid arvestades, kas majandussektor, millega apellant seotud oli, oli selle valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

369 Teiseks ei saa asuda seisukohale, et eelkõige neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 74 esitas Üldkohus eeldusel põhineva põhjenduse ja pööras seega ümber tõendamiskoormise või et ta laiendas kriteeriumi g ulatust. Nimelt tuvastas Üldkohus talle esitatud tõendite põhjal, mille moonutamist neljas apellant ei väida või mille väidetavat moonutamist ei ole tõendatud – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 367 –, et Venemaa on oluline ülemaailmne tegija väetisesektoris ning et väetisesektoril on oluline roll nii Venemaa kui ka maailma põllumajandusliku toidutööstuse valdkonnas. Ent need tuvastatud faktilised asjaolud võimaldavad ilma mis tahes eeldust kasutamata tuvastada, et Venemaa väetisesektor on – oma

positsiooni, kaalu ja tähtsuse tõttu nii ülemaailmsele kui ka Venemaa varustamisele ning ka selles sektoris tegutseva Uralchemi ja Uralkali tähtsuse tõttu – tingimata suur sissetulekuallikas Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks.

370 Järelikult võis Üldkohus neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 75 sellest õigesti järeldada, et vaatamata asjaolule, et nõukogu ei esitanud arvandmeid tulu kohta, mida Venemaa Föderatsiooni valitsus väetisesektorist saab, „ei ole mingit kahtlust“, et see sektor on selle valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

371 Teisena, mis puudutab neljanda väite teise osa teist etteheidet, milles neljas apellant kritiseerib Üldkohut selles, et viimane ei teinud otsust tema teatud argumentide kohta, siis tuleb meenutada, et vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 101 viidatud Euroopa Kohtu praktikale ei kohusta Üldkohtu põhjendamiskohustus teda esitama ammendavat ning üksikasjalikku ülevaadet menetluse poolte kõigist arutluskäikudest, sest see põhjendus võib olla tuletatav, tingimusel et huvitatud isikutel on võimalik teada saada põhjused, miks Üldkohus nende argumentidega ei nõustunud, ning et Euroopa Kohtul on piisavalt teavet oma kontrolli teostamiseks.

372 Ühest küljest tuleb aga tõdeda, et arvestades Üldkohtu järeldusi ja faktilisi hinnanguid neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 72–74, mis on kokku võetud käesoleva kohtuotsuse punktis 369, võis neljas apellant aru saada, et Üldkohus lükkas kaudselt, kuid kindlalt tagasi tema argumendi, mille kohaselt väetisesektori panus Venemaa Föderatsiooni valitsuse eelarvesse oli minimaalne, ning et ta leidis seega, et suurt sissetulekuallikat tuleb hinnata eraldi, mitte selle eelarvega võrreldes.

373 Teisest küljest võis apellant neljanda vaidlustatud kohtuotsuse samadest punktidest samuti järeldada, et arvestades Venemaa ülemaailmselt olulist rolli väetisesektoris ning selle sektori tähtsust Venemaa ja maailma põllumajanduslikus toidutööstuses, ei piisa asjaolust, et selle riigi õigusaktid näevad väetiste ekspordile ette 0% käibemaksumäära, et seada kahtluse alla väetisesektorilt Venemaa Föderatsiooni valitsusele laekuva tulu olulisust, seda enam, et käibemaks ei ole ainus sellest sektorist pärit sissetulekuallikas.

374 Eeltoodud põhjendusi arvestades tuleb kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite teine ja kolmas osa ning neljanda väite esimene osa ja teise osa teine etteheide tagasi lükata.

4) Kohtuasjas C-111/24 P esitatud viies ja kuues väide

i) Poolte argumendid

375 Kohtuasja C-111/24 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud viiendas väites heidab viies apellant Üldkohtule ette tõendi nr 2 moonutamist viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 74. Selles punktis märkis Üldkohus, et Venemaa suurimate maksumaksjate klassifitseerimine, millele selles tõendis viidatakse, määrati kindlaks Venemaa föderaalse maksuameti määrusega, samas kui viies apellant esitas Üldkohtule esitatud repliigis selle määruse teksti ja märkis, et selles piirduti kriteeriumide kehtestamisega, ilma et seal oleks ühtegi ettevõtjat nimetanud või mingit järjestust tehtud. Võttes aga arvesse asjaolu, et tõend nr 2 üksinda võimaldas Üldkohtul selle kohtuotsuse punktis 106 järeldada, et nõukogu võis põhjendatult asuda seisukohale, et pangandussektor on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, on selle moonutamise tagajärg see, et see punkt ei ole piisavalt põhjendatud.

376 Kuuendas väites leiab viies apellant, et Üldkohus põhjendas viienda vaidlustatud kohtuotsuse punkti 106 ebapiisavalt ja vastuoluliselt ning ilma igasuguste tõenditeta, järeldades ekslikult Alfa Banki maksupanuse suurusest, et pangandussektor tervikuna on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas. Nimelt ei võimalda asjaolu, et äriühing on oma majandussektori üks olulisemaid äriühinguid, tõendada, et see sektor on asjaomase riigi valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas. See kehtib isegi juhul, kui asjaomane äriühing on üks suurimaid maksumaksjaid riigis, nagu Üldkohus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 106 kaudselt leidis, sest Üldkohus ei saa tegutseda deduktsioonide või presumptsioonide alusel.

377 Nõukogu vaidleb viienda apellandi argumentide põhjendatusele vastu.

ii) Euroopa Kohtu hinnang

378 Viienda väitega seoses olgu meenutatud, et kui apellant väidab, et Üldkohus on tõendeid moonutanud, peab ta ELTL artikli 256, Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimese lõigu ning Euroopa Kohtu kodukorra artikli 168 lõike 1 punkti d kohaselt osutama täpselt tõenditele, mida Üldkohus on moonutanud, ning tooma välja analüüsivead, mis apellandi arvates on selle moonutamise põhjustanud. Lisaks ilmneb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et moonutamine peab toimikumaterjale arvestades olema ilmne, ilma et oleks vaja fakte ja tõendeid uuesti hinnata (13. märtsi 2025. aasta kohtuotsus Shuvalov *vs.* nõukogu, C-271/24 P, EU:C:2025:180, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

379 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et tõend nr 2, mida Üldkohus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 74 analüüsis, on ühelt veebisaidilt võetud artikkel, mis puudutab Venemaa suurimaid maksumaksjaid 2020. aastal ja milles viidatakse allikana Venemaa föderaalse maksuameti ühele määrusele. Kuigi on tõsi, nagu kinnitab viies apellant, et selle määruse eesmärk, mille teksti apellant Üldkohtule esitas, ei ole mitte Venemaa suurimate maksumaksjate järjestuse koostamine, vaid üksnes kriteeriumide loetelu esitamine, nähtub sellest määrusest samuti, nagu väidab nõukogu kostja vastuses, et äriühingu arvamine Venemaa suurimate maksumaksjate hulka peab tulenema selle föderaalameti otsusest.

380 Ent kui Üldkohus märkis viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 74, et asjaomane artikkel „viitab Venemaa föderaalse maksuameti määrusele, mis kehtestab suurimate maksumaksjate järjestuse koostamise kriteeriumide alusel, mis on täpsustatud seda määrust kokku võtvas artiklis“, siis ei saa välistada, et Üldkohus tuvastas, et sellist järjestust ei koostatud mitte kõnealuse määruse endaga, vaid seda tegi Venemaa föderaalne maksuamet vastavalt selles määruses nimetatud kriteeriumidele. Nimelt võib prantsuse keeles, mis oli kohtuasjas T-333/22 menetluskeel, viienda vaidlustatud kohtuotsuse punkti 74 eespool viidatud lõigus esinev siduv asesõna *qui* („mis“) sama hästi viidata nii „määrusele“ kui ka „Venemaa föderaalsele maksuasutusele“. Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et viienda apellandi väidetud moonutamine ei nähtu ilmselgelt Üldkohtu järeldustest ega toimiku materjalidest.

381 Mis puudutab viienda vaidlustatud kohtuotsuse punkti 106, millele viies apellant nii viiendas kui ka kuuendas väites viitas, siis tuleb märkida, et Üldkohus analüüsis selles, kas pangandussektorist, millega see apellant seotud on, Venemaa Föderatsioonile tulenev sissetulekuallikas on suur, arvestades selle äriühingu tähtsust, mille aktsionär apellant on. Seda tõlgendust kinnitab asjaolu, et Üldkohus ei analüüsinud viiendas vaidlustatud kohtuotsuses ühtegi tõendit sellest majandussektorist pärit tulude kohta. Neil asjaoludel tuleb seda punkti mõista nii, et Üldkohus leidis selles kaudselt, kuid kindlalt, et Alfa Banki tähtsus, mida tõendab nii selle kohtuotsuse

punktis 97 kui ka punktis 106 tuvastatud asjaolu, et tegemist on Venemaa suurima eraõigusliku panga ja ühe suurima maksumaksjaga, on iseenesest piisav, et asuda seisukohale, et Venemaa pangandussektor on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.

382 Analoogia alusel käesoleva kohtuotsuse punktides 337, 354 ja 367 märgituga on aga võimalik teatud asjaoludel asuda seisukohale, et riigi majandussektor on selle riigi valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, kui on olemas piisavalt konkreetsete, täpsete ja ühtelangevate kaudsete tõendite kogum, mis näitab, et üks selle sektori kõige olulisematest äriühingutest toob juba iseenesest suurt tulu sellele valitsusele.

383 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kohtuasjas C-111/24 P esitatud viies ja kuues väide tagasi lükata.

2. Üldkohtu väidetavad õigusnormide rikkumised ja asjaolude moonutamised seoses teise apellandi „mõjuga“ ning esimese ja viienda apellandi „seotusega“ kriteeriumi g tähenduses

384 Kohtuasjas C-696/23 P esitatud teise väite esimeses osas, kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite esimese osa kolmandas etteheites ning kohtuasjas C-111/24 P esitatud kaheksandas väites märgivad esimene, teine ja viies apellant, et Üldkohus rikkus õigusnorme või lausa moonutas asjaolusid seoses teise apellandi „mõjuga“ ning esimese ja viienda apellandi „seotusega“ kriteeriumi g tähenduses.

a) Kohtuasjas C-696/23 P esitatud teise väite esimene osa

1) Poolte argumendid

385 Kohtuasjas C-696/23 P esitatud teise väite esimeses osas märgib esimene apellant, et esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 52 rikkus Üldkohus õigusnormi, kui ta otsustas, et nõukogu võis õiguspäraselt asuda seisukohale, et tal oli teatavate Vene majandussektoritega „seotus“ kuupäeval, mil ta kanti loeteludesse, mis on lisatud vaidlusalusele otsusele ja määrusele, kuigi ta oli võõrandanud oma aktsiad mõni päev enne seda kuupäeva, mistõttu täitis ta nimetatud kuupäeval TMK ja Group Sinara nõukogudes üksnes formaalseid ülesandeid, pealegi puudutasid Üldkohtu kaalutlused selles punktis üksnes kõnealuste äriühingute tegevust, mitte aga tema isiklikku tegevust.

386 Nõukogu palub Euroopa Kohtul see väiteosa vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata, sest esimene apellant püüab tegelikult saada faktilistele asjaoludele uue hinnangu, tõendamata mis tahes moonutamist. Sisulistes küsimustes vaidlustab nõukogu selle apellandi argumentide põhjendatuse.

2) Euroopa Kohtu hinnang

387 Mis puudutab vastuvõetavuse küsimust, siis tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 161 mainitud Euroopa Kohtu praktikat arvestades märkida, et vastupidi esimese apellandi väidetule ei ole Üldkohus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 52 faktilisi asjaolusid õiguslikult kvalifitseerinud. Nimelt leidis Üldkohus alles selle kohtuotsuse punktis 56, arvestades nimetatud kohtuotsuse punktides 52–55 esitatud järeldusi ja faktilisi hinnanguid, et esimese apellandi võib kvalifitseerida „juhtivaks ettevõtjaks“, kes „on seotud“ mõne Venemaa majandussektoriga

kriteeriumi g tähenduses. Neil asjaoludel soovib apellant sama kohtuotsuse punktile 52 viidates seada kahtluse alla Üldkohtu poolt selles punktis tuvastatud faktilised asjaolud, mille kontrollimine ei kuulu apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtu pädevusse; apellant ei ole pealegi kuidagi tõendanud, et Üldkohus on samas punktis tõendeid moonutanud.

388 Lisaks, seoses küsimusega, kas esimene apellant oli vaidlusaluse otsuse ja määruse vastuvõtmise ajal veel sellise sektoriga seotud, tuleb tõdeda, et Üldkohus lahendas selle küsimuse esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 62, mida apellant ei kritiseerinud, ning et igal juhul on tegemist faktiküsimusega, mille kontrollimine ei kuulu Euroopa Kohtu pädevusse, nagu nähtub eelmisest punktist.

389 Sellest järeldub, et kohtuasjas C-696/23 P esitatud apellatsioonkaebuse teise väite esimene osa tuleb vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

b) Kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite esimese osa kolmas etteheide

1) Poolte argumendid

390 Kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite esimese osa kolmandas etteheites heidab teine apellant Üldkohtule ette, et viimane ei põhjendanud teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 126 õiguslikult piisavalt põhjust, miks vaidlusaluste loetellu jätmise aktidega seoses andis konsultandi ametikoht, mis sellel apellandil sestsaati Yandexis oli, talle endiselt kriteeriumi g tähenduses olulise „mõju“, ning see muudab Üldkohtu sellekohased järeldused sisuliselt ebaõigeks.

391 Nõukogu palub Euroopa Kohtul see etteheide vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata, sest teine apellant püüab tegelikult saada faktilistele asjaoludele uue hinnangu, tõendamata mis tahes moonutamist. Sisulistes küsimustes vaidlustab nõukogu selle apellandi argumentide põhjendatuse.

2) Euroopa Kohtu hinnang

392 Mis puudutab vastuvõetavuse küsimust, siis osas, milles teine apellant heidab kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite esimese osa kolmanda etteheitega Üldkohtule ette teise vaidlustatud kohtuotsuse punkti 126 ebapiisavat põhjendamist, tuleb meenutada, et küsimus, kas Üldkohtu otsuse põhjendused on vastuolulised või ebapiisavad, kujutab endast õigusküsimust, mida võib sellisena apellatsioonkaebuses tõstatada (26. mai 2016. aasta kohtuotsus Rose Vision *vs.* komisjon, C-224/15 P, EU:C:2016:358, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

393 Sisulisest küljest tuleb seoses väidetava ebapiisava põhjendamisega märkida, et teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 126 viitab Üldkohus selle kohtuotsuse punktides 119–124 esitatud põhjendustele. Teise vaidlustatud kohtuotsuse punktid 122 ja 124, milles on sisuliselt selgitatud, et kuigi teine apellant oli lahkunud Yandexi tegevdirektori ja tegevjuhi ametikohalt ning töötas Yandexis üksnes konsultandina, oli tal ühe organisatsiooni vahendusel Yandexi üle endiselt suur võim ning ta oli endiselt selle äriühingu kollektiivse juhtkonna liige, kinnitavad aga Üldkohtu järeldust nimetatud kohtuotsuse punktis 126, mille kohaselt säilitas see apellant tihedad seosed nimetatud äriühinguga ja võime sellele mõju avaldada. Seega ei saa asuda seisukohale, et viimati nimetatud punkt on ebapiisavalt põhjendatud.

394 Neil asjaoludel tuleb tagasi lükata teise apellandi argument, et teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 126 toodud faktilised asjaolud on sisuliselt ebaõiged, sest seda punkti on väidetavalt ebapiisavalt põhjendatud. Igal juhul ei selgita teine apellant – vastupidi sellele, mida nõuab käesoleva kohtuotsuse punktis 158 meenutatud kohtupraktika –, milles see ebaõigsus seisneb, arvestades Üldkohtule esitatud toimiku materjale.

395 Eeltoodud põhjendusi arvestades tuleb kohtuasjas C-704/23 P esitatud esimese väite esimese osa kolmas etteheide tagasi lükata.

c) Kohtuasi C-111/24 P

1) Poolte argumendid

396 Kohtuasja C-111/24 P apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud kaheksandas väites leiab viies apellant, et kuigi Üldkohus on juba möönnud, et isikut ei saa karistada kriteeriumi g alusel majandustegevuse eest, mille ta lõpetas mitu kuud enne teda puudutavate piiravate meetmete võtmist, keeldus see kohus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 129 ja 130 tunnistamast, et viies apellant oli Alfa Bankis osaluse võõrandamisega lõpetanud oma tegevuse enne esimeste vaidlusaluste loetellu jätmise aktide vastuvõtmist. Üldkohus põhjendas seda keeldumist asjaoluga, et ajakirjandusartikkel, mille see apellant esitas, et tõendada võõrandamise tegelikku toimumist, ei olnud piisavalt täpne, sest selles ei olnud märgitud ei võõrandamise kuupäeva ega omandaja isikut ning sellega ei olnud kaasas ametlikku dokumenti.

397 Viies apellant leiab, et nii toimides rikkus Üldkohus õiglase kohtuliku arutamise põhimõtet, kehtestades talle ülemäärased ja põhjendamatud tõendamisnõuded. Nimelt on aktsionäride uus koosseis kõrvaline küsimus, ametliku dokumendi esitamine on ebavajalik ja ülemäärane ning võõrandamise kuupäev on selgelt varasem esimeste vaidlusaluste loetellu jätmise aktide vastuvõtmise kuupäevast. Lisaks on poolte võrdsuse põhimõtet rikutud ka sellega, et teistes kohtuasjades nõustus Üldkohus, et nõukogu esitab ajakirjandusartiklid, mis pärinevad samast allikast kui see, mille viies apellant esitas esimeses kohtuastmes, sealhulgas selleks, et tõendada, et sanktsioonide esemeks olev isik ei ole enam konkreetse äriühingu aktsionär.

398 Viies apellant väidab samuti, et Üldkohus eiras oma kohtuliku kontrolli ulatust, sest nõukogu piirdus sellega, et seadis kahtluse alla viienda apellandi esitatud artikli ja selle avaldanud uudisteagentuuri usaldusväärsuse, ilma et oleks kontrollitud küsimust, kas on vaja esitada täiendavat teavet selle kohta. Lõpuks rikkus Üldkohus võistlevuse põhimõtet, sest viienda apellandi aktsiate võõrandamise küsimust ei arutatud võistlevas menetluses.

399 Nõukogu leiab, et kohtuasjas C-111/24 P esitatud kaheksas väide tuleb tunnistada vastuvõetamatuks, sest viies apellant püüab selle väitega tegelikult saavutada seda, et Euroopa Kohus hindaks uuesti ühte tõendit. Sisulistes küsimustes vaidlustab nõukogu viienda apellandi argumentide põhjendatuse.

2) Euroopa Kohtu hinnang

i) Vastuvõetavus

400 Kõigepealt tuleb meenutada, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktides 226 ja 324, et ühest küljest hõlmab Euroopa Kohtu kontroll Üldkohtu tuvastatud faktiliste asjaolude üle eelkõige küsimust, kas on järgitud tõendamiskoormist ja tõendite kogumist puudutavaid norme, ja teisest küljest on see, kas Üldkohus eiras oma kohtuliku pädevuse ulatust, õigusküsimus, mis kuulub apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtu pädevusse.

401 Seejärel tuleb märkida, et väide, et on rikutud õigust õiglasele kohtulikule arutamisele ja sellega kaasnevaid õigusi, poolte võrdsuse põhimõtet ja võistlevuse põhimõtet, mida Üldkohus peab oma menetluses järgima, on õigusküsimus, mis kuulub apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtu pädevusse (vt selle kohta 15. juuli 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Landesbank Baden-Württemberg ja SRB, C-584/20 P ja C-621/20 P, EU:C:2021:601, punktid 56–77, ja 12. juuli 2022. aasta kohtuotsus Nord Stream 2 *vs.* parlament ja nõukogu, C-348/20 P, EU:C:2022:548, punktid 127 ja 128).

402 Kui sellised tõendid on hangitud õiguspäraselt ning kui on järgitud õiguse üldpõhimõtteid ja tõendamiskoormist ning tõendite kogumist käsitlevaid menetlusnorme, on nimelt üksnes Üldkohus pädev hindama talle esitatud tõendite väärtust ning selline hinnang ei ole seega õigusküsimus, mis kuuluks Euroopa Kohtu kontrolli alla, välja arvatud juhul, kui tõendeid on moonutatud (vt selle kohta 29. novembri 2018. aasta kohtuotsus Bank Tejarat *vs.* nõukogu, C-248/17 P, ECLI:EU:C:2018:967, punkt 37 ning seal viidatud kohtupraktika).

403 Käesoleval juhul väidab viies apellant sisuliselt, et Üldkohus rikkus tõendamiskoormist ja tõendite kogumist puudutavaid norme, oma kohtuliku pädevuse ulatust, õigust õiglasele kohtulikule arutamisele ning poolte võrdsuse ja võistlevuse põhimõtteid. Selliseid rikkumisi käsitlevad väited on aga põhimõtteliselt apellatsioonkaebuse põhjendamiseks vastuvõetavad vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktides 400 ja 401 meenutatud Euroopa Kohtu praktikale.

404 Seevastu osas, milles viies apellant heidab Üldkohtule ette, et viimane leidis viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 130, et selles punktis analüüsitud tõendil ei ole piisavat tõenduslikku väärtust, tuleb asuda seisukohale, et see argument on käesoleva kohtuotsuse punktis 402 viidatud Euroopa Kohtu praktika alusel vastuvõetamatu.

405 Sellest järeldub, et kaheksas väide kohtuasjas C-111/24 P on vastuvõetav üksnes käesoleva kohtuotsuse punktis 403 täpsustatud ulatuses.

ii) Sisulised küsimused

406 Kaheksandas väites leiab viies apellant sisuliselt, et Üldkohus rikkus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 130 tema õigust õiglasele kohtulikule arutamisele, poolte võrdsuse põhimõtet ja võistlevuse põhimõtet ning eiras oma kohtuliku kontrolli ulatust, kui ta analüüsis ühte tõendit, mille viies apellant esimeses kohtuastmes esitas.

407 Sellega seoses tuleb meenutada, et õigus õiglasele kohtulikule arutamisele on liidu õiguse aluspõhimõte, mis on nüüd tagatud harta artikliga 47. Sellest õigusest tulenevate nõuete täitmiseks peavad liidu kohtud tagama, et neis toimuvates menetlustes järgitaks ja nad ise

järgiksid võistlevuse põhimõtet, mis annab igale menetlusosalisele õiguse tutvuda vastaspoole poolt kohtule esitatud tõendite ja seisukohtadega ning nende üle vaielda. Täitmaks nõudeid, mis tulenevad õigusest õiglasele kohtulikule arutamisele, on nimelt oluline, et pooltele oleksid teada nii faktilised kui ka õiguslikud asjaolud, mis on menetluse tulemuse suhtes määravad, ja et nad saaksid võistlevalt nende üle vaielda. Poolte võrdsuse põhimõte, mis tuleneb õiglase kohtuliku arutamise mõistest endast, tähendab muu hulgas kohustust anda kummalegi poolele mõistlik võimalus oma seisukoha, sealhulgas tõendite esitamiseks tingimustes, mis ei asetaks ühte neist vastasega võrreldes oluliselt ebasoodsamasse olukorda (vt selle kohta 15. juuli 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Landesbank Baden-Württemberg ja SRB, C-584/20 P ja C-621/20 P, EU:C:2021:601, punktid 56–59 ning seal viidatud kohtupraktika, ja 12. juuli 2022. aasta kohtuotsus Nord Stream 2 *vs.* parlament ja nõukogu, C-348/20 P, EU:C:2022:548, punkt 128 ja seal viidatud kohtupraktika).

408 Käesoleval juhul ei nähtu Üldkohtu menetlustoimikust, et viiendalt apellandilt oleks – arvestades nõudeid, mis tulenevad õigusest õiglasele kohtulikule arutamisele – võetud võimalus arutada ja põhjendada tõendit, mida Üldkohus analüüsis viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 130, ning et ta oleks seega asetatud nõukoguga võrreldes oluliselt ebasoodsamasse olukorda. Nimelt väitis nõukogu Üldkohtule esitatud kostja vastuses, et see tõend on ebatäpne, ja viitas vajadusele täiendada seda ametliku dokumendiga, mida viiendal apellandil oli mõistlikult võimalik esitada Üldkohtule esitatud repliigis, ning apellant seda oma apellatsioonkaebuses ei vaidlusta. Lisaks korraldas Üldkohus kohtuistungi, kus see apellant sai esitada oma argumendid kõnealuse tõendi kohta.

409 Eeltoodud põhjendusi arvestades tuleb kaheksas väide kohtuasjas C-111/24 P lükata osaliselt vastuvõetamatuse tõttu ja osaliselt põhjendamatuse tõttu tagasi.

F. Kohtuasjas C-696/23 P esitatud esimese väite teine osa ja viies väide, kohtuasjas C-704/23 P esitatud kolmas nõue, kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite viies osa ja kohtuasjas C-111/24 P esitatud esimene väide

1. Kohtuasjas C-696/23 P esitatud esimese väite teine osa ja viies väide

a) Esimese väite teine osa

1) Poolte argumendid

410 Esimese väite teises osas, mida tuleb analüüsida käesolevas jaos vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 91 esitatud kaalutlustele, märgib esimene apellant, et Üldkohus leidis nii esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 66 kui ka punktis 89 vääralt, et kriteeriumiga g hõlmatud tulu peab pärinema majandussektoritest. Tema sõnul saab see tulu olla seotud üksnes nendes sektorites tegutsevate äriühingute või juhtivate ettevõtjatega. Sellega seoses tuletab esimene apellant meelde, et vastavalt liidu esmasele õigusele ja Euroopa Kohtu praktikale võib isiku suhtes piiravaid meetmeid võtta üksnes juhul, kui on tuvastatud piisav seos selle isiku ja taunitava režiimi või olukorra vahel. Kriteeriumi g raames saab sellise seose aga tuvastada üksnes siis, kui isik, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, panustab ise – olgu see või kaudselt tema kontrollitavate ettevõtjate vahendusel – Venemaa Föderatsiooni eelarvesse.

411 Nõukogu vaidleb esimese apellandi argumentide põhjendatusele vastu.

2) Euroopa Kohtu hinnang

412 Nagu nähtub sisuliselt käesoleva kohtuotsuse punktides 181, 276 ja 291 esitatud kaalutlustest, on kriteeriumiga g hõlmatud isikute kategoorial ehk „juhtivatel ettevõtjatel“ tõesti objektiivne seos Venemaa Föderatsiooniga, arvestades eesmärki – nagu märkis Üldkohus esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 90 ja nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 121 – avaldada täiendavat survet Venemaa Föderatsiooni valitsusele ning muuta tegevus, mille eesmärk on kahjustada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust, tema jaoks kulukamaks.

413 Neil asjaoludel ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, kui ta leidis, et kriteeriumi g tuleb – nagu nähtub esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktist 66 ja käesoleva kohtuotsuse punktist 125 – tõlgendada nii, et Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas ei pea pärinema mitte juhtivatelt ettevõtjatelt, vaid majandussektoritest, millega nad seotud on.

414 Seega tuleb kohtuasjas C-696/23 P esitatud esimese väite teine osa tagasi lükata.

b) Viies väide

415 Viiendas väites kinnitab esimene apellant, et ta kordab kõiki argumente, millele ta esimeses kohtuastmes tugines seoses teise kriteeriumiga, mille alusel tema suhtes piiravaid meetmeid võeti, see tähendab kriteeriumiga, mis on ette nähtud muu hulgas otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis f, juhul kui Euroopa Kohus apellatsioonkaebuse rahuldab, tühistab esimese vaidlustatud kohtuotsuse ja otsustab teha ise tühistamishagi kohta otsuse.

416 Nõukogu arvates tuleb see väide tagasi lükata.

417 Sellega seoses tuleb märkida, et esimese apellandi apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud viies väide on esitatud juhuks, kui Euroopa Kohus rahuldab apellatsioonkaebuse ja tühistab esimese vaidlustatud kohtuotsuse, tuginedes ühele või enamale väitele selle apellandi neljast ülejäänud väitest. Arvestades asjaolu, et ühegagi neljast ülejäänud väitest ei saa nõustuda, ei ole viienda väite kohta vaja otsust teha.

2. Kohtuasjas C-704/23 P esitatud kolmas nõue

418 Kolmandas nõudes palub teine apellant Euroopa Kohtul mõista ELTL artikli 268 alusel välja hüvitis mittevaralise kahju eest, mis talle vaidlusaluste aktide vastuvõtmisega väidetavalt tekitati.

419 Sellega seoses tuleb meenutada, et vastavalt kodukorra artikli 169 lõikele 1 ja artikli 170 lõikele 1 võib apellatsioonkaebuses nõuda Üldkohtu lahendi, nagu see on esitatud selle lahendi resolutsioonis, täielikku või osalist tühistamist ning kui apellatsioonkaebus tunnistatakse põhjendatuks, nõuda esimeses kohtuastmes esitatud, kuid mitte uute nõuete rahuldamist.

420 Kuivõrd kolmandas nõudes ei paluta täielikult või osaliselt tühistada Üldkohtu lahend, nagu see on esitatud teise vaidlustatud kohtuotsuse resolutsioonis, tuleb seda nõuet mõista nii, et see puudutab olukorda, kus apellatsioonkaebus tunnistatakse põhjendatuks. Lisaks asjaolule, et teise apellandi poolt oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud ühegi väitega ei saa nõustuda,

tuleb märkida, et see nõue on igal juhul vastuvõetamatu, sest apellant ei esitanud esimeses kohtuastmes nõuet hüvitada mittevaraline kahju, mis talle vaidlusaluste aktide vastuvõtmisega väidetavalt tekitati.

3. Kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite viies osa

421 Esimese väite viiendas osas heidab neljas apellant Üldkohtule ette, et viimane moonutas neljanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 33, 59, 61 ja 76 oleviku kindla kõneviisi kasutamisega asjaolusid, kui see kohus luges teda endiselt Uralchemi omanikuks ja tegevjuhiks, ehkki selle kohtuotsuse kuulutamise päeval ei olnud ta enam selle äriühingu tegevjuhi ametikohal.

422 Nõukogu vaidleb neljanda apellandi argumentide põhjendatusele vastu.

423 Sellega seoses piisab, kui märkida, et neljas apellant ei selgita, kuidas selline moonutamine – isegi kui see oleks tõendatud – oleks mõjutanud neljanda vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni.

424 Seega tuleb kohtuasjas C-35/24 P esitatud esimese väite viies osa tagasi lükata.

4. Kohtuasjas C-111/24 P esitatud esimene väide

a) Poolte argumendid

425 Esimese väite põhjendamiseks meenutab viies apellant, et tema suhtes võetud piiravad meetmed põhinevad kriteeriumidel g ja d. Ta rõhutab samuti, et tema Üldkohtule esitatud hagi puudutas mõlemat kriteeriumi.

426 Sellega seoses heidab viies apellant Üldkohtule ette, et viimane keeldus viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 134 ja 135 analüüsimast tema argumente kriteeriumi d kohta, sest kohus leidis, et kriteeriumi g alusel võetud piiravad meetmed olid põhjendatud ja vaidlusaluste aktide toetamiseks piisavad. Harta artiklis 47 sätestatud õigus tõhusale õiguskaitsevahendile tähendab aga, et hageja võib juhul, kui liidu akt põhineb erinevatel õiguslikel alustel, saada õigusliku kinnituse, et see akt on vähemalt osaliselt põhjendamatu.

427 Lisaks, võttes arvesse asjaolu, et erinevalt kriteeriumist g puudutab kriteerium d isikuid, kes toetavad Venemaa otsustusõiguslikke isikuid või kes saavad nende tegevusest kasu, tähendab õigus mainele, mis on osa harta artikliga 7 tagatud õigusest eraelu austamisele, et viies apellant saaks oma maine taastamiseks nõuda, et tuvastataks nõukogu esitatud põhjenduste ebaõigsus seoses kriteeriumiga d, ja seda isegi siis, kui tema loetellu kandmine on kriteeriumi g alusel põhjendatud.

428 See peaks nii olema seda enam, et piiravad meetmed ei ole karistuslikku laadi, vaid nende eesmärk on muuta teatavat käitumist, mis toetab olukordi, mis on vastuolus liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga. Kuna aga isik, keda valesti süüdistatakse, ei saa muuta käitumist, mida tal juba määratluse kohaselt ei ole kunagi olnud, oleks Üldkohus pidanud kontrollima, kas nõukogu poolt viienda apellandi vastu esitatud põhjendused kriteeriumi d osas olid õiged või mitte.

429 Nõukogu vaidleb viienda apellandi argumentide põhjendatusele vastu.

b) Euroopa Kohtu hinnang

430 Euroopa Kohus on juba piiravad meetmed kehtestava liidu otsuse seaduslikkuse kontrolli kohta – kõnealuste meetmete ennetavat olemust arvestades – otsustanud, et kui liidu kohus leiab, et vähemalt üks märgitud põhjendustest on piisavalt täpne ja konkreetne, tõendatud ja kujutab juba iseenesest piisavat alust sellele otsusele, siis asjaolu, et teised põhjendused seda ei ole, ei saa põhjendada nimetatud otsuse tühistamist (vt selle kohta 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt *vs.* Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 130; 28. novembri 2013. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 72, ning 29. novembri 2018. aasta kohtuotsus Bank Tejarat *vs.* nõukogu, C-248/17 P, EU:C:2018:967, punkt 60).

431 Vaidlust ei ole selles, et viienda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 134 ja 135 kohaldas Üldkohus seda kohtupraktikat, et asuda seisukohale, et tal ei olnud vaja analüüsida nende piiravate meetmete põhjendatust, mis võeti viienda apellandi suhtes kriteeriumi d alusel, kuivõrd ta oli jõudnud järeldusele, et need meetmed olid kriteeriumi g alusel põhjendatud.

432 Vastupidi sellele, mida väidab viies apellant, ei riku see kohtupraktika nõudeid, mis tulenevad õigusest tõhusale õiguskaitsevahendile, ega õigust maine kaitsele, mis on osa õigusest era- ja perekonnaelu austamisele, nagu need põhiõigused on tagatud vastavalt harta artiklitega 47 ja 7.

433 Nimelt on Euroopa Kohus esiteks juba leidnud, et piiravaid meetmeid kehtestavate liidu õigusaktide kohtuliku kontrolli ulatus, nagu see tuleneb samast kohtupraktikast, tagab õiglase tasakaalu ühelt poolt rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamise ning teiselt poolt asjaomase isiku põhiõiguste ja -vabaduste kaitse vahel. Täpsemalt on Euroopa Kohus selle õiglase tasakaalu otsimisel võtnud just arvesse nii õigust tõhusale õiguskaitsevahendile kui ka nende isikute õigust mainele, kelle suhtes piiravaid meetmeid kohaldatakse (vt selle kohta 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt *vs.* Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punktid 130–134).

434 Teiseks, kuigi ei saa välistada, nagu väidab viies apellant, et kriteeriumil g põhineva loetellu kandmise ja kriteeriumil d põhineva loetellu kandmise vahel on maine kahjustamise seisukohast erinevus selles mõttes, et esimene hõlmab selliste isikute, üksuste või asutuste kategooriaid, kellel erinevalt teisest ei ole tingimata suhteid „Krimmi annekteerimise või Ukraina destabiliseerimise eest vastutavate Venemaa otsustusõiguslike isikutega“, ei ole apellandilt sellegipoolest võetud võimalust – pelgalt seetõttu, et Üldkohus esimeses kohtuastmes ega Euroopa Kohus apellatsiooniastmes ei teinud otsust selle kohta, kas tema loetellu kandmine kriteeriumi d alusel oli põhjendatud – nõuda selle loetellu kandmisega tekitatud kahju hüvitamist ja seega ka õigust tõhusale kohtulikule kaitsele.

435 Nimelt tuleb meelde tuletada, et ELTL artikli 340 teise lõigu alusel esitatud kahju hüvitamise hagi on iseseisev õiguskaitsevahend, millel on õiguskaitsevahendite süsteemis oma eriline ülesanne ja mille teostamisele on kehtestatud tingimused, mis on töötatud välja selle spetsiifilist eesmärki arvestades. Seega võib selline isik nagu viies apellant ELTL artiklite 268 ja 340 alusel koostoimes Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikliga 46 esitada sellise hagi viie aasta jooksul alates vastutuse aluseks olevast sündmusest, et saada hüvitist kahju eest, mis talle väidetavalt tekitati liidu õigusaktiga tema suhtes kehtestatud piiravate meetmetega, ja seda isegi siis, kui ta ei ole nõudnud väidetavalt õigusvastase akti tühistamist, millega talle kahju tekitati, või isegi kui Üldkohus ja Euroopa Kohus ei ole teinud otsust kõigi erinevate loetellu kandmise kriteeriumidega seotud tühistamisväidete kohta, tingimusel, et ta ei ürita saada identset tulemust sellega, mis oleks talle

kaasa toonud edu tühistamishagi raames, mille ta jättis õigeaegselt esitamata (vt selle kohta 5. septembri 2019. aasta kohtuotsus Euroopa Liit *vs.* Guardian Europe ja Guardian Europe *vs.* Euroopa Liit, C-447/17 P ja C-479/17 P, EU:C:2019:672, punktid 49–51 ja seal viidatud kohtupraktika).

436 Ent viienda apellandi olukorras oleks viimati nimetatud tingimus täidetud, kui ta ei sooviks oma kahju hüvitamise hagiga saavutada mitte kriteeriumi d alusel kehtestatud piiravate meetmete tühistamist, vaid sellise kahju hüvitamist, mis on tema mainele väidetavalt tekkinud nende meetmete kohaldamise tõttu selle kriteeriumi alusel.

437 Kolmandaks on käesoleva kohtuotsuse punktis 430 mainitud kohtupraktika ka osa Üldkohtu lahendite kohtuliku kontrolli loogikast, nagu see tuleneb Euroopa Kohtu kodukorrast.

438 Vastavalt kodukorra artikli 169 lõikele 1 ja artikli 170 lõikele 1 võib apellatsioonkaebuses nõuda Üldkohtu lahendi, nagu see on esitatud selle lahendi resolutsioonis, täielikku või osalist tühistamist ning kui apellatsioonkaebus tunnistatakse põhjendatuks, võib nõuda esimeses kohtuastmes esitatud, kuid mitte uute nõuete rahuldamist.

439 Sellest järeldub, et apellatsioonkaebus peab sisaldama väiteid, millega kritiseeritakse õiguslikult Üldkohtu lahendit ja mis võivad mõjutada selle lahendi resolutsiooni; vastasel juhul tunnistatakse need väited tulemusetuks, sest need ei saa kaasa tuua nimetatud lahendi – nagu see on esitatud resolutsioonis – täielikku või osalist tühistamist (vt selle kohta 21. septembri 2000. aasta kohtuotsus EFMA *vs.* nõukogu, C-46/98 P, EU:C:2000:474, punkt 38, ja 9. juuni 2011. aasta kohtuotsus Comitato „Venezia vuole vivere“ jt *vs.* komisjon, C-71/09 P, C-73/09 P ja C-76/09 P, EU:C:2011:368, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).

440 Seda kohtupraktikat kohaldades on Euroopa Kohus piiravate meetmete valdkonnas korduvalt otsustanud, et kui Üldkohus leidis õigesti, et mõne asjaomases liidu aktis ette nähtud loetellu kandmise kriteeriumi alusel võetud piiravad meetmed on põhjendatud, tuleb tulemusetuks tunnistada väited, mille kohaselt Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta hindas, kas need meetmed, mis on võetud mõne muu selles aktis ette nähtud kriteeriumi alusel, on põhjendatud. Nimelt, kuna Üldkohtu lahendi resolutsioon on põhjendatud, ei saa selline õigusnormi rikkumine, isegi kui see osutub tõendatuks, kaasa tuua Üldkohtu vaidlustatud kohtuotsuse ega *a fortiori* apellandi poolt vaidlustatud aktide tühistamist (vt selle kohta 29. novembri 2018. aasta kohtuotsus Bank Tejarat *vs.* nõukogu, C-248/17 P, EU:C:2018:967, punkt 61, ja 1. augusti 2025. aasta kohtuotsus Timchenko *vs.* nõukogu, C-702/23 P, EU:C:2025:605, punkt 48).

441 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kohtuasjas C-111/24 P esitatud esimene väide tagasi lükata.

V. Järeldus

442 Kõiki eeltoodud põhjendusi arvestades tuleb liidetud kohtuasjades C-696/23 P, C-704/23 P, C-711/23 P, C-35/24 P ja C-111/24 P esitatud apellatsioonkaebused jätta rahuldamata.

VI. Kohtukulud

443 Kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluses, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

444 Kuna nõukogu on nõudnud kõigi liidetud kohtuasjade kohtukulude väljamõistmist viielt apellandilt ja viimased on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb otsustada, et nad kannavad lisaks enda kohtukuludele ka nõukogu kohtukulud kõigis neis kohtuasjades.

445 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 140 lõike 1 kohaselt, mis kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel on kohaldatav apellatsioonimenetluse suhtes, kannavad menetlusse astuvad liikmesriigid ja institutsioonid ise oma kohtukulud. Nende sätete kohaselt kannavad Tšehhi Vabariik ja komisjon, kes astusid menetlusse apellatsioonimenetluses kohtuasjas C-35/24 P, ning Läti Vabariik, kes astus menetlusse esimeses kohtuastmes ja osales Euroopa Kohtu menetluses selles kohtuasjas, ise oma kohtukulud selles kohtuasjas.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. **Liita kohtuasjad C-696/23 P, C-704/23 P, C-711/23 P, C-35/24 P ja C-111/24 P kohtuotsuse huvides.**

2. **Jätta apellatsioonkaebused rahuldamata.**

3. **Jätta Dmitry Alexandrovich Pumpyanskiy, Tigran Khudaverdyani, Viktor Filippovich Rashnikovi, Dmitry Arkadievich Mazepini ja German Khani kohtukulud nende endi kanda ning mõista neilt välja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud kõigis liidetud kohtuasjades.**

4. **Jätta Tšehhi Vabariigi, Läti Vabariigi ja Euroopa Komisjoni kohtukulud kohtuasjas C-35/24 P nende endi kanda.**

Allkirjad